

Vergelijking van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zzp'ers en werknemers 2012

TNO innovation
for life

31 oktober 2013 >

Rapportage voor
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

› Vergelijking van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zzp'ers en werknemers 2012

Rapport voor	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Datum	31 oktober 2013
Auteurs	Jan Fekke Ybema Paul Preenen Lando Koppes Ernest de Vroome Fenna Leijten
Projectnummer	051.02986/01.04
Contact TNO	Jan Fekke Ybema
Telefoon	088 866 52 86
E-mail	jan_fekke.ybema@tno.nl

Gezond Leven

Polarisavenue 151
2132 JJ Hoofddorp
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp

www.tno.nl

T +31 88 866 61 00
F +31 88 866 87 95
infodesk@tno.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit document in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van onderliggend document aan direct belanghebbenden is toegestaan.

Handelsregisternummer 27376655

© 2013 TNO

Inhoudsopgave

1	Samenvatting en conclusies	1
1.1	Achtergrondkenmerken	1
1.2	Arbeidsomstandigheden	2
1.3	Gezondheid en inzetbaarheid	3
1.4	Beantwoording onderzoeksvragen en conclusie	5
2	Inleiding	9
2.1	Aanleiding	9
2.2	Regelgeving en eerder onderzoek	10
2.3	Onderzoeksdoel en onderzoeksvragen	12
3	Methode	13
3.1	Data en steekproef	13
3.1.1	ZEA 2012	13
3.1.2	NEA 2012	13
3.1.3	Koppeling NEA-ZEA data	13
3.2	Plan van aanpak	14
3.2.1	Onderzoeksvraag 1 (Hoofdvergelijking)	14
3.2.2	Onderzoeksvraag 2	15
3.2.3	Onderzoeksvraag 3	15
3.3	Analyses	16
3.3.1	Vergelijkingen en regressies	16
3.3.2	Weging	16
4	Resultaten	17
4.1	Achtergrondkenmerken	17
4.2	Arbeidsomstandigheden	19
4.3	Arbeidsongevallen	24
4.4	Gezondheid	25
4.5	Ziekte en werk	27
4.6	Functioneren en inzetbaarheid	31
4.7	Belang en tevredenheid werkaspecten	33
4.8	Opleiding en ontwikkeling	35
4.9	Werk en thuis	35
4.10	Toekomstperspectief	36
4.11	Tevredenheid	38
5	Antwoorden op de onderzoeksvragen	41
5.1	Hoe verschillen zzp'ers van werknemers?	41
5.2	Hoe verschillen zzp'ers van werknemers binnen sectoren, leeftijdsgroepen, geslacht en opleidingsniveaus?	42
5.3	Zijn de verschillen tussen zzp'ers van werknemers toe te schrijven aan verschillen in achtergrondkenmerken?	42
5.4	Conclusie	42
6	Literatuur	43

Bijlage 1 Tabel 7.1 (zzp'ers vs. werknemers naar sector).....	45
Bijlage 2 Tabel 7.2 (zzp'ers vs. werknemers naar leeftijdscategorie).....	53
Bijlage 3 Tabel 7.3 (zzp'ers vs. werknemers naar geslacht)	57
Bijlage 4 Tabel 7.4 (zzp'ers vs. werknemers naar opleidingsniveau)	61
Bijlage 5 Uitleg tabellen	65
Bijlage 6 Resultaten hiërarchische regressieanalyses	67
Bijlage 7 Onderzoeksteam.....	71
Bijlage 8 Formulering van de vragen in ZEA en NEA.....	73

1 Samenvatting en conclusies

In dit rapport vergelijken we de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en werknemers in loondienst in Nederland. Dit doen we op basis van de Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) 2012 (Ybema et al., 2013) en de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2012 (Koppes et al., 2013). Onze hoofdonderzoeksvraag luidt: Hoe verschillen zzp'ers van werknemers in loondienst op het gebied van arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid? Hierbij onderscheiden we klassieke zzp'ers, nieuwe zzp'ers en de totale groep zzp'ers (klassiek en nieuw). Klassieke zzp'ers verkopen goederen of grondstoffen en zijn met name werkzaam in de handel en de landbouw. Nieuwe zzp'ers bieden voornamelijk hun diensten of eigen arbeid aan en zijn met name werkzaam in de zakelijke dienstverlening, de bouwnijverheid, cultuur en recreatie en de gezondheidszorg.

Daarnaast hebben we twee aanvullende onderzoeksvragen geformuleerd ter verdieping van de hoofdvraag, waarbij we ons richten op de totale groep zzp'ers. De tweede onderzoeksvraag luidt: verschillen zzp'ers van werknemers op de genoemde aspecten wanneer we zzp'ers en werknemers binnen dezelfde sector, leeftijdsgroep, geslacht, en opleidingsniveau vergelijken? De derde onderzoeksvraag luidt: zijn de waargenomen verschillen tussen zzp'ers en werknemers te verklaren door verschillen in sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau?

Bij de interpretatie van de verschillen in arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid tussen werknemers en zzp'ers moeten we in aanmerking nemen dat de ZEA 2012 een pilotonderzoek betreft met een relatief lage respons. Derhalve moeten we een slag om de arm houden en de uitkomsten van deze vergelijking beschouwen als een *indicatie* voor verschillen tussen zzp'ers en werknemers in Nederland.

Hieronder geven we een samenvatting van de resultaten, waarbij we ons richten op de inhoudelijk meest belangrijke resultaten.

1.1 Achtergrondkenmerken

Zzp'ers zijn veel vaker man en gemiddeld een stuk ouder dan werknemers. Deze bevindingen sluiten aan bij resultaten van de Enquête Beroepsbevolking (EBB, Kösters et al., 2013). Misschien dat velen pas op latere leeftijd de stap durven, kunnen of moeten nemen om zelfstandige te worden. Zzp'ers zijn verder vaker gehuwd of samenwonend dan werknemers.

Wanneer we specifiek naar de klassieke en nieuwe zzp'ers kijken, valt op dat nieuwe zzp'ers vaker hoogopgeleid zijn dan werknemers, terwijl klassieke zzp'ers juist minder vaak hoogopgeleid zijn dan werknemers. Daarnaast zijn klassieke zzp'ers vaker autochtoon en wonen zij minder vaak in een stad dan werknemers. Dit laatste komt vooral doordat bijna een derde van de klassieke zzp'ers in de landbouw werkzaam is en dus aan het platteland is gebonden.

1.2 Arbeidsomstandigheden

Werktijden en uren

Wat opvalt is dat zzp'ers gemiddeld 6 uur per week meer werken dan werknemers, wat overeenkomt met eerdere onderzoeken (bijvoorbeeld Hooftman et al., 2013; Kösters et al., 2013). Ook willen zzp'ers gemiddeld meer uren per week werken dan werknemers. Zzp'ers werken bovendien vaker 's avonds of 's nachts en in het weekend dan werknemers. Deze resultaten sluiten aan bij onderzoek waaruit blijkt dat zelfstandigen meer "excessief" werken (Gorgievski, Bakker, & Schaufeli, 2010). Zzp'ers geven aan meer te (willen) werken en doen dit ook op minder gangbare tijden. Hier rijst de vraag waarom dit zo is. Komt dit voort uit intrinsieke werkmotivatie van zzp'ers? Uit de aard van hun beroep (zoals bij boeren en winkeliers)? Of bijvoorbeeld uit financiële noodzaak? Nadere analyses en toekomstig onderzoek zouden hier wellicht meer inzicht in kunnen bieden.

Daarnaast werken zzp'ers ook veel meer thuis dan werknemers. Voor sommige zzp'ers zal dit voortkomen uit het ontbreken van een vaste werkplek buitenshuis, waardoor zij min of meer gedwongen zijn om thuis te werken. Voor andere zzp'ers, zoals boeren, vinden de meeste werkzaamheden thuis plaats omdat wonen en werken beide zijn verbonden aan het eigen erf.

Gevaarlijk werk en gevaarlijke stoffen

Klassieke zzp'ers rapporteren iets vaker dat zij gevaarlijk werk doen dan werknemers. Er zijn bovendien duidelijke verschillen tussen zzp'ers en werknemers in de aard van de door hen gerapporteerde gevaren in het werk. Wat hier vooral opvalt is dat zzp'ers aanzienlijk minder confrontatie met geweld rapporteren dan werknemers. Ook zien we dat zzp'ers minder vaak met ongewenst gedrag (zoals pesten en intimidatie) te maken hebben. Het lijkt er op dat zzp'ers sociaal veiliger werk hebben dan werknemers. Dit zou kunnen komen doordat zzp'ers in het algemeen minder contact hebben met collega's en minder vaak werkzaam zijn in sectoren waarin veel met (soms agressieve) mensen wordt gewerkt, zoals openbaar bestuur, onderwijs en de gezondheidszorg.

Zzp'ers rapporteren vaker dan werknemers vallen van hoogte en struikelen en uitglijden als belangrijkste gevaren in hun werk, maar minder vaak het risico op ongelukken met gevaarlijke stoffen en verbranden. Dit komt waarschijnlijk doordat zzp'ers vaker in de landbouw en de bouwnijverheid werken en minder in de industrie dan werknemers.

Opvallend is verder dat zzp'ers aangeven dat ze vaker gehoorbeschermers gebruiken dan werknemers als ze in lawaai werken. Dit geldt vooral voor nieuwe zzp'ers. Dit lijkt erop te wijzen dat zzp'ers op dit punt beter op hun gezondheid letten dan werknemers. In de mate waarin men blootgesteld is aan gevaarlijke stoffen verschillen zzp'ers op een aantal punten van werknemers. Zzp'ers ademen vaker stoffen in (zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof, stof van steen en beton). Klassieke zzp'ers werken vaker met water of waterige oplossingen en krijgen vaker stoffen op hun huid (zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen en bestrijdingsmiddelen) dan werknemers. Deze blootstelling is mogelijk toe te schrijven aan de sector en het beroep waarin men werkzaam is, maar dit is in het huidige onderzoek niet nader onderzocht.

Fysieke belasting

Allereerst valt op dat zzp'ers, en vooral klassieke zzp'ers, gemiddeld genomen meer fysieke belasting rapporteren dan werknemers. Dit verschil is niet te verklaren door verschillen tussen zzp'ers en werknemers in sector, leeftijd, geslacht of opleiding. Ook binnen sectoren

met hoge fysieke belasting, zoals de landbouw en de bouwnijverheid, rapporteren zzp'ers een hogere fysieke belasting dan werknemers. Mogelijk krijgen zzp'ers meer fysiek zware opdrachten toebedeeld van opdrachtgevers dan werknemers, of specialiseren zzp'ers zich juist in fysiek zware arbeid om te kunnen concurreren met andere bedrijven en zzp'ers.

Werkdruk

Zzp'ers geven gemiddeld aan een wat lagere werkdruk (taakeisen) te hebben dan werknemers. Hoewel de verschillen klein zijn, is het opvallend omdat zzp'ers gemiddeld meer uren per week werken dan werknemers en men daarom hogere werkdruk zou verwachten. Wellicht speelt hier de economische recessie een rol: als zzp'ers gewend zijn om veel uren te werken terwijl de vraag naar hun arbeid afneemt, dan zal de werkdruk laag zijn. Overigens verschilt de werkdruk sterk per sector: in de landbouw en de bouwnijverheid hebben zzp'ers juist een hogere werkdruk dan werknemers.

Emotionele belasting, moeilijkheidsgraad, gevarieerd werk

Nieuwe zzp'ers vinden hun werk gemiddeld emotioneel wat zwaarder en vinden hun werk moeilijker dan werknemers. Daar staat tegenover dat zzp'ers – en vooral nieuwe zzp'ers – hun werk wel aanzienlijk gevarieerder vinden dan werknemers. Bij gevarieerd werk gaat het om werk dat vereist dat je creatief bent en nieuwe dingen leert. Blijkbaar doen zzp'ers in het algemeen gevarieerder werk dat meer creativiteit vereist en waarin zij meer nieuwe dingen moeten leren dan werknemers. Dit zou verklaard kunnen worden doordat nieuwe zzp'ers vaak een grote verscheidenheid aan werkopdrachten en opdrachtgevers hebben. Bovendien zijn zzp'ers verantwoordelijk voor alle aspecten van hun werk, inclusief de acquisitie, administratie en het uitvoerende werk, terwijl werknemers doorgaans gespecialiseerd zijn in bepaalde werktaken.

1.3 Gezondheid en inzetbaarheid

Arbeidsongevallen

Nieuwe zzp'ers rapporteren iets minder vaak een arbeidsongeval met lichamelijk of geestelijk letsel waardoor zij één of meer dagen niet kunnen werken dan werknemers. Dit is onverwacht omdat nieuwe zzp'ers relatief vaak in de bouwnijverheid werkzaam zijn, waar de kans op een arbeidsongeval groter is dan in andere sectoren. Een deelverklaring kan zijn dat zzp'ers na een arbeidsongeval vaker blijven werken en dus niet gaan verzuimen, maar ook de kans op een arbeidsongeval zonder ziekteverzuim is iets lager bij nieuwe zzp'ers dan bij werknemers.

Gezondheid en werkvermogen

Klassieke zzp'ers rapporteren gemiddeld genomen een wat minder goede gezondheid dan werknemers. Klassieke zzp'ers zijn bovendien wat vaker arbeidsgehandicapt (langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in het werk) dan werknemers. Klassieke zzp'ers zeggen ook wat minder makkelijk aan de fysieke eisen die hun werk stelt te kunnen voldoen in vergelijking met werknemers. Bij uitsplitsing naar sector, vinden we een slechtere gezondheid en werkvermogen van zzp'ers zowel in de landbouw als de handel. Dit komt gedeeltelijk overeen met Fins onderzoek waaruit bleek dat met name zelfstandige boeren een relatief slechte gezondheid en werkvermogen hebben (Saarni, Saarni & Saarni, 2008). Het lijkt er dus op dat vooral klassieke zzp'ers met meer gezondheidsproblemen kampen dan werknemers. Aanvullende analyses laten zien dat dit grotendeels het gevolg is van de relatief hoge gemiddelde leeftijd van klassieke zzp'ers.

Werkprestatie

Wat betreft de werkprestatie vinden we een sterk gevarieerd beeld: in sommige sectoren beoordelen zzp'ers hun eigen werkprestatie wat minder positief dan werknemers doen, in andere sectoren oordelen zij juist positiever over hun werkprestatie. In het algemeen vinden zowel werknemers als zzp'ers dat zij goed presteren in hun werk.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage ligt gemiddeld lager bij zzp'ers dan bij werknemers. Het kan zijn dat zzp'ers vaker bij ziekte doorwerken dan werknemers. Voor zzp'ers heeft het veelal directe financiële consequenties als zij niet werken vanwege ziekte, terwijl werknemers dan worden doorbetaald. Bovendien heeft een zzp'er vaak geen collega die het werk kan overnemen.

Burnoutklachten en bevlogenheid

Een opvallend verschil is dat zzp'ers gemiddeld aanzienlijk minder burnoutklachten hebben dan werknemers. Het is onbekend wat ten grondslag ligt aan dit verschil. Het zou kunnen dat er sprake is van selectie waarbij personen die gevoelig zijn voor burnoutklachten minder geneigd zijn om als zzp'er aan de slag te gaan. Hierdoor zouden zzp'ers gemiddeld genomen beter bestand kunnen zijn tegen hoge taakeisen. Ook hebben zzp'ers doorgaans veel autonomie in hun werk, waardoor ze hun werktaken en werktijden zo kunnen inrichten dat dit goed bij hun wensen, mogelijkheden en beperkingen past. Zzp'ers zijn tevens meer bevlogen in hun werk dan werknemers, maar dat verschil kan worden verklaard door verschillen tussen de werknemers en zzp'ers in sector, leeftijd, geslacht en opleiding.

Belang en tevredenheid werkaspecten

Aangaande het belang dat zzp'ers hechten aan diverse werkaspecten verschillen zij aanzienlijk van werknemers. Zzp'ers vinden de mogelijkheid om zelf hun werktijden te bepalen en thuis te kunnen werken belangrijker dan werknemers. Daarentegen vinden zzp'ers mogelijkheden om te leren, een prettige sfeer, een goed inkomen, de mogelijkheid om in deeltijd te werken, de reisafstand naar het werk en gezond werk juist minder belangrijk dan werknemers. Zzp'ers lijken vooral belang te hechten aan vrijheid en flexibiliteit in hun werk. Verder vinden nieuwe zzp'ers het relatief belangrijk om interessant werk te hebben, terwijl klassieke zzp'ers hier juist minder belang aan hechten dan werknemers.

Ook met betrekking tot de tevredenheid over de werkaspecten verschillen zzp'ers aanzienlijk van werknemers. Zo zijn zzp'ers gemiddeld genomen meer tevreden dan werknemers over hoe interessant hun werk is, over hun mogelijkheden om te leren, om zelf hun werktijden te bepalen en thuis te werken, over hun reistijd/afstand naar het werk en over hoe gezond hun werk is. Zzp'ers zijn daarentegen minder tevreden over hun inkomen dan werknemers. Dit laatste is opvallend omdat in de literatuur een hogere beloning wel wordt genoemd als reden om zelfstandige te worden (Van den Born, 2009).

Opleiding en ontwikkeling

Zzp'ers hebben minder behoefte aan een opleiding dan werknemers en geven vaker aan dat hun kennis en vaardigheden goed aansluiten bij hun werk. Dit zou kunnen komen doordat zzp'ers meer keuzevrijheid hebben bij het inrichten van hun werk, zodanig dat het past bij hun capaciteiten.

Werk-privé balans

Wat betreft de werk-privé balans geven zzp'ers aanzienlijk vaker aan dat zij familie- of gezinsactiviteiten missen of verwaarlozen door hun werk, maar ook dat zij vaker

werkzaamheden missen of verwaarlozen door familie- en gezinsverantwoordelijkheden. Zzp'ers hebben dus een minder goede werk-privé balans dan werknemers. Dit is enigszins verrassend omdat de grotere vrijheid van zzp'ers om het werk naar believen in te richten zou kunnen bijdragen aan een betere balans tussen werk en privé. Bovendien wordt in de literatuur juist gesteld dat mensen zzp'er worden om beter werk- en privéverantwoordelijkheden met elkaar te combineren (Posthumus & Wiltshagen, 2010). Wellicht komt dit mede doordat zzp'ers meer uren werken en vaker werken op ongebruikelijke tijden ('s avonds, 's nachts en in het weekend).

Toekomstperspectief

Een belangrijke bevinding is dat zzp'ers gemiddeld tot een veel hogere leeftijd (namelijk tot hun 67^e) willen doorwerken dan werknemers (tot hun 63^e). Zzp'ers denken hiertoe ook gemiddeld langer lichamelijk en geestelijk in staat te zijn dan werknemers (67 vs. 62 jaar). Deze bevindingen stroken met eerdere bevindingen en met de feitelijke leeftijd waarop werknemers en zelfstandigen met pensioen gaan (Otten, Arts, Siermann, & Ybema, 2010; Ybema, Geuskens, & Van den Heuvel, 2011). Nadere analyses zijn nodig om meer inzicht te krijgen in de oorzaak van dit verschil. Heeft dit bijvoorbeeld te maken met de hogere werktevredenheid en taakvariatie en de vrijheid om het werk zelf in te richten van zzp'ers? Of ervaren zzp'ers juist meer financiële noodzaak om door te werken omdat werknemersregelingen die eerder stoppen met werken mogelijk maken niet op hen van toepassing zijn?

Werktevredenheid

Een laatste belangrijke bevinding is dat zzp'ers meer tevreden zijn met hun werk als geheel dan werknemers. Wellicht komt dit doordat zzp'ers – meer dan werknemers – zelf kunnen bepalen wat voor werk zij doen en hoe zij hun werk uitvoeren en inrichten. Nadere analyses kunnen meer inzicht geven in de rol van de arbeidsomstandigheden bij het bepalen van de werktevredenheid.

1.4 Beantwoording onderzoeksvragen en conclusie

In Tabel 1.1 is voor de belangrijkste aspecten van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zzp'ers en werknemers een samenvatting gegeven van de bevindingen voor elk van de drie onderzoeksvragen.

Tabel 1.1 Antwoord op de onderzoeksvragen per aspect

Aspect	Onderzoeksvraag 1: verschil tussen werknemers en zzp'ers	Onderzoeksvraag 2: verschil tussen werknemers en zzp'ers in subgroepen	Onderzoeksvraag 3: verschil na correctie voor sector, geslacht, leeftijd, opleiding
uren werken per week	zzp'ers werken gemiddeld 6 uur per week meer	geldt voor de meeste sectoren; geldt niet voor hoogopgeleiden	na correctie werken zzp'ers gemiddeld 3 uur meer dan werknemers (50% verklaard)
onregelmatige werktijden	zzp'ers werken meer 's avonds, 's nachts en in het weekend	geldt voor alle subgroepen	verschillen worden iets sterker na correctie

Aspect	Onderzoeksvraag 1: verschil tussen werknemers en zzp'ers	Onderzoeksvraag 2: verschil tussen werknemers en zzp'ers in subgroepen	Onderzoeksvraag 3: verschil na correctie voor sector, geslacht, leeftijd, opleiding
gevaarlijk werk	klassieke zzp'ers doen iets vaker gevaarlijk werk dan werknemers	geldt voor landbouw, bouwnijverheid en onderwijs	verschil wordt iets sterker na correctie
fysieke belasting	zzp'ers doen iets meer fysiek zwaar werk dan werknemers	geldt voor landbouw en bouwnijverheid; geldt alleen voor mannen	verschil blijven bestaan na correctie
werkdruk	zzp'ers hebben iets lagere werkdruk dan werknemers	geldt vooral voor hoogopgeleiden en vrouwen; werkdruk is juist hoger bij zzp'ers in landbouw en bouwnijverheid	verschil wordt iets sterker na correctie
emotioneel zwaar werk	nieuwe zzp'ers hebben iets hogere emotionele belasting dan werknemers	geldt vooral voor landbouw, handel, cultuur en recreatie	verschil wordt iets sterker na correctie
moeilijk werk	zzp'ers hebben moeilijker werk dan werknemers	geldt voor vrijwel alle subgroepen	verschil blijft bestaan na correctie
taakvariatie	zzp'ers hebben veel gevarieerder werk dan werknemers	geldt voor vrijwel alle subgroepen	verschil blijft bestaan na correctie
arbeidsongevallen	nieuwe zzp'ers rapporteren iets minder arbeidsongevallen met letsel en verzuim dan werknemers	geldt vooral voor vrouwen en 55-plussers	verschil blijft bestaan na correctie
algemene gezondheid	klassieke zzp'ers hebben een iets slechtere gezondheid dan werknemers	geldt vooral voor landbouw en handel	verschil verdwijnt na correctie
burnoutklachten	zzp'ers hebben minder burnoutklachten dan werknemers	geldt voor vrijwel alle subgroepen	verschil blijft bestaan na correctie
bevlogenheid	zzp'ers zijn iets meer bevlogen dan werknemers	geldt voor zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg	verschil verdwijnt na correctie
fysieke werkvermogen	klassieke zzp'ers kunnen iets minder goed aan de fysieke eisen van hun werk voldoen dan werknemers	geldt vooral voor landbouw en handel	verschil verdwijnt na correctie
psychische werkvermogen	nieuwe zzp'ers kunnen iets beter voldoen aan de psychische eisen van hun werk dan werknemers	geldt voor bouwnijverheid, onderwijs en gezondheidszorg	verschil wordt iets sterker na correctie

Aspect	Onderzoeksvraag 1: verschil tussen werknemers en zzp'ers	Onderzoeksvraag 2: verschil tussen werknemers en zzp'ers in subgroepen	Onderzoeksvraag 3: verschil na correctie voor sector, geslacht, leeftijd, opleiding
kennis en vaardigheden	werk past beter bij kennis en vaardigheden voor zzp'ers dan voor werknemers	geldt voor vrijwel alle subgroepen	verschil blijft bestaan na correctie
werk-privé balans	zzp'ers hebben een minder goede werk-privé balans dan werknemers	geldt voor vrijwel alle subgroepen	verschil blijft bestaan na correctie
langer doorwerken	zzp'ers willen en kunnen ruim 4 jaar langer doorwerken	geldt voor vrijwel alle subgroepen	verschil wordt iets kleiner: zzp'ers willen/kunnen ruim 3 jaar langer doorwerken (25% verklaard)
werktevredenheid	zzp'ers zijn iets meer tevreden met hun werk dan werknemers	geldt voor landbouw, zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg	verschil blijft bestaan na correctie

De eerste onderzoeksvraag betrof hoe zzp'ers van werknemers in loondienst verschillen op het gebied van arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid. Uit dit onderzoek blijkt dat zzp'ers op deze aspecten aanzienlijk verschillen van werknemers.

Wat betreft de arbeidsomstandigheden blijkt dat zzp'ers op sommige aspecten gunstiger scoren dan werknemers en op andere ongunstiger. Enerzijds voeren zzp'ers iets meer fysiek zwaar werk en iets meer emotioneel zwaar werk uit en hebben zij moeilijker werk dan werknemers, anderzijds ervaren zzp'ers gemiddeld een iets minder hoge werkdruk en aanzienlijk meer variatie in hun werk.

Ook wat betreft de gezondheid en inzetbaarheid verschillen zzp'ers van werknemers. Een groot aantal van die verschillen is positief voor zzp'ers: zzp'ers zijn in het algemeen meer tevreden met hun werk, ervaren minder burnoutklachten, hebben werk dat beter past bij hun kennis en vaardigheden en willen en kunnen langer doorwerken dan werknemers. Anderzijds hebben zzp'ers een slechtere werk-privébalans dan werknemers.

De tweede onderzoeksvraag was of zzp'ers en werknemers in loondienst binnen dezelfde sectoren, van dezelfde leeftijd, van hetzelfde geslacht en van hetzelfde opleidingsniveau van elkaar verschillen op de zojuist genoemde aspecten. Hier blijkt dat voor de meeste subgroepen de vergelijking tussen zzp'ers en werknemers dezelfde uitkomsten oplevert als de vergelijking van de totale groepen. Sommige subgroepen zzp'ers lijken echter kwetsbaarder te zijn en staan vaker blootgesteld aan slechte werkomstandigheden dan vergelijkbare werknemers. Dit geldt vooral voor een deel van de zzp'ers in de bouwnijverheid, die veel uren per week werken en relatief vaak gevaarlijk en fysiek zwaar werk verrichten. Bovendien hebben zij vaker moeite om financieel rond te komen en hebben zij een slechtere balans tussen werk en privé dan bouwvakkers in loondienst. In mindere mate geldt dit ook voor de jongere zzp'ers (onder de 45 jaar) die meer uren en vaker op onregelmatige tijden werken, een hogere fysieke belasting rapporteren en meer emotioneel zwaar werk hebben dan werknemers onder de 45 jaar. Voor sommige aspecten lijken ook laagopgeleide zzp'ers, die aanzienlijk meer uren werken en vaker gevaarlijk werk verrichten dan laagopgeleide werknemers, een relatief kwetsbare groep.

De derde onderzoeksvraag betref of waargenomen verschillen tussen zzp'ers en werknemers in arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid te verklaren zijn door verschillen in sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Dit blijkt voor sommige verschillen inderdaad het geval te zijn. De minder goede algemene gezondheid en het lagere fysieke werkvermogen van klassieke zzp'ers blijkt grotendeels toe te schrijven te zijn aan hun relatief hoge leeftijd en is dus niet inherent aan het werk van zzp'ers en werknemers. Ook de hogere bevoegenheid van zzp'ers houdt geen stand na correctie voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Veel andere gerapporteerde verschillen, bijvoorbeeld in arbeidsomstandigheden, burnoutklachten, toekomstperspectief en werk-privébalans zijn niet of slechts gedeeltelijk het gevolg van verschillen in sector, leeftijd, geslacht of opleidingsniveau.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

Zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) vormen een steeds groter en belangrijker deel van de Nederlandse beroepsbevolking en economie. Een zzp'er is volgens de definitie van het CBS: een zelfstandige met een eigen bedrijf zonder personeel in dienst. Het aantal zzp'ers is de laatste jaren toegenomen, van 400 duizend in 1999 tot ruim 750 duizend in 2012 (CBS, 2013). En als gevolg van het verhogen van de flexibiliteit op de arbeidsmarkt is het waarschijnlijk dat deze groep nog groter zal worden (EU-OSHA, 2010). Zzp'ers leveren een belangrijke bijdrage aan de flexibiliteit van arbeid in Nederland. In tijden van economische teruggang dragen vooral zzp'ers en andere flexwerkers de last van de verminderde arbeidsvraag (Theeuwes & Koopmans, 2010). Zzp'ers vormen daarom ook een kwetsbare groep op de arbeidsmarkt.

Binnen de groep zzp'ers onderscheiden we twee subgroepen: de 'klassieke' zzp'ers en de 'nieuwe' zzp'ers. Klassieke zzp'ers verkopen goederen of grondstoffen en betreffen onder meer winkeliers en boeren. Nieuwe zzp'ers bieden hun eigen arbeid of diensten aan. Deze groep betreffen onder meer bouwvakkers, ict'ers, kunstenaars, journalisten en coaches.

Naar verwachting hebben zzp'ers veelal met andere arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden te maken dan werknemers in loondienst. Gelet op de groeiende betekenis van zzp'ers voor de Nederlandse economie is het genereren van gefundeerde kennis en inzichten omtrent hun arbeidssituatie van groot belang. Er bestaat echter weinig grootschalig en representatief onderzoek naar de arbeidssituatie van zzp'ers in Nederland, terwijl er over werknemers in loondienst diverse grootschalige periodieke onderzoeken plaatsvinden zoals bijvoorbeeld de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA).

Voor sommige aspecten van de arbeidssituatie van zzp'ers is er informatie beschikbaar uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van CBS. Dit betreft bijvoorbeeld de achtergrondkenmerken (geslacht, leeftijd, opleiding), de sector waarin men werkzaam is en het aantal uren dat men werkt. Voor een overzicht verwijzen we naar publicaties van CBS (Kösters, Smits, & de Vries, 2013). Daarnaast bestaat er een zzp-panel van EIM (De Vries & Vroonhof, 2010; De Vries, Liebrechts & Vroonhof, 2011) dat momenteel uitsluitend nieuwe zzp'ers bevat. De onderzoeksvragen die met dit panel worden beantwoord betreffen met name de meer economische aspecten van het ondernemen. De onderwerpen die in het huidige rapport centraal staan – arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid – komen in de EBB en het zzp-panel van EIM niet of nauwelijks aan bod.

Eind 2011 heeft de heer Ulenbelt (Tweede Kamerlid van de SP) een motie ingediend met het verzoek het periodieke onderzoek over arbeidsomstandigheden van werknemers uit te breiden met een onderzoek naar arbeidsomstandigheden van zzp'ers en daarover te rapporteren in de Arbobalans, een rapportage van de kwaliteit van de arbeid in Nederland en van de ontwikkelingen hierin (Hooftman et al., 2013). De toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de heer De Krom) heeft aangegeven deze motie te beschouwen als ondersteuning van zijn beleid.

In dit kader is er in 2012 op verzoek van het ministerie van SZW in een samenwerking tussen het CBS en TNO een pilotonderzoek uitgevoerd onder zelfstandigen (waaronder zzp'ers) in Nederland met als doel om inzicht te verschaffen in de arbeidsomstandigheden, arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen van zelfstandigen. Deze Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA), die qua inhoud afgestemd is op de NEA, is benut om de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen en werknemers met elkaar te vergelijken.

Onderhavig document doet verslag van dit vergelijkingsonderzoek. Tot op heden is wetenschappelijke kennis omtrent overeenkomsten en verschillen in de situatie van zzp'ers en werknemers schaars. Met de resultaten van ons onderzoek kunnen overheden, belangenverenigingen van zzp'ers en brancheorganisaties beter inspelen op de situatie, behoeften en knelpunten van de zzp'ers. Verder kan het maatschappelijk debat over de rol van zzp'ers (zoals in de SER) verder worden onderbouwd.

2.2 Regelgeving en eerder onderzoek

Zzp'ers hebben veelal met andere arbeidsvoorwaarden en regelgeving te maken dan werknemers. Hoewel het Nederlandse arbeidsbestel fundamenteel aan het veranderen is, staat nog steeds voornamelijk de klassieke arbeidsverhouding, de verhouding tussen werkgever en een in loondienst werkzame, afhankelijke werknemer centraal (Plessen, Wilthagen, & Nagelkerke, 2010; Van den Heuvel, 2012). Veel wet- en regelgeving gaan uit van deze arbeidsverhouding. Een voorbeeld hiervan is de Arbeidsomstandighedenwet 1998, die voornamelijk uitgaat van de aanwezigheid van een arbeidsrelatie tussen werkgever en werknemer. De Arbeidsomstandighedenwetgeving richt zich dus met name op werkgever en werknemer.

Op de zelfstandige is echter ook Arboregelgeving van toepassing die in 2012 verder is uitgebreid. Als de zzp'er alleen werkt zijn die bepalingen van toepassing die het treffen van maatregelen bij ernstige arbeidsrisico's betreffen, zoals vallen van hoogte en werken met gevaarlijke stoffen. Indien de zzp'er werkt op een arbeidsplaats waar ook anderen werken gelden alle bepalingen die maatregelen verlangen bij arbeidsrisico's. Indien een zzp'er onder gezag werkt – dat wil zeggen dat de opdrachtgever bijvoorbeeld bepaalt op welke tijden en met welke materialen wordt gewerkt – dan wordt de zzp'er gezien als werknemer en is alle Arboretgeving van toepassing.

Gedegen kennis over onder meer de behoeften, gezondheid, veiligheid en werk-omstandigheden van zzp'ers in vergelijking met werknemers is van groot belang voor de overheid en voor belangenorganisaties van zelfstandigen om hun beleid op te baseren. Temeer omdat redelijkerwijs verwacht kan worden dat zzp'ers op deze onderwerpen kunnen verschillen van werknemers. Hoewel tot op heden nog relatief weinig empirisch onderzoek gedaan is naar de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zzp'ers in vergelijking met werknemers in loondienst, suggereren onderzoeksresultaten en literatuur dat zzp'ers op meerdere vlakken verschillen van werknemers in loondienst.

Uit de EBB (Kösters et al., 2013) valt op te maken dat dat zzp'ers vaker man zijn, minder vaak vertegenwoordigd zijn in de leeftijdscategorie 15-25 jaar maar juist vaker in de leeftijdscategorie 45-65 jaar en meer uren werken per week.

Ook op het gebied van werkbehoefte en motieven valt te verwachten dat er verschillen zijn tussen zzp'ers en werknemers. Uit recent onderzoek, uitgevoerd onder bezoekers van een carrière website van een krant, is gebleken dat zzp'ers sterker gemotiveerd zijn door flexibele werktijden (Koekkoek, 2012). Verder wordt door onderzoekers gesteld dat de keuze om zzp'er te worden gemaakt wordt omdat het een goede manier kan zijn om werk- en privéverantwoordelijkheden met elkaar te combineren (Posthumus & Wilthagen, 2010). Ook worden een hogere beloning en meer uitdaging benoemd als andere motieven (Van den Born, 2009). Verder is gevonden dat zzp'ers vaker doorwerken tot na de officiële pensioenleeftijd (Otten, Arts, Siermann, & Ybema, 2010) en ook aangeven langer te willen doorwerken dan werknemers (Ybema, Geuskens, & van den Heuvel, 2011).

Wat betreft aspecten zoals burnout en werkbevoegenheid kunnen we putten uit de internationale onderzoeksliteratuur waarin zelfstandigen (waaronder zzp'ers) worden vergeleken met werknemers in loondienst. Hierin wordt onder meer gesuggereerd dat zelfstandigen een grotere passie voor hun werk en een hogere bevoegenheid hebben, maar tevens vaker "excessief" werken (Gorgievski, Bakker, & Schaufeli, 2010). In een Finse studie zijn verschillende groepen zelfstandigen vergeleken met werknemers wat betreft hun gezondheid en werkvermogen (Saarni, Saarni & Saarni, 2008). Dit onderzoek laat zien dat vooral zelfstandigen met personeel een relatief hoog werkvermogen hebben, terwijl dat zelfstandige boeren juist een laag werkvermogen hebben. Overige zzp'ers wijken in deze studie niet af van werknemers in werkvermogen en gezondheid.

Ook kan het zijn dat zzp'ers meer blootgesteld worden aan zwaardere fysieke werkeisen en gevaarlijk werk dan werknemers doordat zij relatief vaak werkzaam zijn in sectoren waarin dergelijke arbeidsrisico's veel voorkomen, zoals de landbouw en de bouwnijverheid (Ybema et al., 2013). Ook zijn zzp'ers, zoals boven vermeld, veelal minder goed beschermd via wet- en regelgeving, waarbij de vraag rijst in hoeverre dit bijvoorbeeld gevolgen heeft voor de gezondheid, arbeidsveiligheid en arbeidsongevallen van zzp'ers. Het zou kunnen dat zzp'ers meer risico's nemen ten aanzien van hun gezondheid bijvoorbeeld omdat ze niet hoeven te voldoen aan veiligheidseisen en in de huidige economische crisis sterk moeten concurreren met andere zzp'ers en bedrijven. Ook kan het zijn dat zzp'ers eerder ingehuurd worden voor gevaarlijk werk en risicovolle klussen omdat werknemers juridisch beter beschermd zijn.

Samenvattend, om allerlei redenen is te verwachten dat zzp'ers op diverse aspecten van het werk verschillen van werknemers. Echter de vraag is in hoeverre deze verschillen standhouden in grootschalig onderzoek onder een representatieve steekproef van werknemers en een representatieve steekproef van zzp'ers. Daarnaast is over diverse belangrijke onderwerpen, zoals bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden, veiligheid, werkprestatie en werktevredenheid überhaupt nog weinig bekend over hoe zzp'ers verschillen van werknemers. Ook rijst de vraag in hoeverre eventuele verschillen verklaarbaar zijn door demografische kenmerken, zoals geslacht leeftijd, opleidingsniveau of door de sector waarin iemand werkzaam is. Aangezien zzp'ers een heterogene groep vormen, is het ten slotte van belang om inzicht te verkrijgen in de verschillen tussen zzp'ers en werknemers binnen subgroepen.

2.3 Onderzoeksdoel en onderzoeksvragen

Onderzoeksdoel

Met dit onderzoek willen we inzicht krijgen in de arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid van zzp'ers in vergelijking met werknemers in loondienst.

Onderzoeksvragen

We richten ons in dit onderzoek op de volgende hoofdonderzoeksvraag:

1. Hoe verschillen zzp'ers van werknemers in loondienst op het gebied van: arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid?

Daarnaast hebben we de volgende aanvullende, secundaire onderzoeksvragen geformuleerd ter verdieping van de hoofdvraag:

2. Hoe verschillen zzp'ers van werknemers in loondienst wanneer men zzp'ers en werknemers vergelijkt binnen subgroepen van sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau?
3. Zijn de gevonden verschillen tussen zzp'ers en werknemers te verklaren door verschillen in sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau?

Uit praktische overwegingen beperken we het aantal variabelen waarvoor we zzp'ers en werknemers met elkaar vergelijken bij het beantwoorden van de tweede en derde onderzoeksvraag. Bovendien beantwoorden we de derde onderzoeksvraag alleen voor de verschillen tussen totale groep zzp'ers en de totale groep werknemers.

3 Methode

3.1 Data en steekproef

In dit onderzoek zijn de gegevens van zzp'ers afkomstig van de Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012 (ZEA 2012) en die van werknemers in loondienst van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2012 (NEA 2012).

3.1.1 ZEA 2012

De ZEA is een enquête onder zelfstandigen in de leeftijd van 15 jaar en ouder en woonachtig in Nederland met als doel inzicht te verschaffen over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen. De respondenten zijn schriftelijk benaderd om mee te doen aan een vragenlijst via internet die men over de periode van 15 oktober 2012 tot 7 januari 2013 kon invullen. De netto bruikbare respons bedroeg 3.926 personen (17,8% van de steekproef). Om rekening te houden met eventuele vertekening door selectiviteit van de respons zijn de data gewogen (zie paragraaf 3.3.2). De lage respons beperkt de zekerheid waarmee we uitspraken over de Nederlandse populatie van zzp'ers kunnen doen. We beschouwen de resultaten van de ZEA weliswaar als een goede indicatie van de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zzp'ers, maar we vatten de gerapporteerde percentages en gemiddelden niet op als harde puntschattingen.

In de ZEA is een opdeling in vijf subgroepen gemaakt, namelijk: zelfstandigen met personeel ($N = 657$), klassieke zzp'ers ($N = 701$), nieuwe zzp'ers ($N = 1673$), directeuren-groootaandeelhouders ($N = 540$) en personen met inkomen uit overig arbeid ($N = 355$). In ons onderzoek worden alleen de zzp'ers ($N = 2.374$) vergeleken met werknemers.

Voor een volledige beschrijving van de ZEA methoden en vragen verwijzen we naar het rapport *Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012: Methodologie en beschrijvende resultaten* (Ybema et al., 2013, www.monitorarbeid.nl/zea-2012).

3.1.2 NEA 2012

De NEA is een grootschalige, jaarlijkse enquête onder werknemers in Nederland die ten doel heeft de arbeidssituatie van Nederlandse werknemers in kaart te brengen. De doelpopulatie van de NEA 2012 zijn werknemers die in Nederland wonen en werken. Het gaat om alle personen van 15 tot en met 64 jaar die, op het moment van uitvoering van de NEA 2012, betaald werk verrichtten in loondienst. De beoogde respondenten is een schriftelijke vragenlijst toegestuurd die ze op papier of via internet konden invullen in periode van 4 oktober tot 17 december 2012. De netto respons bedroeg 25.223 werknemers (31,5% van de steekproef).

Voor een volledige beschrijving van de NEA methoden en vragen verwijzen we naar het rapport: *Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2012: Methodologie en globale resultaten* (Koppes et al., 2013; www.monitorarbeid.nl/nea).

3.1.3 Koppeling NEA-ZEA data

De NEA data zijn met de ZEA data gekoppeld op basis van overeenkomstige, vergelijkbare items (vragen in de vragenlijst). Hierbij is het van belang om in het oog te houden dat de

vragen en antwoordcategorieën in de NEA en de ZEA niet altijd identiek geformuleerd zijn. In Bijlage 8 is een overzicht gegeven met de precieze formulering van de vragen in de NEA en de ZEA die in dit rapport aan bod komen. Vervolgens is een selectie gemaakt van de relevante variabelen voor ons onderzoek en zijn items die samen een schaal vormden samengevoegd. In de tabellen staat vermeld wanneer er sprake is van een dergelijke schaalvariabele. Voor de uitsplitsingen naar sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau (onderzoeksvraag 2) en voor de verklarende regressieanalyses (onderzoeksvraag 3) zijn 32 relevante variabelen geselecteerd waarop vergeleken wordt (zie Tabellen 7.1-7.4, Bijlagen 1-4).

De aantallen observaties binnen de groepen variëren per variabele. Dit komt doordat sommige items niet zijn ingevuld door alle respondenten of irrelevant waren voor bepaalde respondenten. De aantallen (*N*) staan telkens in de tabellen vermeld.

3.2 Plan van aanpak

3.2.1 Onderzoeksvraag 1 (Hoofdvergelijking)

Voor het beantwoorden van de hoofonderzoeksvraag vergelijken we zzp'ers uit de ZEA 2012 met werknemers in loondienst uit de NEA 2012. Hierbij maken we onderscheid tussen (1) klassieke zzp'ers, (2) nieuwe zzp'ers en (3) zzp'ers totaal (klassieke + nieuwe zzp'ers). Onder nieuwe zzp'ers verstaan we zelfstandigen zonder personeel die alleen hun eigen arbeid inzetten. Onder klassieke zzp'ers verstaan we zelfstandigen zonder personeel die goederen verkopen of produceren. We vergelijken dus klassieke zzp'ers, nieuwe zzp'ers en de totale groep zzp'ers met werknemers in loondienst. De resultaten worden in de hoofdstuk (hoofdstuk 4: Resultaten) in tabellen weergegeven.

Tabel 3.1 geeft een overzicht van de elf thema's met onderliggende variabelen die zijn meegenomen voor onderzoeksvraag 1. Het betreft alle relevante concepten en vragen uit de NEA 2012 en ZEA 2012 die in voldoende mate vergelijkbaar zijn. We volgen hierbij de kopjes van de thema-indeling van de ZEA 2012-vragenlijst.

Tabel 3.1 Onderzoeksthema's en variabelen

Thema's	Variabelen
1. Achtergrondkenmerken	Geslacht, geboortejaar, leeftijd, opleidingsniveau, huishouden, inkomen partner, herkomst, stedelijkheid, sector
2. Arbeidsomstandigheden	Werktijden, gevaarlijk werk, fysieke belasting*, werkhouding, fysieke werkomgeving, veiligheid, werkdruk*, emotioneel zwaar werk*, moeilijkheidsgraad*, gevarieerd werk*
3. Arbeidsongevallen	Arbeidsongevallen met letsel en verzuim
4. Gezondheid	Gezondheid algemeen, burnout*, bevlogenheid*, Body mass index
5. Ziekte en werk	Ziekteverzuim, klachten, ziekte, aandoeningen
6. Functioneren en inzetbaarheid	Werkprestatie*, belemmeringen in het werk, fysieke en psychische werkvermogen
7. Werkaspecten (belang en tevredenheid)	Belang en tevredenheid aangaande: Interessant werk, sfeer, inkomen, deeltijd- en thuiswerken, reisafstand
8. Opleiding en ontwikkeling	Behoeftte aan opleidingen en cursussen, aansluiting kennis en vaardigheden bij werk

Thema's	Variabelen
9. Werk en thuis	Werk-privé balans
10. Toekomstperspectief	Willen en kunnen doorwerken
11. Tevredenheid	Tevredenheid met arbeidsomstandigheden, werktevredenheid

* Betreft een schaalvariabele (variabele waarvan het gemiddelde is berekend uit verschillende items)

3.2.2 Onderzoeksvraag 2

De tweede onderzoeksvraag richt zich op de vergelijking tussen zzp'ers en werknemers in subgroepen, uitgesplitst naar sectoren en naar categorieën van leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Bijvoorbeeld: hoe zijn de arbeidsomstandigheden van zzp'ers in de bouw in vergelijking met die van werknemers in de bouw? Of hoe is de gezondheid van mannelijke zzp'ers in vergelijking met mannelijke werknemers?

Bij onderzoeksvraag 2 maken we geen onderscheid naar nieuwe en klassieke zzp'ers, en worden de uitsplitsingsvariabelen onderling niet gekruist omdat de groepen anders te klein worden om betrouwbare vergelijkingen te kunnen maken. Om een goede vergelijking mogelijk te maken hanteren we de regel dat er minimaal 100 zzp'ers vertegenwoordigd zijn per subgroep. Voor de volgende acht sectoren was dit het geval en deze worden dus meegenomen in de vergelijking: (1) Landbouw, bosbouw en visserij, (2) Bouwnijverheid, (3) Groot- en detailhandel, (4) Informatie en communicatie, (5) Zakelijke dienstverlening/onroerend goed, (6) Onderwijs, (7) Gezondheids- en welzijnszorg, (8) Cultuur, sport en recreatie.

Uit praktische overwegingen richten we ons verder in deze aanvullende vergelijking op een beperkt aantal kernvariabelen die inzicht geven in de werksituatie van zzp'ers. De meegenomen variabelen en items, evenals de resultaten zijn te vinden in vier tabellen, uitgesplitst naar sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau in de Bijlagen 1 tot en met 4. De resultaten in deze tabellen worden in de tekst op hoofdlijnen en per thema besproken.

3.2.3 Onderzoeksvraag 3

Om inzicht te krijgen of we eventuele verschillen tussen zzp'ers en werknemers in arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid kunnen verklaren, zijn er voor een aantal kernvariabelen nadere analyses uitgevoerd. Er is middels regressieanalyses onderzocht of de verschillen tussen zzp'ers en werknemers in arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid verklaard worden door sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Dit betreft dezelfde variabelen waarvoor we de uitsplitsingen naar geslacht, leeftijd en opleiding maken in onderzoeksvraag 2. De resultaten van deze analyses zijn weergegeven in Tabel 7.6 in Bijlage 6 en worden op hoofdlijnen in de resultatensectie besproken.

De derde onderzoeksvraag betreft of de overkoepelende verschillen tussen zzp'ers en werknemers (in onderzoeksvraag 1) verklaard kunnen worden door het feit dat zzp'ers vaker dan werknemers in bepaalde sectoren werkzaam zijn, een andere (hogere) gemiddelde leeftijd hebben, vaker man zijn of een ander opleidingsniveau hebben. Antwoorden op de derde onderzoeksvraag hebben uitsluitend betrekking op verschillen tussen in de *gehele groep* zzp'ers en werknemers en niet op verschillen in subgroepen die bij onderzoeksvraag 2 aan bod komen. Beide aanvullende onderzoeksvragen geven een verdieping van de eerste onderzoeksvraag, maar zullen niet altijd tot dezelfde conclusies leiden.

3.3 Analyses

3.3.1 *Vergelijkingen en regressies*

Voor de statistische analyses is gebruik gemaakt van SPSS 20. De verschillen tussen de werknemers enerzijds en klassieke zzp'ers, nieuwe zzp'ers en zzp'ers totaal anderzijds zijn elk afzonderlijk getoetst op significantie. Percentages zijn getoetst met de Pearson χ^2 toets en gemiddelden met een *t*-test. In Bijlage 5 is een uitgebreidere beschrijving te vinden van de vergelijkingsanalyses. Voor de verklarende regressieanalyses is gebruik gemaakt van multipele, hiërarchische regressieanalyse over de ongewogen dataset. In Bijlage 6 is een beschrijving te vinden van de gevolgde stappen van de regressieanalyses.

3.3.2 *Weging*

De NEA en de ZEA zijn gewogen om te corrigeren voor verschillen tussen de doelpopulatie en de respons – bijvoorbeeld in de verdeling van mannen en vrouwen en van jongeren en ouderen. Dergelijke weging vermindert de vertekening door selectiviteit van de respons. Een gedetailleerde beschrijving van de gevolgde procedure en samenstelling van de weegfactoren is terug te vinden in het rapport van de NEA (Koppes et al., 2013) en de ZEA (Ybema et al., 2013).

Een nadeel van weging is dat bij analyse van subgroepen niet automatisch gerekend wordt met de juiste steekproefomvang. Bijvoorbeeld, in de ZEA waren zzp'ers in de bouwnijverheid ondervertegenwoordigd, waardoor zij een relatief hoog weeggewicht kregen. Bij de vergelijking van werknemers en zzp'ers in de bouwnijverheid is het van belang dat gerekend wordt met het juiste aantal zzp'ers ($N = 192$) en niet met het gewogen aantal ($N = 270$). Daarom zijn bij uitsplitsingen de weeggewichten zodanig gecorrigeerd dat de gewogen steekproefomvang van de subgroep overeenkomt met de feitelijke (ongewogen) steekproefomvang. Hierbij blijft de weging intact voor alle aspecten waarnaar wordt gewogen (waaronder sector, geslacht, leeftijd, opleiding, herkomst, regio, stedelijkheid), uitgezonderd het aspect waarop de uitsplitsing plaatsvindt.

Een tweede nadeel van weging is dat bij complexere analyses (zoals regressieanalyse) weging tot vertekening van de resultaten kan leiden. Daarom zijn de regressieanalyses op ongewogen gegevens uitgevoerd. De resultaten van de regressieanalyses kunnen daardoor iets afwijken van de resultaten die in de hoofdttekst zijn gepresenteerd.

4 Resultaten

In deze sectie beschrijven we de resultaten van de vergelijking tussen zzp'ers en werknemers. Voor de bespreking van de resultaten willen we voor de duidelijkheid nog een aantal zaken onder de aandacht brengen:

- In de tekst bedoelen we met zzp'ers klassieke en nieuwe zzp'ers tezamen. Als we specifiek over klassieke dan wel nieuwe zzp'ers rapporteren vermelden we dit uitdrukkelijk. Klassieke zzp'ers zijn, zoals eerder beschreven, zelfstandigen zonder personeel die goederen of grondstoffen verkopen. Nieuwe zzp'ers bieden hun eigen arbeid of diensten aan.
- We richten ons in de bespreking in eerste instantie op de hoofdvergelijking tussen zzp'ers en werknemers in loondienst (onderzoeksvraag 1).
- We richten ons op statistisch significante verschillen en stellen geen grens aan de grootte van het verschil. Aangezien de steekproefomvang groot is, worden soms ook geringe verschillen besproken.
- Bij opvallende afwijkende bevindingen tussen klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers in vergelijking met werknemers zullen we hier nader op ingaan.
- Voor onze vergelijkingen tussen zzp'ers en werknemers uitgesplitst naar sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau (onderzoeksvraag 2, Bijlagen 1-4), bespreken we enkel opvallende verschillen in de tekst.
- In verdiepende regressieanalyses is nagegaan of eventuele verschillen tussen zzp'ers en werknemers te verklaren zijn door sector, leeftijd, geslacht en opleiding (onderzoeksvraag 3, zie Bijlage 6). De resultaten van de regressieanalyses hebben uitsluitend betrekking op de overkoepelende verschillen tussen zzp'ers en werknemers (onderzoeksvraag 1) en niet op verschillen binnen subgroepen (onderzoeksvraag 2).
- Per thema worden de resultaten in tabelvorm in de tekst gepresenteerd voor wat betreft de hoofdvergelijkingen (zzp'er vs. werknemer) en in Bijlagen 1-4 voor de resultaten per sector en categorieën van leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. In Bijlage 5 is een uitleg voor het lezen van de tabellen te vinden.

4.1 Achtergrondkenmerken

Uit Tabel 4.1 blijkt dat zzp'ers vaker man zijn en gemiddeld ouder zijn dan werknemers. Zzp'ers zijn wat hoger opgeleid dan werknemers, hetgeen vooral te danken is aan de nieuwe zzp'ers: die zijn vaker hoog opgeleid dan werknemers, terwijl klassieke zzp'ers juist minder vaak hoogopgeleid zijn dan werknemers. Bij vergelijking naar geslacht (zie Bijlage 3) valt op dat vooral vrouwelijke zzp'ers hoger opgeleid zijn dan vrouwelijke werknemers. De verdeling naar geslacht, leeftijd en opleiding van nieuwe en klassieke zzp'ers in de ZEA komt sterk overeen met die in de EBB (Kösters, et al., 2013) en de gegevens uit de European Working

Conditions Survey (EWCS) uit 2010 zoals gepresenteerd in de Arbobalans 2012 (Hooftman et al., 2013).

Tabel 4.1 laat verder zien dat klassieke zzp'ers vaker autochtoon zijn en minder vaak in stedelijk gebied wonen dan werknemers. Deze verschillen vinden we niet tussen nieuwe zzp'ers en werknemers.

Zzp'ers zijn wat vaker gehuwd en/of samenwonend (al dan niet met kinderen) dan werknemers. Wanneer zzp'ers een partner hebben heeft die vaker geen inkomen dan partners van werknemers. Wanneer partners van zzp'ers een inkomen hebben, komt dit inkomen minder vaak uit een baan als werknemer en vaker uit werk als zelfstandige of (pre)pensioen dan het inkomen van partners van werknemers.

Wanneer we naar sector (Tabel 4.1) kijken, zien we onder meer dat zzp'ers vaker in de landbouw, bouwnijverheid, zakelijke dienstverlening en in de cultuur en recreatie werkzaam zijn dan werknemers. Zzp'ers werken minder vaak in de industrie, bij financiële instellingen, in het openbaar bestuur en in de gezondheidszorg dan werknemers. Nieuwe zzp'ers werken voornamelijk in de zakelijke dienstverlening, de bouwnijverheid, gezondheidszorg en de cultuur en recreatie. Klassieke zzp'ers werken vooral in de handel en de landbouw.

Tabel 4.1 Achtergrondkenmerken

1) Achtergrondkenmerken	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
Geslacht				
· 1 Man	52,5%	72,2%▲	63,2%▲	65,9%▲
· 2 Vrouw	47,5%	27,8%▼	36,8%▼	34,1%▼
N	25.223	701	1.673	2.374
Leeftijd [Gemiddelde]	40,1	49,7▲	47,6▲	48,2▲
N	25.223	701	1.673	2.374
Leeftijd				
· 1 T/m 24	15,3%	0,5%▼	1,6%▼	1,3%▼
· 2 25 t/m 34	21,1%	13,1%▼	12,9%▼	13,0%▼
· 3 35 t/m 44	23,3%	22,1%	26,9%Δ	25,5%Δ
· 4 45 t/m 54	24,6%	28,5%Δ	29,8%Δ	29,4%Δ
· 5 55 t/m 64	15,8%	25,2%▲	20,0%Δ	21,5%Δ
· 6 65 en ouder	0%	10,7%▲	8,7%▲	9,3%▲
N	25.223	701	1.673	2.374
Leeftijd				
· 1 T/m 44	59,6%	35,7%▼	41,4%▼	39,7%▼
· 2 45 t/m 54	24,6%	28,5%Δ	29,8%Δ	29,4%Δ
· 3 55 en ouder	15,8%	35,8%▲	28,8%▲	30,9%▲
N	25.223	701	1.673	2.374
A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?				
· 1 Laag (<=VBO)	26,0%	26,5%	19,0%▼	21,2%▼
· 2 Midden (HAVO-MBO)	42,4%	53,2%▲	35,7%▼	40,9%
· 3 Hoog (HBO-WO)	31,6%	20,3%▼	45,3%▲	37,9%Δ
N	25.075	699	1.668	2.368
A05. Hoe is uw huishouden samengesteld?				
· 1 Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen	26,9%	34,2%Δ	35,5%Δ	35,1%Δ
· 2 Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen	41,7%	48,8%Δ	45,2%Δ	46,3%Δ
· 3 Eénouder-huishouden	4,0%	3,4%	3,4%	3,4%
· 4 Alleenstaand	16,1%	10,7%▼	14,1%▼	13,1%▼
· 5 Anders	11,3%	2,8%▼	1,9%▼	2,2%▼

1) Achtergrondkenmerken	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
N	25.101	701	1.673	2.374
A06. Heeft uw partner inkomen?				
· a. Ik heb geen partner	11,3%	2,1%▼	1,1%▼	1,4%▼
· b. Nee, mijn partner heeft geen inkomen	8,0%	14,1%▲	12,7%Δ	13,1%Δ
· c. Ja, uit baan als werknemer	65,6%	42,9%▼	52,0%▼	49,2%▼
· d. Ja, als zelfstandige	8,6%	35,1%▲	25,1%▲	28,1%▲
· e. Ja, (pre)pensioen	2,5%	4,6%Δ	6,4%▲	5,9%▲
· f. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)	4,8%	4,0%	5,6%	5,1%
· g. Ja, uit andere bron	1,5%	4,3%▲	1,8%	2,5%Δ
N	19.972	600	1.381	1.982
Herkomst				
· 1 Autochtoon	81,8%	88,4%Δ	80,2%	82,6%
· 2 Niet autochtoon	18,2%	11,6%▽	19,8%	17,4%
N	25.223	701	1.673	2.374
Stedelijkheid [1=niet - 4=(zeer) sterk] [Gemiddelde]	3,06	2,57▼	3,06	2,91▽
N	25.223	701	1.673	2.374
Sector [13 categorieën; SBI2008-registratie]				
· 1 A (01-03). Landbouw, bosbouw en visserij	1,1%	31,6%▲	2,8%Δ	11,5%▲
· 2 B-E (06-39). Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	11,0%	6,4%▽	4,9%▽	5,4%▽
· 3 F (41-43). Bouwnijverheid	4,8%	7,3%Δ	13,8%▲	11,9%▲
· 4 G (45-47). Groot- en detailhandel	17,0%	33,8%▲	4,4%▼	13,2%▽
· 5 H (49-53). Vervoer en opslag	4,7%	0,6%▽	5,0%	3,7%▽
· 6 I (55-56). Horeca	4,0%	3,3%	1,6%▽	2,1%▽
· 7 J (58-63). Informatie en communicatie	3,0%	3,2%	7,9%▲	6,5%Δ
· 8 K (64-66). Financiële instellingen	4,0%	0,1%▼	0,9%▽	0,7%▽
· 9 L-N (68-82). Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	16,3%	4,9%▼	28,6%▲	21,5%Δ
· 10 O (84). Openbaar bestuur	6,8%	0%▼	0,1%▼	0,1%▼
· 11 P (85). Onderwijs	6,7%	0,4%▼	6,6%	4,7%▽
· 12 Q (86-88). Gezondheids- en welzijnszorg	17,1%	0,2%▼	10,2%▽	7,2%▼
· 13 R-U (90-99). Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	3,5%	8,1%▲	13,3%▲	11,7%▲
N	25.223	686	1.600	2.286

4.2 Arbeidsomstandigheden

Werktijden en Uren

Net als in de EBB 2012 (Kösters, et al., 2013) en in de EWCS 2010 (Hooftman et al., 2013), vinden we in de NEA en ZEA dat zzp'ers gemiddeld 6 uur per week meer werken dan werknemers. Bovendien willen zzp'ers gemiddeld ook meer uren per week werken dan werknemers. Ook werken zzp'ers aanzienlijk vaker 's avonds of 's nachts en vaker in het weekend. Beide groepen zzp'ers werken ook veel meer uren per week thuis dan werknemers.

Wanneer we de vergelijking van werktijden tussen werknemers en zzp'ers uitsplitsen naar sector (zie Bijlage 1) zien we dat zzp'ers in de meeste sectoren meer uren werken dan werknemers. Dit geldt echter niet voor de sectoren informatie en communicatie, zakelijke dienstverlening en onderwijs, waar we geen verschillen in gewerkte uren vinden. Als we de vergelijkingen uitgesplitst naar opleidingsniveau bekijken valt op dat hoogopgeleide zzp'ers wat minder uren per week werken dan hoogopgeleide werknemers, terwijl laagopgeleide zzp'ers gemiddeld 13 uur per week meer werken dan laagopgeleide werknemers.

Ook na correctie voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector, werken zzp'ers meer uren en dagen per week, werken ze vaker thuis, 's avonds en 's nachts en in het weekend dan werknemers (zie Bijlage 6). Wel blijkt dat het aantal uren dat zzp'ers per week meer werken dan werknemers voor ongeveer de helft verklaard kan worden door verschillen tussen zzp'ers en werknemers in geslacht, leeftijd, opleiding en sector. Voor werken op onregelmatige tijden ('s avonds of 's nachts en in het weekend werken) leidt de correctie juist tot grotere verschillen tussen zzp'ers en werknemers.

Gevaarlijk werk

Zzp'ers rapporteren minder vaak dat ze *regelmatig* gevaarlijk werk verrichten dan werknemers. Klassieke zzp'ers rapporteren echter wel vaker dat zij *soms* gevaarlijk werk verrichten.

Er zijn grote verschillen in de gerapporteerde gevaren tussen zzp'ers en werknemers die aangeven dat zij gevaarlijk werk verrichten. Wat hier vooral opvalt, is dat zzp'ers aanzienlijk minder confrontatie met geweld rapporteren dan werknemers. Verder zien we dat zzp'ers vaker struikelen en uitglijden en minder vaak verbranding en of een ongeluk met gevaarlijke stoffen als belangrijkste gevaren in hun werk noemen dan werknemers. Klassieke zzp'ers noemen vaker bekneld raken en nieuwe zzp'ers noemen vaker vallen van hoogte als belangrijkste gevaren vergeleken met werknemers.

Wanneer we zzp'ers per sector met werknemers vergelijken (zie Bijlage 1), valt op dat in de landbouw, de bouwnijverheid en het onderwijs zzp'ers vaker gevaarlijk werk verrichten dan werknemers. In de sectoren handel en informatie en communicatie worden geen verschillen gevonden. Voor de overige sectoren blijken zzp'ers minder vaak gevaarlijk werk te verrichten dan werknemers. Bij de uitsplitsing naar opleidingsniveau blijken vooral laagopgeleide zzp'ers vaker gevaarlijk werk te verrichten dan laagopgeleide werknemers.

Zzp'ers rapporteren minder vaak dat ze *regelmatig* gevaarlijk werk verrichten dan werknemers maar na correctie voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau verdwijnt dit verschil. Wel blijken zzp'ers na correctie voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau vaker dan werknemers te rapporteren dat zij *soms* gevaarlijk werk verrichten (zie Bijlage 6).

Lawaai en contact met stoffen

Klassieke zzp'ers staan meer aan lawaai bloot dan werknemers en nieuwe zzp'ers. Zzp'ers geven aan dat ze vaker gehoorbeschermers gebruiken dan werknemers als ze in lawaai werken.

Klassieke zzp'ers werken vaker met water of waterige oplossingen en krijgen vaker stoffen op hun huid (lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen en bestrijdingsmiddelen) dan werknemers. Zzp'ers ademen vaker stoffen in (damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof, stof van steen en beton) dan werknemers maar rapporteren minder contact met besmettelijke personen, dieren of materiaal. Deze blootstellingen zijn wellicht toe te schrijven aan de sector en het beroep waarin men werkzaam is.

Fysieke belasting

Zzp'ers rapporteren gemiddeld genomen wat meer fysieke belasting (mate waarin men fysiek zwaar werk verricht) dan werknemers. Vooral klassieke zzp'ers hebben een relatief hoge fysieke belasting.

Wanneer we op sectorniveau (zie Bijlage 1) kijken zien we dat zzp'ers in de landbouw en in de bouwnijverheid een hogere fysieke belasting rapporteren dan werknemers die werkzaam zijn in deze sectoren. In de sectoren zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg rapporteren zzp'ers juist een lagere fysieke belasting dan werknemers.

Wanneer we de opsplitsingen naar demografische kenmerken bekijken valt op dat mannelijke zzp'ers in vergelijking met mannelijke werknemers een hogere fysieke belasting rapporteren, maar voor vrouwen vinden we geen verschillen tussen werknemers en zzp'ers (zie Bijlage 3). Bij een indeling naar leeftijd (zie Bijlage 2) en opleidingsniveau (zie Bijlage 4) vinden we telkens dat zzp'ers een hogere fysieke belasting rapporteren dan werknemers. Alleen in de leeftijdscategorie van 55 jaar en ouder is er geen verschil tussen zzp'ers en werknemers.

In een regressieanalyse (zie Bijlage 6) is verder nagegaan of het overkoepelende verschil in fysieke belasting tussen werknemers en zzp'ers voortkomt uit verschillen in de samenstelling van de groepen wat betreft hun geslacht, leeftijd en opleiding en de sector waarin de personen werkzaam zijn. Dit blijkt niet het geval te zijn. Ook nadat is gecontroleerd voor deze factoren rapporteren zzp'ers over het geheel genomen meer fysiek zwaar werk dan werknemers.

Werkdruk

Zzp'ers rapporteren iets lagere werkdruk (taakeisen; mate waarin men veel, hard en snel moet werken) dan werknemers. Dit komt overeen met de resultaten uit de EWCS 2010 (Hooftman et al., 2013).

In de vergelijking tussen zzp'ers en werknemers op sectorniveau (zie Bijlage 1) zien we dat in de sectoren landbouw en de bouwnijverheid zzp'ers juist hogere werkdruk rapporteren en dat er geen verschillen worden gevonden tussen zzp'ers en werknemers binnen de sectoren informatie en communicatie en zakelijke dienstverlening. In de overige sectoren rapporteren zzp'ers wel lagere werkdruk dan werknemers werkzaam in die sectoren. Bij uitsplitsing naar demografische kenmerken zien we dat in alle groepen zzp'ers lagere werkdruk rapporteren dan werknemers.

Uit de regressieanalyse (zie Bijlage 6) blijkt dat het overkoepelende verschil in werkdruk tussen werknemers en zzp'ers niet verklaard wordt door verschillen in de samenstelling van de groepen wat betreft sector, geslacht, leeftijd en opleiding. Ook na correctie rapporteren zzp'ers een iets lagere werkdruk dan werknemers.

Emotioneel zwaar werk

Nieuwe zzp'ers vinden hun werk gemiddeld emotioneel iets zwaarder dan werknemers. Klassieke zzp'ers verschillen niet van werknemers in emotionele belasting.

Als we per sector (zie Bijlage 1) vergelijken vinden we dat de emotionele belasting hoger is voor zzp'ers dan voor werknemers in de landbouw, zakelijke dienstverlening, gezondheidszorg en cultuur en recreatie. Voor de sector onderwijs zien we juist dat zzp'ers hun werk emotioneel minder zwaar vinden.

Wanneer we zzp'ers vergelijken met werknemers, uitgesplitst naar demografische kenmerken, blijkt dat zzp'ers in de jongste leeftijdsgroep (15-44 jaar) hun werk emotioneel zwaarder vinden, terwijl de oudste leeftijdsgroep (55 jaar en ouder) het werk juist emotioneel minder zwaar vindt in vergelijking met werknemers in deze leeftijdsgroepen (zie Bijlage 2).

Verder zien we dat laagopgeleide zzp'ers hun werk emotioneel zwaarder vinden dan laagopgeleide werknemers (zie Bijlage 4). In de vergelijking naar geslacht (zie Bijlage 3) zien we dat onder zowel mannen als vrouwen zzp'ers hun werk emotioneel zwaarder vinden dan werknemers.

In een regressieanalyse (zie Bijlage 6) blijkt dat zzp'ers na correctie voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector een wat hogere emotionele belasting hebben dan werknemers. Zzp'ers werken relatief vaak in sectoren waarin de emotionele belasting laag is, maar hebben desondanks gemiddeld een iets hogere emotionele belasting dan werknemers.

Moeilijkheidsgraad

Nieuwe zzp'ers vinden hun werk gemiddeld moeilijker dan werknemers. Klassieke zzp'ers verschillen niet van werknemers in de moeilijkheidsgraad van hun werk.

Wanneer we de moeilijkheidsgraad van het werk op sectorniveau vergelijken tussen zzp'ers en werknemers zien we in alle sectoren, behalve de bouwnijverheid en het onderwijs, dat zzp'ers hun werk moeilijker vinden dan werknemers uit deze sectoren. In alle uitsplitsingen op demografische kenmerken vinden zzp'ers hun werk moeilijker dan werknemers.

Uit een regressieanalyse (zie Bijlage 6) waarin gecontroleerd is voor de verdeling naar geslacht, leeftijd, opleiding en sector blijkt dat het verschil in gerapporteerde moeilijkheidsgraad tussen (nieuwe) zzp'ers en werknemers standhoudt.

Gevarieerd werk

Uit de resultaten blijkt dat zzp'ers hun werk gevarieerder vinden dan werknemers, dit geldt vooral voor nieuwe zzp'ers. Bij gevarieerd werk gaat het bijvoorbeeld om werk dat vereist dat je creatief bent en nieuwe dingen leert.

Wanneer we zzp'ers per sector (zie Bijlage 1) met werknemers vergelijken, zien we in alle sectoren behalve de bouwnijverheid en het onderwijs (geen verschillen), dat zzp'ers hun werk gevarieerder vinden dan werknemers. Ook wanneer we zzp'ers met werknemers vergelijken per leeftijdsgroep, geslacht en opleidingsniveau (zie Bijlagen 2, 3, 4) zien we telkens dat zzp'ers hun werk gevarieerder vinden dan werknemers.

Uit een regressieanalyse (zie Bijlage 6) blijkt dat ook na correctie voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector, zzp'ers hun werk gevarieerder vinden dan werknemers.

Beeldschermwerk

Zzp'ers besteden gemiddeld genomen minder tijd aan beeldschermwerk dan werknemers, wat overeenkomt met de bevindingen uit de EWCS 2010 (Hooftman et al., 2013).

Ongewenst gedrag

Ongewenst gedrag betreft pesten, intimidatie of geweld door collega's (intern) of klanten (extern). Zzp'ers geven aan dat zij minder vaak met intern ongewenst gedrag te maken hebben dan werknemers en ook minder vaak met extern ongewenst gedrag. Dit strookt met de bevinding dat zzp'ers aanzienlijk minder vaak confrontatie met geweld als belangrijk gevaar in hun werk rapporteren dan werknemers.

Tabel 4.2 Arbeidsomstandigheden

2) Arbeidsomstandigheden	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld? [Gemiddelde]	33,1	45,5▲	37,3▲	39,7▲
N	25.024	699	1.652	2.351
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? [Gemiddelde]	4,23	5,69▲	4,94▲	5,16▲
N	25.049	700	1.659	2.359
B17. Hoeveel uur per week zou u willen werken? [Gemiddelde]	30,6	40,6▲	35,5▲	36,9▲
N	24.451	648	1.627	2.275
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?				
· 1 Ja, regelmatig	25,1%	39,8%▲	38,3%▲	38,7%▲
· 2 Ja, soms	27,2%	41,0%▲	38,8%▲	39,4%▲
· 3 Nee	47,7%	19,2%▼	23,0%▼	21,9%▼
N	24.613	701	1.673	2.374
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?				
· 1 Ja, regelmatig	30,8%	68,0%▲	44,4%▲	51,3%▲
· 2 Ja, soms	26,1%	23,0%	39,8%▲	34,8%Δ
· 3 Nee	43,1%	9,1%▼	15,8%▼	13,8%▼
N	24.664	701	1.668	2.369
B28. Hoeveel van uw werk verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week) [Gemiddelde]	1,81	22,3▲	14,9▲	17,1▲
N	23.438	688	1.652	2.340
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?				
· 1 Ja, regelmatig	4,2%	2,3%▼	3,2%▼	2,9%▼
· 2 Ja, soms	18,7%	26,5%▲	20,5%	22,3%Δ
· 3 Nee	77,1%	71,1%▼	76,3%	74,8%▼
· N	25.078	701	1.673	2.374
E02. Wat zijn de belangrijkste gevaren die u loopt tijdens uw werk?				
· a. Vallen van hoogte	29,6%	29,2%	58,1%▲	48,2%▲
· b. Struikelen, uitglijden	41,0%	53,8%▲	53,7%▲	53,8%▲
· c. Bekneld raken	18,7%	40,4%▲	19,1%	26,4%Δ
· d. Snijden, steken	31,1%	36,3%	35,3%	35,6%Δ
· e. Botsen, aanrijdingen	18,3%	12,5%▼	17,7%	15,9%
· f. Ongeluk met gevaarlijke stoffen	20,2%	12,4%▼	10,7%▼	11,3%▼
· g. Confrontatie met geweld	32,2%	10,5%▼	12,1%▼	11,6%▼
· h. Verbranden	15,4%	7,0%▼	9,5%▼	8,7%▼
· i. Verstikking	4,7%	5,7%	3,1%	4,0%
· j. Anders	16,4%	24,1%▲	19,4%	21,0%Δ
· N	5.736	202	391	593
E03-E07 Fysieke belasting (schaal 1=nee - 3=ja, regelmatig; 5 items; alfa=0.82) [Gemiddelde]	1,53	1,73▲	1,56Δ	1,61Δ
· N	24.574	684	1.648	2.332
E07. Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken?				
· 1 Ja, regelmatig	6,8%	5,8%	6,9%	6,6%
· 2 Ja, soms	18,2%	28,8%▲	17,5%	20,8%Δ
· 3 Nee	75,0%	65,4%▼	75,6%	72,6%▼
N	24.553	682	1.647	2.329
E08. Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes?				
· 1 Ja, regelmatig	35,4%	39,3%	50,6%▲	46,4%▲
· 2 Ja, soms	16,7%	33,8%▲	24,4%▲	27,9%▲
· 3 Nee	47,9%	26,8%▼	25,0%▼	25,7%▼
N	8.963	361	601	962

2) Arbeidsomstandigheden	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
E09. Werkt u met water of waterige oplossingen? [1=nooit - 4=altijd] [Gemiddelde]	1,55	1,86▲	1,53	1,62Δ
<i>N</i>	24.932	684	1.655	2.339
E10. Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? (Zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen) [1=nooit - 4=altijd] [Gemiddelde]	1,44	1,59▲	1,43	1,48Δ
<i>N</i>	24.959	694	1.653	2.346
E11. Ademt u tijdens uw werk stoffen in? (Zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof, stof van steen en beton) [1=nooit - 4=altijd] [Gemiddelde]	1,35	1,56▲	1,43Δ	1,47Δ
<i>N</i>	24.947	691	1.665	2.356
E12. Komt u in contact met besmettelijke personen, dieren of materiaal? [1=nooit - 4=altijd] [Gemiddelde]	1,34	1,27▽	1,19▼	1,21▽
<i>N</i>	24.895	690	1.662	2.353
• E18-E21. Werkdruk (Taakeisen) (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items; alfa=0.86) [Gemiddelde]	2,29	2,19▽	2,24▽	2,23▽
<i>N</i>	25.106	696	1.666	2.361
• E22-E24. Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.79) [Gemiddelde]	1,66	1,69	1,71Δ	1,71Δ
<i>N</i>	25.101	698	1.669	2.367
• E25-E27. Moeilijkheidsgraad (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.78) [Gemiddelde]	2,96	2,96	3,20▲	3,13▲
<i>N</i>	25.073	698	1.669	2.367
• E28-E30. Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.69) [Gemiddelde]	2,72	2,86Δ	3,02▲	2,97▲
<i>N</i>	25.047	701	1.673	2.373
E31. Hoeveel uur per dag werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk? (Inclusief laptop, notebook en thuiswerk) [Gemiddelde]	3,78	2,52▼	3,51▽	3,22▽
<i>N</i>	24.451	697	1.657	2.354
• E33,E35,E37,E39. Intern ongewenst gedrag (incl. 'pesten')				
· 0 Nooit	84,6%	90,4%Δ	92,0%▲	91,5%Δ
· 1 Een enkele keer t/m zeer vaak	15,4%	9,6%▽	8,0%▼	8,5%▽
<i>N</i>	25.124	699	1.673	2.372
• E32,E34,E36,E38. Extern ongewenst gedrag (incl. 'pesten')				
· 0 Nooit	76,1%	78,4%	79,5%Δ	79,2%Δ
· 1 Een enkele keer t/m zeer vaak	23,9%	21,6%	20,5%▽	20,8%▽
<i>N</i>	25.118	699	1.673	2.372

4.3 Arbeidsongevallen

Nieuwe zzp'ers rapporteren gemiddeld wat minder vaak een arbeidsongeval met letsel en verzuim dan werknemers. Ook geven nieuwe zzp'ers wat minder vaak aan dat ze in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken zijn geweest bij een ongeval of voorval, waardoor ze lichamelijk letsel of geestelijke schade hebben opgelopen (ongeacht of ze hierdoor minder hebben gewerkt). Tussen klassieke zzp'ers en werknemers zijn geen verschillen gevonden. Als soort letsel geven zzp'ers minder vaak aan dat er sprake was van (uitsluitend) geestelijke schade dan werknemers.

Op sectorniveau (zie Bijlage 1) valt op dat alleen zzp'ers binnen de zakelijke dienstverlening en de gezondheidszorg minder arbeidsongevallen met letsel en verzuim rapporteren in

vergelijking met werknemers uit die sectoren. Voor de overige sectoren zijn geen verschillen gevonden.

In de demografische uitsplitsingen (zie Bijlagen 2, 3, 4) zien we dat alleen oudere zzp'ers (55 jaar en ouder) wat minder arbeidsongevallen met letsel en verzuim rapporteren dan oudere werknemers, terwijl er voor de overige leeftijdscategorieën geen verschillen zijn gevonden. Vrouwelijke zzp'ers gaven minder vaak aan een arbeidsongeval met letsel en verzuim te hebben gehad dan vrouwelijke werknemers terwijl er voor mannen geen verschil werd gevonden. Voor arbeidsongevallen met letsel en verzuim worden er geen verschillen gevonden wanneer we zzp'ers en werknemers vergelijken per opleidingsniveau.

Uit de regressieanalyse (Bijlage 6) blijkt dat de zzp'ers ook na correctie voor leeftijd, geslacht, opleiding en sector minder arbeidsongevallen met letsel en verzuim rapporteren dan werknemers.

Tabel 4.3 Arbeidsongevallen

3) Arbeidsongevallen	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon-werkverkeer]				
· 0 Nee	97,0%	96,7%	98,2% Δ	97,8% Δ
· 1 Ja	3,0%	3,3%	1,8% ∇	2,2% ∇
N	25.137	701	1.673	2.374
G01. Bent u in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken geweest bij een ongeval of voorval, waardoor u lichamelijk letsel of geestelijke schade heeft opgelopen?				
· 1 Ja, één keer	5,3%	5,3%	2,8% ∇	3,6% ∇
· 2 Ja, meerdere keren	1,6%	1,0%	0,9% ∇	0,9% ∇
· 3 Nee	93,1%	93,8%	96,2% Δ	95,5% Δ
N	25.153	701	1.673	2.374
G02. Welk soort letsel heeft u hierbij opgelopen?				
· 1 Lichamelijk letsel	68,8%	75,9%	70,6%	72,8%
· 2 Geestelijke schade	22,9%	11,4%	15,3%	13,7% \blacktriangledown
· 3 Beide	8,3%	12,7%	14,1%	13,5%
N	1.722	44	63	107

4.4 Gezondheid

Klassieke zzp'ers rapporteren een wat minder goede algemene gezondheid dan werknemers. Nieuwe zzp'ers verschillen niet in gezondheid van werknemers.

Vooraf in de sectoren landbouw en de handel blijken zzp'ers een minder goede gezondheid te rapporteren (zie Bijlage 1). Dit zijn sectoren waarin zzp'ers gemiddeld aanzienlijk ouder zijn dan werknemers, wat een mogelijke verklaring vormt voor de verschillen in gezondheid. Bij uitsplitsing naar leeftijd (zie Bijlage 2) zien we een interessant patroon: in de laagste leeftijdscategorie (t/m 44 jaar) rapporteren zzp'ers een minder goede gezondheid en in de hoogste (55 jaar en ouder) juist een betere gezondheid dan werknemers. Blijkbaar is de algemene gezondheid bij zzp'ers minder leeftijdsafhankelijk dan bij werknemers, bijvoorbeeld als gevolg van selectieprocessen. Vrouwelijke zzp'ers rapporteren verder een wat minder goede gezondheid dan vrouwelijke werknemers (zie Bijlage 3). Daarnaast

hebben hoogopgeleide zzp'ers een wat minder goede gezondheid dan hoogopgeleide werknemers (zie Bijlage 4).

In een regressieanalyse blijkt het overkoepelende verschil tussen zzp'ers en werknemers in ervaren gezondheid geen stand te houden. Een aanvullende regressieanalyse waarin onderscheid gemaakt wordt tussen klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers (niet gepresenteerd in Bijlage 6) laat zien dat de slechtere gezondheid van klassieke zzp'ers verklaard wordt door hun hogere leeftijd. Na correctie voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector verschilt de gezondheid van klassieke zzp'ers niet meer significant van die van werknemers en is de gezondheid van nieuwe zzp'ers juist iets beter dan die van werknemers.

Burnout

Zzp'ers rapporteren gemiddeld minder burnoutklachten dan werknemers. Burnout betreft in de NEA en de ZEA emotionele uitputting door het werk, de kerndimensie van burnout (Maslach & Jackson, 1986).

Wanneer we naar sector indelen (zie Bijlage 2), zien we dat in alle sectoren zzp'ers minder burnoutklachten rapporteren dan werknemers behalve in de sectoren informatie en communicatie en de gezondheidszorg waar geen verschillen werden gevonden. In de demografische opsplitsingen (zie Bijlagen 2, 3, 4) zien we telkens dat zzp'ers minder burnoutklachten hebben dan werknemers.

In een regressieanalyse (zie Bijlage 6) waar voor demografische kenmerken en sector is gecorrigeerd vinden we nog steeds dat zzp'ers minder burnoutklachten hebben dan werknemers. Dit betekent dat de verschillen in burnoutklachten tussen zzp'ers en werknemers niet te verklaren zijn door deze demografische kenmerken en sector.

Bevlogenheid

Zzp'ers zijn meer bevlogen in hun werk dan werknemers. Bevlogenheid is een positieve affectief-cognitieve toestand die gekenmerkt wordt door vitaliteit, toewijding en absorptie.

Wanneer we per sector (zie Bijlage 1) kijken zien we dat de bevlogenheid van zzp'ers alleen hoger is in de zakelijke dienstverlening en de gezondheidszorg. Voor de andere sectoren zijn geen significante verschillen gevonden.

Met betrekking tot de demografische uitsplitsingen (zie Bijlagen 2, 3, 4) zien we dat alleen zzp'ers in de jongste leeftijdsgroep (t/m 44 jaar) meer bevlogen zijn dan werknemers in die leeftijdsgroep. Voor geslacht en opleidingsniveau blijkt dat zzp'ers in alle subgroepen meer bevlogen zijn dan werknemers.

In de regressieanalyse (zie Bijlage 6) waarin we voor demografische kenmerken en sector hebben gecorrigeerd vinden we dat zzp'ers niet meer bevlogen zijn dan werknemers. De hogere bevlogenheid van zzp'ers kan vooral toegeschreven worden aan hun hogere leeftijd.

Body Mass Index

Wat de Body Mass Index (BMI) betreft (gewicht/gekwadrateerde lengte) blijkt dat klassieke zzp'ers een iets hogere BMI hebben dan werknemers. De helft van de klassieke zzp'ers heeft overgewicht of is obees, terwijl dat voor een iets kleiner deel van de werknemers geldt. Nieuwe zzp'ers verschillen niet van werknemers in BMI.

Opvallend is dat zzp'ers werkzaam in de handel een hogere BMI hebben dan werknemers uit die sector (zie Bijlage 1). Wellicht is dit het gevolg van de relatief hoge leeftijd van zzp'ers in die sector. Voor de overige sectoren vinden we geen verschillen. De demografische uitsplitsingen (zie Bijlage 2, 3, 4) laten zien dat de BMI lager is voor zzp'ers vergeleken met werknemers in de leeftijdscategorie 45 t/m 54 terwijl dit niet verschilt in de andere categorieën. Vrouwelijke zzp'ers verschillen niet in BMI van vrouwelijke werknemers, maar mannelijke zzp'ers hebben gemiddeld wel een hogere BMI dan mannelijke werknemers. Qua opleidingsniveau zien we dat laagopgeleide zzp'ers een hogere BMI hebben dan laagopgeleide werknemers in loondienst. Voor de andere opleidingsniveaus zijn geen verschillen gevonden.

Uit een regressieanalyse kwam naar voren dat zzp'ers na correctie voor sector, leeftijd, geslacht en opleiding juist een lagere BMI hebben dan werknemers. Een aanvullende regressieanalyse (niet gerapporteerd in Bijlage 6) waarin onderscheid wordt gemaakt tussen klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers laat zien dat nadat is gecorrigeerd voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, klassieke zzp'ers niet verschillen van werknemers in BMI, terwijl nieuwe zzp'ers een lagere BMI hebben dan werknemers.

Tabel 4.4 Gezondheid

4) Gezondheid	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
H01om. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid? [1=slecht - 5=uitstekend] [Gemiddelde]	3,47	3,38▽	3,44	3,43▽
N	25.130	701	1.672	2.373
• H02-H06. Burnout (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; alfa=0.84) [Gemiddelde]	2,05	1,71▼	1,78▼	1,76▼
N	25.177	696	1.668	2.364
• H02-H06. Burnout (twee categorieën)				
· 1 Nee (score 3.20 of lager op schaal 1 t/m 7)	86,9%	93,6%Δ	93,4%Δ	93,4%Δ
· 2 Ja (score bóven 3.20 op schaal 1 t/m 7)	13,1%	6,4%▽	6,6%▽	6,6%▽
N	25.177	696	1.668	2.364
• H07-H09. Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; alfa=0.83) [Gemiddelde]	5,68	5,87Δ	5,84Δ	5,85Δ
N	25.121	691	1.668	2.359
• H10-H11. Body Mass Index (kg/m2) [Gemiddelde]	25,0	25,6Δ	25,0	25,2Δ
N	24.910	688	1.653	2.340
• H10-H11. Body Mass Index (kg/m2)				
· 1 BMI <18.5 - ondergewicht	1,9%	0,6%▽	1,4%	1,1%▽
· 2 BMI 18.5-25 - normaal gewicht	54,6%	49,6%▽	51,8%▽	51,2%▽
· 3 BMI 25-30 - overgewicht	33,5%	39,6%Δ	38,7%Δ	39,0%Δ
· 4 BMI >=30 - obesitas	10,0%	10,3%	8,1%▽	8,7%
N	24.910	688	1.653	2.340

4.5 Ziekte en werk

Ziekteverzuim

Het individuele ziekteverzuimpercentage is het aantal dagen dat iemand niet heeft gewerkt als gevolg van ziekte gedeeld door het totaal aantal te werken dagen in een jaar. Dit verzuimpercentage ligt gemiddeld lager bij zzp'ers dan bij werknemers. Bovendien geeft een lager percentage van de zzp'ers dan van de werknemers aan dat het in het afgelopen jaar is voorgekomen dat zij niet konden werken als gevolg van ziekte wat overeenkomt met de resultaten van de EWCS 2010 (Hooftman et al., 2013).

Wanneer we naar sector (zie Bijlage 1) kijken, zien we dat het ziekteverzuimpercentage alleen lager is onder zzp'ers dan onder werknemers in de zakelijke dienstverlening en de gezondheidszorg. In de overige sectoren verschilt het ziekteverzuimpercentage niet significant tussen zzp'ers en werknemers. Voor de vergelijkingen naar de demografische kenmerken (zie Bijlagen 2, 3, 4) vinden we steeds dat het ziekteverzuimpercentage lager ligt bij zzp'ers behalve in de groep van hoogopgeleiden, waarin geen verschil is tussen zzp'ers en werknemers.

Uit regressieanalyses kwam naar voren dat het individuele ziekteverzuimpercentage en het aandeel dat aangaf in de afgelopen 12 maanden minder gewerkt te hebben vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden lager is voor zzp'ers dan werknemers wanneer is gecontroleerd voor sector, leeftijd, geslacht en opleiding.

Klachten waarmee is verzuimd

In het soort klachten waardoor niet gewerkt kon worden vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden zien we geen opvallende verschillen tussen zzp'ers en werknemers (zie Tabel 4.5). Ook schrijven zzp'ers en werknemers hun klachten ongeveer in gelijke mate toe aan het werk. De redenen die zzp'ers en werknemers in het werk aanwijzen als mogelijke oorzaak voor hun klachten verschillen wel. Zo geven zzp'ers vaker aan dat de klachten veroorzaakt werden doordat het werk lichamelijk te zwaar was, en gevaarlijk was. Daarnaast blijkt dat klassieke zzp'ers vergeleken met werknemers minder vaak aangeven dat de klachten voortkwamen uit werkdruk en werkstress maar wel dat de klachten vaker voortkwamen uit problemen met klanten of opdrachtgevers.

Arbeidshandicap

Klassieke zzp'ers zijn wat vaker arbeidsgehandicapt (langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in het werk) dan werknemers en geven vaker aan dat zij licht belemmerd worden in hun werk dan werknemers wanneer zij een ziekte, aandoening, of handicap hebben. Nieuwe zzp'ers verschillen niet van werknemers in het voorkomen van een arbeidshandicap.

Opvallend is dat alleen in de handel zzp'ers vaker arbeidsgehandicapt zijn dan werknemers, terwijl in de gezondheidszorg zzp'ers juist minder vaak arbeidsgehandicapt zijn. In de overige uitsplitsingen naar sector en demografische kenmerken zijn geen verschillen gevonden.

Uit de regressieanalyse (Bijlage 6) blijkt dat na correctie voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau er geen verschillen tussen zzp'ers en werknemers is in het voorkomen van een arbeidshandicap. Uit een aanvullende regressieanalyse (niet gerapporteerd in Bijlage 6) waarin onderscheid wordt gemaakt tussen klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers blijkt dat na correctie voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, klassieke zzp'ers niet vaker arbeidsgehandicapt zijn dan werknemers en nieuwe zzp'ers iets minder vaak arbeidsgehandicapt zijn dan werknemers.

Werkaanpassingen

Verder blijkt dat zzp'ers vaker dan werknemers in de afgelopen 12 maanden hun werkplek of werkzaamheden hebben aangepast in verband met hun gezondheid. Dit betreft bijvoorbeeld de hoeveelheid werk. Een mogelijke verklaring is dat werknemers voor dergelijke aanpassingen afhankelijk zijn van hun werkgever, terwijl zzp'ers hier doorgaans zelfstandig over kunnen beslissen. Wellicht als gevolg hiervan heeft een groter deel van de zzp'ers geen behoefte aan verdere aanpassingen dan van de werknemers.

Tabel 4.5 Ziekte en werk

5) Ziekte en Werk	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
• Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [Gemiddelde]	4,11	2,69▼	3,01▼	2,91▼
<i>N</i>	24.902	695	1.663	2.358
I01. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?				
· 1 Ja	47,1%	31,4%▼	36,6%▼	35,1%▼
· 2 Nee	52,9%	68,6%▲	63,4%▲	64,9%▲
<i>N</i>	25.195	701	1.673	2.374
J01. Wat voor soort klachten had u toen u de laatste keer niet kon werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?				
· 1 Rugklachten	7,0%	11,4%Δ	8,0%	9,0%Δ
· 2 Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	5,5%	5,8%	5,4%	5,6%
· 3 Klachten heup, benen, knieën, voeten	4,8%	4,7%	3,6%▼	4,0%
· 4 Klachten hart- en vaatstelsel	1,2%	2,1%Δ	1,7%	1,8%Δ
· 5 Psychische klachten, overspannenheid, burn-out	4,0%	1,2%▼	3,1%	2,5%▼
· 6 Vermoeidheid of concentratieproblemen	1,8%	1,0%	2,3%	1,9%
· 7 Conflict met collega, klant of opdrachtgever	0,5%	0,3%	0,2%▼	0,2%▼
· 8 Klachten luchtwegen	2,3%	1,1%▼	1,7%	1,5%▼
· 9 Klachten buik, maag of darmen	6,8%	3,3%▼	5,1%▼	4,6%▼
· 10 Huidklachten	0,7%	0,3%	0,3%	0,3%
· 11 Klachten oren of ogen	1,1%	0,9%	1,0%	0,9%
· 12 Griep of verkoudheid	32,4%	33,9%	36,1%Δ	35,5%Δ
· 13 Hoofdpijn	4,4%	3,9%	3,7%	3,7%
· 14 Klachten in verband met zwangerschap	1,3%	0,9%	0,6%▼	0,7%▼
· 15 Overige klachten	8,7%	9,2%	6,9%▼	7,6%
· 16 N.v.t., nog nooit voorgekomen	17,6%	20,0%	20,2%Δ	20,1%Δ
<i>N</i>	25.060	701	1.673	2.374
J02. Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt? [Gemiddelde]	15,1	18,1	11,5▼	13,5
<i>N</i>	20.181	541	1.293	1.834
J03. Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van uw werk?				
· 1 Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	8,9%	10,6%	8,9%	9,4%
· 2 Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	14,5%	12,6%	12,7%	12,7%▼
· 3 Nee, geen gevolg van mijn werk	71,3%	69,4%	74,4%Δ	72,9%
· 4 Weet niet	5,3%	7,4%Δ	4,0%▼	5,0%
<i>N</i>	20.585	561	1.336	1.896
J04. Wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten?				
· 1 Werkdruk, werkstress	29,3%	17,3%▼	26,4%	23,5%▼
· 2 Emotioneel te zwaar	4,2%	2,6%	3,5%	3,3%
· 3 Lichamelijk te zwaar	22,8%	37,5%▲	32,0%▲	33,7%▲
· 4 Langdurig dezelfde handelingen verrichten, langdurig achter computer werken	11,7%	12,2%	14,0%	13,4%
· 5 Te moeilijk werk	0,4%	0%	0%	0%
· 6 Problemen met collega's of ondergeschikten	1,7%	0,7%	1,7%	1,4%
· 7 Problemen met klanten / opdrachtgevers	0,8%	2,9%▲	0,2%	1,0%
· 8 Gevaarlijk werk/bedrijfsongeval	2,4%	10,8%▲	4,4%Δ	6,4%▲
· 9 Gevaarlijke stoffen	0,8%	0,6%	0,6%	0,6%
· 10 Anders [NEA: Incl.: 'Problemen met leiding, werkgever']	25,8%	15,4%▼	17,2%▼	16,6%▼
<i>N</i>	4.767	130	285	416

5) Ziekte en Werk	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
• K01-K02. Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk]				
· 0 Nee	80,5%	76,0%▽	81,2%	79,7%
· 1 Ja	19,5%	24,0%△	18,8%	20,3%
N	24.703	701	1.673	2.374
K01. Heeft u een of meer van de volgende langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps, en zo ja kunt u aangeven welke?				
· a. Nee	62,7%	63,3%	65,3%△	64,7%
· b. Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSI)	5,5%	8,2%△	5,7%	6,4%
· c. Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma)	5,3%	7,2%△	5,9%	6,3%
· d. Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSI)	10,1%	10,4%	8,6%▽	9,1%
· e. Migraine of ernstige hoofdpijn	5,7%	2,8%▽	3,8%▽	3,5%▽
· f. Hart- of vaatziekten	3,1%	5,7%△	4,3%△	4,7%△
· g. Astma, bronchitis, emfyseem	5,5%	3,5%▽	4,7%	4,4%▽
· h. Maag- of darmstoornissen	3,8%	1,6%▽	2,9%▽	2,5%▽
· i. Suikerziekte	2,2%	3,1%	3,3%△	3,3%△
· j. Ernstige huidziekten	0,8%	0,3%	0,8%	0,7%
· k. Psychische klachten/aandoeningen	3,0%	1,5%▽	3,2%	2,7%
· l. Gehoorproblemen	2,2%	2,1%	2,8%	2,6%
· m. Epilepsie	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%
· n. Levensbedreigende ziekten (bijvoorbeeld kanker, aids)	0,7%	1,4%△	0,4%	0,7%
· o. Problemen met zien	2,2%	1,0%▽	1,9%	1,6%▽
· p. Anders	6,0%	4,9%	5,0%	5,0%
N	24.801	701	1.673	2.374
K02. Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk?				
· 1 Niet belemmerd	47,5%	34,5%▼	45,8%	42,4%▽
· 2 Licht belemmerd	44,9%	57,3%▲	45,2%	48,9%△
· 3 Sterk belemmerd	7,6%	8,2%	9,0%	8,7%
N	9.148	257	581	838
K03. Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van uw werk?				
· 1 Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	6,9%	6,3%	7,1%	6,9%
· 2 Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	16,8%	18,8%	16,9%	17,5%
· 3 Nee, geen gevolg van mijn werk	67,2%	66,5%	69,3%	68,4%
· 4 Weet niet	9,1%	8,3%	6,8%	7,3%
N	9.136	255	580	835
K04. Heeft u -in verband met uw gezondheid- de afgelopen 12 maanden iets aangepast in uw werkplek of uw werkzaamheden?				
· a. Nee	88,2%	79,6%▼	81,1%▼	80,6%▼
· b. Ja, in hulpmiddelen of meubilair	5,2%	9,6%△	7,2%△	7,9%△
· c. Ja, in werktijden	3,3%	6,5%△	6,5%△	6,5%△
· d. Ja, in hoeveelheid werk	2,3%	5,5%▲	8,7%▲	7,8%▲
· e. Ja, in functie of takenpakket	2,8%	2,9%	1,0%▽	1,6%▽
· f. Ja, in opleiding of omscholing	0,6%	0,5%	1,1%△	0,9%
· g. Ja, in toegankelijkheid tot het gebouw	0,1%	0,5%△	0%	0,1%
· h. Ja, andere aanpassingen	1,8%	3,7%△	2,4%	2,8%△
N	24.877	691	1.665	2.356

5) Ziekte en Werk	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
K05. Zijn er volgens u (verdere) aanpassingen nodig in uw werkplek of uw werkzaamheden in verband met uw gezondheid?				
· a. Nee	82,6%	86,8%Δ	89,5%Δ	88,7%Δ
· b. Ja, in hulpmiddelen of meubilair	6,3%	5,3%	3,7%∇	4,2%∇
· c. Ja, in werktijden	3,6%	3,1%	3,2%	3,2%
· d. Ja, in hoeveelheid werk	5,4%	4,1%	4,7%	4,5%
· e. Ja, in functie of takenpakket	3,0%	1,1%∇	0,6%∇	0,7%∇
· f. Ja, in opleiding of omscholing	1,5%	0,4%∇	0,6%∇	0,6%∇
· g. Ja, in toegankelijkheid tot het gebouw	0,3%	0,1%	0,1%	0,1%
· h. Ja, andere aanpassingen	4,0%	2,4%∇	1,7%∇	1,9%∇
N	24.803	699	1.653	2.352

4.6 Functioneren en inzetbaarheid

Werkprestatie

Klassieke zzp'ers rapporteren een iets lagere werkprestatie (mate waarin men goed presteert op het werk) dan werknemers. Nieuwe zzp'ers verschillen niet van werknemers in werkprestatie.

Op sectorniveau (zie Bijlage 1) zien we dat zzp'ers in de handel alsmede de cultuur en recreatie een lagere werkprestatie rapporteren dan werknemers in deze sectoren. Echter in de bouwnijverheid en het onderwijs rapporteren zzp'ers een hogere werkprestatie. Voor de overige sectoren zijn geen verschillen gevonden. Wanneer we naar de demografische opsplitsingen (zie Bijlagen 2, 3, 4) kijken zien we dat de oudste leeftijdsgroep (55 jaar en ouder), vrouwelijke zzp'ers en middelbaar opgeleiden een lagere werkprestatie rapporteren dan werknemers in die categorieën. Hoogopgeleide zzp'ers rapporteren juist een wat hogere werkprestatie. Voor de overige groepen zijn geen verschillen gevonden tussen zzp'ers en werknemers.

Uit een regressieanalyse blijkt dat zzp'ers en werknemers in het algemeen niet van elkaar verschillen in werkprestatie. Een aanvullende regressieanalyse (niet gerapporteerd in Bijlage 6) waarin onderscheid wordt gemaakt tussen klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers laat zien dat nadat is gecorrigeerd voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, klassieke zzp'ers wel nog steeds een lagere werkprestatie rapporteren dan werknemers.

Belemmerende factoren voor functioneren

Klassieke zzp'ers hebben bij de uitvoering van hun werk minder last van files, vertraging in het openbaar vervoer of andere vervoersproblemen dan werknemers. Klassieke en nieuwe zzp'ers rapporteren minder vaak storing in apparatuur, minder onnodig overleg, minder vaak dat ze een collega hebben die slecht functioneert en minder beperkte motivatie voor hun huidige werk dan werknemers. Zzp'ers zijn vaker belemmerd in hun werk door zorg voor een familielid of andere naaste dan werknemers.

Fysieke werkvermogen

Klassieke zzp'ers kunnen wat minder makkelijk voldoen aan de fysieke eisen die hun werk stelt dan werknemers. Voor nieuwe zzp'ers is geen verschil gevonden met werknemers.

In de uitsplitsing naar sector (zie Bijlage 1) zien we dat in de landbouw, de handel en de cultuur en recreatie zzp'ers in vergelijking met werknemers in die sectoren minder goed aan de fysieke eisen van hun werk kunnen voldoen. In de zakelijke dienstverlening en de gezondheidszorg kunnen zzp'ers juist beter aan de fysieke eisen van hun werk voldoen in vergelijking met werknemers uit die sector.

Wat de indeling naar demografische kenmerken (zie Bijlagen 2, 3, 4) betreft blijkt dat mannelijke zzp'ers in vergelijking met mannelijke werknemers minder goed aan de fysieke eisen van hun werk kunnen voldoen en dat dit ook geldt voor middelbaar en hoogopgeleide zzp'ers in vergelijking met werknemers in die groepen. Voor de overige demografische groepsvergelijkingen zijn geen verschillen gevonden.

Uit de regressieanalyse blijkt dat zzp'ers en werknemers over het geheel genomen even goed voldoen aan de fysieke eisen die hun werk stelt. Uit een aanvullende regressieanalyse (niet gerapporteerd in Bijlage 6) waarin onderscheid wordt gemaakt tussen klassieke zzp'ers en nieuwe zzp'ers blijkt dat dit ook geldt voor klassieke zzp'ers nadat is gecorrigeerd voor sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau.

Psychische werkvermogen

Nieuwe zzp'ers kunnen wat beter voldoen aan de psychische eisen die hun werk stelt dan werknemers. Voor klassieke zzp'ers is hierin geen verschil gevonden met werknemers.

Uit de vergelijking per sector (zie Bijlage 1) blijkt dat in de sectoren bouwnijverheid, zakelijke dienstverlening, het onderwijs, en de gezondheidszorg zzp'ers beter aan de psychische eisen kunnen voldoen dan werknemers in die sectoren. In de landbouw kunnen zzp'ers juist minder goed aan de psychische eisen voldoen dan werknemers.

We zien dat vrouwelijke en hoogopgeleide zzp'ers beter aan de psychische eisen kunnen voldoen dan vrouwelijke en hoogopgeleide werknemers (zie Bijlage 4). Wat leeftijd betreft blijkt dat in alle categorieën zzp'ers beter aan de psychische eisen kunnen voldoen dan werknemers in die categorieën (zie Bijlage 2).

Uit een regressieanalyse blijkt dat zzp'ers in het algemeen beter kunnen voldoen aan de psychische eisen van hun werk dan werknemers, dit verschil blijft in stand wanneer we corrigeren voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector. Uit een aanvullende regressieanalyse (niet gerapporteerd in Bijlage 6) blijkt dat dit alleen geldt voor nieuwe zzp'ers.

Tabel 4.6 Functioneren en inzetbaarheid

6) Functioneren en Inzetbaarheid	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
• L01-L03. In-role performance / werkprestatie (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items; alfa=0.85) [Gemiddelde]	4,49	4,39▽	4,50	4,47▽
N	25.118	695	1.664	2.359
L04. Files, vertraging in het openbaar vervoer of andere vervoersproblemen [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde]	1,45	1,23▼	1,51△	1,43
N	25.039	686	1.654	2.340
L05. Storing in apparatuur [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde]	1,57	1,29▼	1,26▼	1,27▼
N	25.012	686	1.641	2.327

6) Functioneren en Inzetbaarheid	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
L06. Onnodig overleg / vergaderen [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,39 24.996	1,09▼ 679	1,18▼ 1.636	1,15▼ 2.315
L07. Onnodige administratie [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,55 25.006	1,52 690	1,39▽ 1.642	1,43▽ 2.332
L08. Collega die slecht functioneert [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,56 25.012	1,06▼ 675	1,17▼ 1.641	1,14▼ 2.316
L10. Beperkte motivatie voor uw huidige werk [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,27 24.980	1,10▼ 683	1,12▼ 1.642	1,11▼ 2.325
L11. Uw leefstijl/gedrag in uw vrije tijd [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,11 24.968	1,10 683	1,10 1.641	1,10 2.323
L12. Beperkingen in uw gezondheid [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,20 25.005	1,22 689	1,19 1.645	1,20 2.335
L13. Zorg voor een familielid of andere naaste [1=nooit/zelden - 4=ongeveer dagelijks] [Gemiddelde] N	1,16 24.989	1,30▲ 684	1,25Δ 1.642	1,27Δ 2.326
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens] [Gemiddelde] N	3,33 25.111	3,17▽ 701	3,34 1.672	3,29▽ 2.372
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens] [Gemiddelde] N	3,28 25.085	3,27 698	3,36Δ 1.669	3,33Δ 2.367

4.7 Belang en tevredenheid werkaspecten

Nieuwe zzp'ers vinden het hebben van interessant werk iets belangrijker dan werknemers, terwijl klassieke zzp'ers hier juist wat minder belang aan hechten. Verder vinden zzp'ers de mogelijkheid om zelf hun werktijden te bepalen en thuis te werken belangrijker dan werknemers. Daarentegen vinden zzp'ers mogelijkheden om te leren, een prettige sfeer, een goed inkomen, de mogelijkheid om in deeltijd te werken, de reisafstand naar het werk en gezond werk minder belangrijk dan werknemers.

Zzp'ers zijn gemiddeld genomen meer tevreden over hoe interessant hun werk is, over hun mogelijkheden om te leren, om zelf hun werktijden te bepalen, om thuis te werken, over hun reistijd/afstand naar het werk en over hoe gezond hun werk is dan werknemers. Nieuwe zzp'ers zijn bovendien meer tevreden dan werknemers over hun mogelijkheden om in deeltijd te werken. Zzp'ers zijn echter juist minder tevreden over hun inkomen, wat vooral geldt voor klassieke zzp'ers.

Tabel 4.7 Werkaspecten

7) Werkaspecten (belang en tevredenheid)	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
M01. Belang interessant werk [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	2,49 24.975	2,42▽ 697	2,56△ 1.663	2,52△ 2.360
M02. Belang mogelijkheid om te leren [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	2,30 24.978	2,02▼ 691	2,21▽ 1.658	2,15▼ 2.349
M03. Belang prettige sfeer [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	2,75 24.984	2,48▼ 691	2,59▼ 1.663	2,56▼ 2.354
M05. Belang goed inkomen [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	2,45 24.984	2,21▼ 694	2,20▼ 1.664	2,21▼ 2.358
M07. Belang mogelijkheid om in deeltijd te werken [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	1,97 24.942	1,54▼ 688	1,83▽ 1.654	1,74▼ 2.342
M08. Belang mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	1,93 24.946	2,21▲ 690	2,34▲ 1.660	2,30▲ 2.350
M09. Belang mogelijkheid om thuis te werken [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	1,51 24.872	1,96▲ 688	1,93▲ 1.660	1,94▲ 2.348
M10. Belang reistijd/afstand naar het werk [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	2,10 24.961	1,84▼ 685	1,89▼ 1.653	1,88▼ 2.339
M11. Belang gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk) [1=niet belangrijk- 3= heel belangrijk] N	2,49 24.964	2,31▼ 690	2,35▼ 1.658	2,34▼ 2.348
M13. Tevredenheid interessant werk [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,24 24.942	2,31△ 688	2,40▲ 1.653	2,37▲ 2.342
M14. Tevredenheid mogelijkheid om te leren [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,06 24.890	2,15△ 675	2,22▲ 1.646	2,20▲ 2.321
M15. Tevredenheid prettige sfeer [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,32 24.943	2,34 681	2,39△ 1.648	2,38△ 2.329
M17. Tevredenheid goed inkomen [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	1,92 24.936	1,72▼ 681	1,88▽ 1.649	1,83▽ 2.331
M19. Tevredenheid mogelijkheid om in deeltijd te werken [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,07 24.672	2,07 658	2,21▲ 1.629	2,17△ 2.287
M20. Tevredenheid mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,02 24.628	2,29▲ 681	2,40▲ 1.643	2,36▲ 2.323
M21. Tevredenheid mogelijkheid om thuis te werken [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	1,88 23.772	2,32▲ 675	2,33▲ 1.630	2,33▲ 2.305
M22. Tevredenheid reistijd/afstand naar het werk [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,22 24.871	2,37▲ 669	2,30△ 1.634	2,32△ 2.303
M23. Tevredenheid gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk) [1= niet tevreden - 3 = heel tevreden] N	2,26 24.860	2,33△ 686	2,37△ 1.643	2,36△ 2.328

4.8 Opleiding en ontwikkeling

Zzp'ers hebben vaker geen behoefte aan een opleiding dan werknemers. Bovendien geven zzp'ers vaker aan dat hun kennis en vaardigheden goed aansluiten bij hun werk en is er minder sprake van onderbenutting van hun kennis en vaardigheden dan bij werknemers.

In alle sectoren (zie Bijlage 1) zien we dat zzp'ers hun kennis en vaardigheden beter vinden aansluiten dan werknemers, behalve in de sectoren bouwnijverheid, informatie en communicatie en onderwijs waar geen verschil is.

Bij uitsplitsingen naar leeftijd, geslacht en opleiding (zie Bijlagen 2, 3, 4) zien we steeds dat zzp'ers vaker aangeven dat hun kennis en vaardigheden goed aansluiten bij hun werk dan werknemers. Dit geldt echter niet voor de oudste leeftijdsgroep (55 jaar en ouder) waar geen verschillen zijn tussen zzp'ers en werknemers.

In een regressieanalyse waarin is gecorrigeerd voor sector, geslacht, leeftijd en opleiding, blijft het verschil tussen zzp'ers en werknemers in stand: zzp'ers ervaren minder onderbenutting van hun kennis en vaardigheden dan werknemers.

Tabel 4.8 Opleiding en ontwikkeling

8) Opleiding en Ontwikkeling	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
N03. Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus?				
· a. Nee	51,0%	76,3%▲	60,9%Δ	65,5%▲
· b. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen	17,1%	11,1%▽	18,0%	15,9%
· c. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige werk aan te kunnen	18,0%	11,4%▽	15,2%▽	14,0%▽
· d. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten	26,0%	10,4%▼	23,2%▽	19,4%▽
N	24.609	700	1.667	2.367
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?				
· 1 Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	5,1%	5,4%	5,1%	5,2%
· 2 Het sluit goed aan	61,5%	70,9%Δ	68,7%Δ	69,4%Δ
· 3 Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	33,4%	23,7%▼	26,2%▽	25,4%▽
N	24.919	699	1.664	2.363

4.9 Werk en thuis

Werk-privé balans

Zzp'ers geven vaker aan dat zij familie- of gezinsactiviteiten door hun werk missen of verwaarlozen maar ook dat zij vaker werkzaamheden missen of verwaarlozen door familie- en gezinsverantwoordelijkheden.

Als we naar sector (zie Bijlage 1) kijken zien we dat in vrijwel alle sectoren zzp'ers vaker familie- of gezinsactiviteiten missen of verwaarlozen door hun werk. Alleen in de sectoren onderwijs en informatie en communicatie is geen verschil gevonden. Wanneer we kijken in hoeverre zzp'ers werkzaamheden missen of verwaarlozen door familie- en gezinsverantwoordelijkheden zien we dat dit in alle sectoren meer het geval is dan bij werknemers uit dezelfde sector, behalve bij het onderwijs. Voor alle uitsplitsingen naar demografische kenmerken (zie Bijlagen 2, 3, 4) zien we dat zzp'ers zowel vaker familie- of gezinsactiviteiten

door hun werk missen of verwaarlozen en dat zij vaker werkzaamheden missen of verwaarlozen door familie- en gezinsverantwoordelijkheden.

In een regressieanalyse (zie Bijlage 6) waarin voor demografische kenmerken (leeftijd, geslacht, opleiding) en sector is gecorrigeerd vinden we dat zzp'ers nog steeds vaker aangeven dat ze familie- of gezinsactiviteiten door hun werk missen of verwaarlozen en nog steeds dat zij vaker werkzaamheden missen of verwaarlozen door familie- en gezinsverantwoordelijkheden. Dit betekent dat de verschillen niet te verklaren zijn door deze factoren.

Financiële situatie

Klassieke zzp'ers beoordelen de financiële situatie van hun huishouden gemiddeld als wat minder gunstig dan werknemers. Nieuwe zzp'ers verschillen niet van werknemers in hun financiële situatie.

Op sectorniveau (zie Bijlage 1) blijkt dat in de bouwnijverheid, handel, informatie en communicatie en cultuur en recreatie zzp'ers minder vaak aangeven geld over te houden dan werknemers in die sectoren. In de sectoren zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg houden zzp'ers juist wat vaker geld over dan werknemers. Oudere (55 jaar en ouder), mannelijke en hogeropgeleide zzp'ers blijken ook gemiddeld wat minder vaak geld over te houden dan werknemers in die categorieën (zie Bijlagen 2, 3, 4).

In de regressieanalyse (zie Bijlage 6) blijkt dat zzp'ers – ook na correctie voor leeftijd, geslacht, opleiding en sector – een minder gunstige financiële situatie hebben dan werknemers. Uit een aanvullende regressieanalyse (niet gerapporteerd in Bijlage 6) blijkt dat dit voor zowel klassieke als nieuwe zzp'ers geldt.

Tabel 4.9 Werk en thuis

9) Werk en Thuis	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
O01. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,57	1,79▲	1,75▲	1,76▲
<i>N</i>	24.948	694	1.662	2.356
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,30	1,53▲	1,48▲	1,50▲
<i>N</i>	23.766	697	1.659	2.356
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden? [1=komt veel geld tekort - 5=houdt veel geld over] [Gemiddelde]	3,33	3,23▼	3,29	3,27▼
<i>N</i>	24.840	697	1.657	2.353

4.10 Toekomstperspectief

Langer doorwerken: leeftijd

Zzp'ers willen gemiddeld tot op veel hogere leeftijd doorwerken dan werknemers. Ook denken zzp'ers tot op veel hogere leeftijd lichamelijk en geestelijk in staat te zijn om door te werken dan werknemers.

In vrijwel alle sectoren en binnen alle demografische vergelijkingen zien we dat zzp'ers gemiddeld langer willen en kunnen doorwerken dan werknemers (zie Bijlagen 1-4). Alleen in

de bouwnijverheid is er geen verschil in de leeftijd tot waarop zzp'ers en werknemers in staat denken te zijn om door te werken. Dit komt doordat zzp'ers in de bouwnijverheid, ten opzichte van andere sectoren, gemiddeld een opvallend lage leeftijd noemen tot waarop ze denken te kunnen doorwerken.

Uit een regressieanalyse (zie Bijlage 6) waarin voor de demografische kenmerken (leeftijd, geslacht, opleidingsniveau) en sector is gecorrigeerd vinden we dat zzp'ers nog steeds langer willen doorwerken en langer in staat denken te zijn om langer door te werken dan werknemers. Verder blijkt dat zzp'ers na correctie voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector, vaker dan werknemers aangeven dat ze niet weten tot welke leeftijd ze willen en kunnen doorwerken.

Langer doorwerken: omstandigheden

In de NEA zijn de omstandigheden waaronder men langer zou willen en kunnen doorwerken (dan men nu wil of kan) alleen gevraagd aan werknemers van 45 jaar en ouder die de vragenlijst via internet invulden. Wanneer we de zzp'ers vergelijken met deze groep werknemers, zien we dat zzp'ers minder vaak aangeven dat minder uren of minder dagen per week werken kan bijdragen aan langer doorwerken (willen en kunnen). Zzp'ers geven vaker dan werknemers aan dat zij langer zouden willen doorwerken wanneer vrienden of familie hen hierbij ondersteunen. Verder valt op dat nieuwe zzp'ers vaker aangeven langer te willen doorwerken dan werknemers wanneer stoppen met werken financieel niet mogelijk of wenselijk is. Klassieke zzp'ers geven minder vaak aan langer door te willen werken dan werknemers als klanten, opdrachtgever of collega's hen hierbij ondersteunen, terwijl nieuwe zzp'ers dit juist vaker als voorwaarde zien.

Tabel 4.10 Toekomstperspectief

10) Toekomstperspectief	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Gemiddelde]	62,7	67,5▲	66,8▲	67,0▲
N	17.464	470	1.123	1.593
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil doorgaan met werken	30,8%	31,7%	32,4%	32,2%
N	25.222	696	1.667	2.363
P07. Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Gemiddelde]	62,1	67,2▲	66,8▲	66,9▲
N	16.574	424	1.065	1.490
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten	34,3%	38,4%Δ	35,9%	36,6%Δ
N	25.215	696	1.667	2.363
P08. Onder welke omstandigheden zou u tot een hogere leeftijd willen doorwerken dan u nu wilt? [NEA: >= 45]				
· a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch)	23,0%	26,7%Δ	20,9%	22,6%
· b. Minder uren of minder dagen per week werken	56,4%	50,0%∇	50,8%∇	50,5%∇
· c. Omscholing/bijtscholing	5,9%	2,0%∇	6,0%	4,8%
· d. Meer uitdaging of voldoening in het werk	11,7%	8,1%∇	11,7%	10,7%
· e. Als stoppen financieel niet mogelijk of wenselijk is	29,3%	33,0%	39,8%▲	37,8%Δ
· g. Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk	12,0%	7,4%∇	17,1%Δ	14,2%Δ
· h. Familie/vrienden die ondersteunen dat ik langer doorwerk	6,9%	10,9%Δ	12,9%▲	12,3%Δ
· i. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten	4,8%	3,8%	5,3%	4,9%
· j. Betere gezondheid	10,7%	13,5%Δ	12,1%	12,5%Δ
· k. Andere omstandigheden	4,9%	2,1%∇	4,1%	3,5%∇
· l. Weet niet	7,3%	17,7%▲	13,2%▲	14,5%▲

10) Toekomstperspectief	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
· m. Niet van toepassing: Ik wil hoe dan ook niet langer doorwerken	19,3%	8,3% ▼	10,3% ▼	9,7% ▼
N	3.772	693	1.660	2.353
P10. Onder welke omstandigheden zou u in staat zijn om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen? [NEA: >= 45j]				
· a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch)	29,3%	33,3%Δ	26,4%∇	28,4%
· b. Minder uren of minder dagen per week werken	61,1%	50,2% ▼	51,2% ▼	50,9% ▼
· c. Omscholing/bijScholing	7,1%	1,2% ▼	6,8%	5,2%∇
· d. Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk	15,2%	8,8%∇	17,6%Δ	15,0%
· e. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten	6,2%	6,9%	8,1%Δ	7,8%Δ
· f. Betere gezondheid	13,1%	14,6%	13,7%	14,0%
· g. Andere omstandigheden	5,8%	3,2%∇	4,2%∇	3,9%∇
· h. Weet niet	15,6%	28,0%▲	24,7%▲	25,6%▲
· i. Niet van toepassing: Ik ben hoe dan ook niet in staat tot langer doorwerken	8,2%	4,4%∇	5,5%∇	5,2%∇
N	3.770	689	1.654	2.343

4.11 Tevredenheid

Tevredenheid arbeidsomstandigheden

Zzp'ers zijn alles bij elkaar genomen een beetje meer tevreden met hun arbeidsomstandigheden dan werknemers.

Wanneer we sector (zie Bijlage 1) beschouwen zien we dat alleen in de zakelijke dienstverlening en in de gezondheidszorg zzp'ers tevredener zijn met hun arbeidsomstandigheden dan werknemers in die sectoren. In de bouwnijverheid zien we zelfs dat zzp'ers minder tevreden zijn over hun arbeidsomstandigheden dan werknemers. Voor de overige sectoren zijn geen significante verschillen gevonden.

Verder blijkt dat alleen zzp'ers in de hoogste leeftijdscategorie (55 jaar en ouder) meer tevreden zijn met hun arbeidsomstandigheden dan werknemers in die leeftijdscategorie (zie Bijlage 2). Voor de andere leeftijdsgroepen zijn er geen significante verschillen. Tevens zien we dat vrouwelijke zzp'ers meer tevreden zijn met hun arbeidsomstandigheden dan vrouwelijke werknemers (zie Bijlage 3), terwijl voor mannen geen verschil is gevonden. Bij opleidingsniveau zien we dat alleen middelbaar geschoolde zzp'ers meer tevreden zijn met hun arbeidsomstandigheden dan middelbaar geschoolde werknemers en dat voor de andere groepen hier geen verschillen zijn (zie Bijlage 4).

Uit een regressieanalyse (zie Bijlage 6) waarin voor de demografische kenmerken (leeftijd, geslacht, opleidingsniveau) en sector is gecorrigeerd vinden we dat zzp'ers nog steeds meer tevreden zijn met hun arbeidsomstandigheden dan werknemers.

Tevredenheid werk

Zzp'ers zijn meer tevreden met hun werk dan werknemers.

Wanneer we naar sector (zie Bijlage 1) kijken zien we dat zzp'ers alleen meer tevreden zijn met hun werk in de landbouw, zakelijke dienstverlening en in de gezondheidszorg dan werknemers in die sectoren. Voor de overige sectoren zijn geen significante verschillen gevonden. Wanneer we de demografische uitsplitsingen (zie Bijlagen 2, 3, 4) bekijken, zien

we dat in alle groepen zzp'ers meer tevreden zijn met hun werk dan werknemers in die groepen, met uitzondering van de laaggeschoolden, waar zzp'ers even tevreden zijn met hun werk als werknemers.

Uit de regressieanalyse (zie Bijlage 6) blijkt dat zzp'ers ook na correctie voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector meer tevreden zijn met hun werk dan werknemers.

Tabel 4.11 Tevredenheid

11) Tevredenheid	Werknemers	ZZP Klassiek	ZZP Nieuw	ZZP Klassiek + Nieuw
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]				
	3,79	3,85	3,84 Δ	3,84 Δ
<i>N</i>	25.186	686	1.660	2.346
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]				
	3,86	3,98 Δ	4,01 Δ	4,00 Δ
<i>N</i>	25.181	685	1.647	2.332

5 Antwoorden op de onderzoeksvragen

Met dit onderzoek willen we inzicht krijgen in de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zzp'ers in vergelijking met werknemers in loondienst in Nederland. De samenvatting en interpretatie van de resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in het eerste hoofdstuk van dit rapport. In dit afsluitende hoofdstuk geven we een overzicht van de antwoorden op de onderzoeksvragen.

5.1 Hoe verschillen zzp'ers van werknemers?

De hoofdonderzoeksvraag betrof hoe zzp'ers van werknemers in loondienst verschillen op het gebied van arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid. Uit dit onderzoek blijkt dat zzp'ers op de volgende aspecten van hun werk gunstiger scoren dan werknemers:

- Lagere werkdruk;
- Hogere taakvariatie;
- Minder arbeidsongevallen met letsel en verzuim bij nieuwe zzp'ers (niet bij klassieke zzp'ers);
- Minder burnoutklachten;
- Hogere bevoegenheid voor hun werk;
- Beter kunnen voldoen aan de psychische eisen van het werk bij nieuwe zzp'ers (niet bij klassieke zzp'ers);
- Beter aansluiting van werk bij kennis en vaardigheden;
- Langer willen en kunnen doorwerken;
- Hogere werktevredenheid.

Op andere aspecten scoren zzp'ers echter minder gunstig dan werknemers:

- Meer avond- en nachtwerk;
- Meer gevaarlijk werk bij klassieke zzp'ers (niet bij nieuwe zzp'ers);
- Hogere fysieke belasting;
- Meer emotioneel zwaar werk;
- Hogere moeilijkheidsgraad van het werk;
- Slechtere algemene gezondheid bij klassieke zzp'ers (niet bij nieuwe zzp'ers);
- Minder goed kunnen voldoen aan de fysieke eisen van het werk bij klassieke zzp'ers (niet bij nieuwe zzp'ers);
- Slechtere werk-privébalans.

Daarnaast verschilt de samenstelling van de groepen naar geslacht, leeftijd, opleiding en sector waarin men werkt. Daarom is het tevens van belang om binnen die groepen te kijken naar verschillen tussen zzp'ers en werknemers en om na te gaan of de verschillen tussen zzp'ers en werknemers standhouden wanneer gecorrigeerd wordt voor deze verschillen in achtergrondkenmerken.

5.2 Hoe verschillen zzp'ers van werknemers binnen sectoren, leeftijdsgroepen, geslacht en opleidingsniveaus?

De tweede onderzoeksvraag betrof hoe zzp'ers verschillen van werknemers in loondienst binnen sectoren, leeftijdsgroepen, geslacht en opleidingsniveau. Hier blijkt dat voor de meeste subgroepen de vergelijking tussen zzp'ers en werknemers dezelfde uitkomsten oplevert als de totale vergelijking. Sommige subgroepen zzp'ers lijken echter kwetsbaar te zijn en relatief vaak blootgesteld te worden aan slechte werkomstandigheden. Dit geldt vooral voor (een deel van de) zzp'ers in de bouwnijverheid, die veel uren per week werken en relatief vaak gevaarlijk en fysiek zwaar werk verrichten. Bovendien hebben zij vaker moeite om financieel rond te komen en een slechtere balans tussen werk en privé dan bouwvakkers in loondienst.

Het is mogelijk om op basis van de antwoorden in de ZEA 2012 kwetsbare subgroepen zzp'ers nader te identificeren, bijvoorbeeld zzp'ers die sterk afhankelijk zijn van één of enkele opdrachtgevers, zzp'ers die onder hiërarchisch gezag vallen of zzp'ers die voornamelijk alleen werkzaam zijn. Ook deze subgroepen zzp'ers kunnen vergeleken worden met werknemers, maar dat valt buiten de scope van het huidige onderzoek. Het lijkt van belang om dergelijke kwetsbare subgroepen zzp'ers te identificeren en na te gaan op welke wijze hun positie versterkt kan worden, zodat zij in staat gesteld worden om hun eigen arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid te verbeteren.

5.3 Zijn de verschillen tussen zzp'ers van werknemers toe te schrijven aan verschillen in achtergrondkenmerken?

De derde onderzoeksvraag betrof of waargenomen verschillen tussen zzp'ers en werknemers in arbeidsomstandigheden, gezondheid, werkprestatie, opleiding en ontwikkeling, werk-privé balans, toekomstperspectief en werktevredenheid te verklaren zijn door verschillen in sector, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Dit blijkt het geval te zijn voor de hogere bevlogenheid van de totale groep zzp'ers, en voor de minder goede algemene gezondheid en het lagere fysieke werkvermogen van klassieke zzp'ers. Deze blijken grotendeels toe te schrijven te zijn aan hun relatief hoge leeftijd. De meeste andere gerapporteerde verschillen, bijvoorbeeld in arbeidsomstandigheden, burnoutklachten, toekomstperspectief en werk-privébalans zijn niet het gevolg van verschillen in leeftijd, geslacht, opleidingsniveau of sector waarin zzp'ers en werknemers werkzaam zijn.

5.4 Conclusie

We kunnen op basis van dit onderzoek concluderen dat zzp'ers een vitaal onderdeel vormen van de Nederlandse beroepsbevolking. Wat betreft hun arbeidsomstandigheden is het beeld gemengd: zzp'ers staan meer bloot aan hoge fysieke en emotionele belasting, maar vooral hun taakvariatie is veel hoger dan die van werknemers. Bovendien hebben zzp'ers veel invloed op de aard van hun werk en de wijze waarop zij dit uitvoeren. Waarschijnlijk is dit mede de verklaring dat zzp'ers er gunstiger uitspringen dan werknemers als het gaat om gezondheid en inzetbaarheid. De bevinding dat zzp'ers minder burnoutklachten hebben, aangeven langer te willen en kunnen blijven werken en meer tevreden zijn met hun werk geeft aan dat zzp'ers over het geheel genomen gezond en duurzaam inzetbaar zijn.

6 Literatuur

CBS (2013). Zelfstandigen zonder personeel; persoonskenmerken. Statine-publicatie, 6 september 2013 (<http://statline.cbs.nl>).

Cohen (1988), *Statistical power analysis for the behavioral sciences*, 2nd ed. NY: Taylor & Francis.

EU-OSHA – European Agency for Safety and Health at Work (2010). *A review of methods used across Europe to estimate work-related accidents and illnesses among the self-employed*, pp. 3-24.

Available at: https://osha.europa.eu/en/publications/literature_reviews/self-employed.

Gorgievski, M.J., Bakker, A.B., & Schaufeli, W.B. (2010). Work engagement and workaholism: Comparing the self-employed and salaried employees. *The Journal of Positive Psychology*, 5(1), 83-96.

Hooftman, W., Klein Hesselink, J., Verbiest, S., Van der Klauw, M., Starren, A., & Van der Beek, D. (2013). *Arbobalans 2012: Kwaliteit van de arbeid, effecten en maatregelen in Nederland*. Hoofddorp: TNO.

Koekkoek, A. (2012). *ZZP'ers en Werknemers: Verschillend in arbeidsmotivatie?'. Een segmentatieonderzoek onder ZZP'ers en werknemers in loondienst. (scriptie)*. Universiteit van Tilburg.

Koppes, L.L.J., Vroome, E.M.M. de, Mars, G.M.J., Janssen, B.J.M., Zwieter, M.H.J. van & Bossche, S.N.J. van den (2013). *Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2012: Methodologie en globale resultaten*. Hoofddorp: TNO.

Kösters, L., Smits, W., & de Vries, R. (2013). De ene zzp'er is de andere niet. In Van Gaalen, R., Goudswaard, A., Sanders, J. & Smits, W. (Eds), *Dynamiek Nederlandse Arbeidsmarkt (DNA), deel 2; de focus op flexibilisering* (pp. 139-153). Den Haag/Heerlen: CBS.

Maslach C., Jackson S.E. (1986). *The Maslach Burnout Inventory (2nd ed.)*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

Otten, F., Arts, K., Siermann, C., & Ybema, J. F. (2010). Vijftigplussers op de arbeidsmarkt. *Sociaaleconomische trends*, 2, 31-39.

Plessen, W. G. M., Wilthagen, A. C. J. M., & Nagelkerke, A. G. (2010). *Van arbeidsverhouding naar verhouding tot de arbeid? De doorgroei van de zzp'er*. Tilburg University.

Posthumus, M. A. C., & Wilthagen, A. C. J. M. (2010). Zzp'ers en de transitionele arbeidsmarkt. In: van Halem, A. (ed.), *De opkomst van de zzp'er*, 10 (pp. 27-36). Alphen aan den Rijn: Kluwer.

Saarni, S.I., Saarni, E.S., & Saarni, H. (2008). Quality of life, work ability, and self employment: a population survey of entrepreneurs, farmers, and salary earners. *Occupational and Environmental Medicine*, 65, 98-103.

Theeuwes, J. & Koopmans, C. (2010). *Het einde van de wet Okun*. Amsterdam, SEO.

Van den Born, J. A. (2009). The drivers of career success of the job-hopping professional in the new networked economy: The challenges of being an entrepreneur and an employee. Doctoral Dissertation. University of Utrecht.

Van den Heuvel, T. (2012). *Zzp'ers en arbeidsomstandigheden*. (Master scriptie). Tilburg: Universiteit van Tilburg.

Vries, N.E. de, & Vroonhof, P.J.M. (2010). *Stand van zaken zonder personeel*. Zoetermeer: EIM.

Vries, N.E. de, Liebrechts, W. & Vroonhof, P.J.M. (2011). *Zelfbewust een zelfstandige positie*. Zoetermeer: EIM.

Ybema, J. F., Geuskens, G., & van den Heuvel, S.G. (2011). *Study on Transitions in Employment, Ability, and Motivation (STREAM): Methodologie en globale resultaten*. Hoofddorp, TNO.

Ybema, J. F., Lautenbach, H., Van der Torre, W., Banning, R., De Vroome, E., Dirven, H.J., & Van den Bossche, S. (2013) *Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012: Methodologie en beschrijvende resultaten*. Hoofddorp/Heerlen: TNO/CBS.

Bijlage 1 Tabel 7.1 (zzp'ers vs. werknemers naar sector)

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er
1) Achtergrondkenmerken																
Geslacht [registratie]																
· 1 Man	75,4%	74,2%	89,9%	92,7%	53,7%▼	69,5%▲	73,8%▼	84,0%▲	55,1%▼	64,0%Δ	37,5%▼	57,5%▲	16,0%▼	28,1%▲	35,8%	39,8%
· 2 Vrouw	24,6%	25,8%	10,1%	7,3%	46,3%▲	30,5%▼	26,2%▲	16,0%▼	44,9%Δ	36,0%▼	62,5%▲	42,5%▼	84,0%▲	71,9%▼	64,2%	60,2%
N	205	218	1.092	192	3.583	237	796	130	3.209	668	2.201	120	5.443	223	850	288
Leeftijd [1-10-2012; registratie] [Gemiddelde]																
N	37,1▼	49,7▲	40,9▼	45,7▲	35,1▼	50,2▲	39,7▼	42,9▲	39,3▼	49,9▲	44,3▼	49,5▲	41,5▼	48,2▲	39,6▼	46,8▲
N	205	218	1.092	192	3.583	237	796	130	3.209	668	2.201	120	5.443	223	850	288
Leeftijd [registratie]																
· 1 T/m 44	61,8%▲	34,4%▼	59,1%Δ	50,2%▼	71,2%▲	31,8%▼	66,2%	59,9%	65,5%▲	35,3%▼	47,5%▲	32,6%▼	54,1%▲	35,7%▼	59,5%▲	43,5%▼
· 2 45 t/m 54	26,5%	32,8%	24,5%	29,1%	18,5%▼	28,9%▲	23,1%	26,4%	21,0%▼	28,8%Δ	27,1%▼	35,7%Δ	27,8%	32,0%	25,5%	28,5%
· 3 55 en ouder	11,7%▼	32,8%▲	16,4%	20,6%	10,3%▼	39,3%▲	10,7%	13,7%	13,5%▼	35,9%▲	25,4%	31,7%	18,1%▼	32,2%▲	15,0%▼	27,9%▲
N	205	218	1.092	192	3.583	237	796	130	3.209	668	2.201	120	5.443	223	850	288
A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgeemaakt?																
· 1 Laag (<=VBO)	34,6%▲	23,5%▼	37,1%▼	45,2%Δ	39,4%Δ	32,7%▼	7,3%	11,9%	22,2%▲	10,4%▼	6,2%	5,4%	17,5%▲	3,3%▼	28,3%▲	14,0%▼
· 2 Midden (HAVO-MBO)	53,6%	61,9%	48,7%	45,7%	47,0%	50,2%	33,4%	25,2%	40,3%Δ	31,3%▼	16,8%▼	34,4%▲	48,4%▲	19,7%▼	39,4%	45,1%
· 3 Hoog (HBO-WO)	11,8%	14,6%	14,2%	9,2%	13,5%	17,1%	59,3%	62,8%	37,5%▼	58,3%▲	76,9%▲	60,1%▼	34,0%▼	77,0%▲	32,3%▼	41,0%Δ
- Gemiddelde	1,77▼	1,91▲	1,77Δ	1,64▼	1,74▼	1,84Δ	2,52	2,51	2,15▼	2,48▲	2,71▲	2,55▼	2,17▼	2,74▲	2,04▼	2,27▲
N	205	218	1.081	192	3.568	236	794	130	3.179	664	2.201	120	5.406	223	844	287
A05. Hoe is uw huishouden samengesteld?																
· 1 Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen	22,7%	29,1%	23,9%	29,3%	22,2%▼	40,5%▲	28,0%	27,0%	27,2%▼	37,2%▲	32,7%	33,7%	28,7%▼	38,0%▲	28,3%▼	34,8%Δ
· 2 Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen	39,2%▼	59,2%▲	51,6%▼	61,8%▲	36,6%	39,9%	42,9%	41,2%	40,8%	43,3%	43,3%	42,3%	43,3%	46,5%	36,7%	39,8%
· 3 Eénouder-huishouden	2,0%	1,0%	1,9%	1,4%	3,7%	3,2%	4,3%	6,1%	4,1%	3,6%	4,8%	5,2%	5,0%	5,7%	4,3%	5,0%
· 4 Alleenstaand	17,7%▲	8,3%▼	13,8%▲	5,9%▼	14,2%	14,7%	20,3%	23,1%	18,6%Δ	14,0%▼	15,3%	17,0%	15,3%Δ	9,8%▼	14,8%	17,5%
· 5 Anders	18,3%▲	2,3%▼	8,8%▲	1,7%▼	23,3%▲	1,7%▼	4,5%	2,6%	9,2%▲	2,0%▼	3,8%	1,7%	7,6%▲	0%▼	15,9%▲	2,8%▼
N	204	218	1.087	192	3.559	237	796	130	3.191	668	2.198	120	5.417	223	844	288

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er	Werk-nemer	ZZP'er
A06. Heeft uw partner inkomen? [meerdere antwoorden mogelijk]																
· a. Ik heb geen partner	19,0%▲	1,8%▼	8,2%▲	0,4%▼	24,5%▲	1,7%▼	5,0%	2,6%	8,8%▲	1,1%▼	3,3%	2,2%	6,3%▲	0%▼	15,4%▲	1,1%▼
· b. Nee, mijn partner heeft geen inkomen	10,6%	13,9%	15,5%	14,9%	6,4%▼	17,6%▲	12,9%	16,8%	8,4%▼	14,2%Δ	5,7%▼	10,7%▲	3,2%	5,4%	3,5%	4,2%
· c. Ja, uit baan als werknemer	54,9%▲	33,8%▼	66,3%	63,3%	56,5%▲	44,5%▼	66,4%	59,1%	65,9%▲	46,6%▼	71,8%▲	49,3%▼	72,0%▲	57,9%▼	64,4%	57,9%
· d. Ja, als zelfstandige	7,8%▼	44,8%▲	4,8%▼	14,1%▲	6,9%▼	32,1%▲	11,2%	12,6%	10,8%▼	26,3%▲	12,3%▼	27,4%▲	10,7%▼	30,2%▲	8,2%▼	27,8%▲
· e. Ja, (pre)pensioen	0,6%	2,5%	0,7%	1,5%	1,7%▼	5,1%▲	1,4%	4,1%	2,4%▼	9,2%▲	4,6%▼	9,7%▲	4,3%▼	7,9%Δ	3,4%▼	7,5%Δ
· f. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)	6,5%▲	2,3%▼	4,2%	4,5%	3,8%	5,3%	3,6%	5,6%	4,8%	5,7%	4,3%	2,8%	5,2%	6,9%	5,6%	5,2%
· g. Ja, uit andere bron	2,1%▼	7,2%▲	1,5%	2,2%	1,7%	3,0%	1,0%	0%	1,6%	1,9%	1,3%▼	3,9%▲	1,2%	1,6%	2,1%	2,6%
N	162	197	913	178	2.872	195	597	92	2.465	551	1.758	93	4.322	188	687	223
2) Arbeidsomstandigheden																
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld? [Gemiddelde]																
	32,7▼	47,9▲	40,8▼	47,2▲	30,2▼	42,9▲	38,9	38,5	34,2	33,8	33,8	33,1	27,3▼	34,5▲	29,7▼	33,5▲
N	203	216	1.089	191	3.560	236	796	130	3.181	657	2.171	120	5.407	220	838	284
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? [Gemiddelde]																
	4,32▼	6,12▲	4,84▼	5,33▲	3,92▼	5,35▲	4,65▼	5,15▲	4,42▼	4,80▲	4,14▼	4,84▲	3,84▼	4,56▲	4,07▼	4,95▲
N	203	218	1.087	191	3.561	236	795	130	3.195	657	2.195	120	5.388	222	845	285
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?																
· 1 Ja, regelmatig	9,5%▼	36,3%▲	6,4%▼	15,8%▲	25,4%▼	39,2%▲	18,1%▼	51,3%▲	20,1%▼	35,8%▲	11,4%▼	57,7%▲	37,3%	38,7%	29,9%▼	44,5%▲
· 2 Ja, soms	31,2%▼	47,8%▲	32,3%▼	40,3%Δ	27,4%▼	34,7%Δ	41,0%	38,2%	28,0%▼	43,9%▲	35,7%	27,2%	18,2%▼	38,5%▲	27,5%▼	37,3%▲
· 3 Nee	59,2%▲	15,9%▼	61,3%▲	43,8%▼	47,2%▲	26,0%▼	40,9%▲	10,5%▼	51,9%▲	20,2%▼	52,9%▲	15,1%▼	44,5%▲	22,8%▼	42,6%▲	18,3%▼
N	196	218	1.074	192	3.490	237	790	130	3.147	668	2.158	120	5.259	223	820	288
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?																
· 1 Ja, regelmatig	34,0%▼	78,5%▲	7,9%▼	26,1%▲	41,9%▼	59,6%▲	17,6%▼	56,5%▲	21,4%▼	44,7%▲	11,8%▼	49,9%▲	43,4%	41,8%	43,2%▼	54,9%▲
· 2 Ja, soms	38,7%▲	13,0%▼	32,8%▼	53,3%▲	26,8%	28,6%	41,6%▲	30,1%▼	29,2%▼	45,2%▲	26,3%▼	38,5%▲	14,5%▼	33,8%▲	26,9%	27,6%
· 3 Nee	27,3%▲	8,6%▼	59,4%▲	20,6%▼	31,4%▲	11,8%▼	40,8%▲	13,4%▼	49,4%▲	10,1%▼	61,9%▲	11,6%▼	42,1%▲	24,4%▼	29,9%▲	17,5%▼
N	200	217	1.075	192	3.514	237	790	130	3.140	668	2.150	120	5.298	221	825	287

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
B28. Hoeveel van uw werk verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week) [Gemiddelde]	1,80▼	30,9▲	0,83▼	7,94▲	1,39▼	16,1▲	4,26▼	20,6▲	2,23▼	16,5▲	3,64▼	14,5▲	1,12▼	14,6▲	1,94▼	18,2▲
N	188	217	1.018	189	3.285	233	782	130	3.003	661	2.136	120	4.969	223	789	285
B29. Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? (Waaronder woonwerkverkeer, klantbezoek etc., minuten per dag) [Gemiddelde]	35,7▲	24,4▼	63,0▼	85,0▲	43,3▼	63,0▲	76,7▲	62,6▼	59,7	57,9	52,4▼	87,1▲	46,7	45,4	48,9	44,4
N	202	207	1.082	189	3.552	230	795	129	3.178	649	2.196	114	5.398	222	838	274
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?																
· 1 Ja, regelmatig	1,3%	4,1%	8,7%	10,1%	2,6%	1,3%	0,2%	0%	3,5%Δ	1,2%▽	0,7%▼	2,9%▲	3,9%Δ	0,4%▽	2,8%Δ	0%▽
· 2 Ja, soms	24,1%▼	40,7%▲	38,8%▼	53,1%▲	15,3%	16,9%	3,3%	4,6%	15,3%Δ	10,3%▽	7,6%	10,8%	25,6%▲	11,5%▼	12,8%	15,3%
· 3 Nee	74,6%▲	55,2%▼	52,5%▲	36,8%▼	82,1%	81,8%	96,5%	95,4%	81,2%▽	88,4%Δ	91,7%Δ	86,3%▽	70,5%▼	88,1%▲	84,4%	84,7%
N	202	218	1.084	192	3.561	237	795	130	3.195	668	2.194	120	5.398	223	841	288
E03-E07 Fysieke belasting (schaal 1=nee - 3=ja, regelmatig; 5 items; alfa=0.82) [Gemiddelde]	1,82▼	2,06▲	1,86▼	2,24▲	1,59	1,55	1,25	1,30	1,45▲	1,30▼	1,26	1,29	1,55▲	1,39▼	1,50▼	1,56Δ
N	198	214	1.071	189	3.495	229	788	130	3.127	660	2.140	119	5.272	217	817	285
E18-E21. Werkdruk (Taakeisen) (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items; alfa=0.86) [Gemiddelde]	2,10▼	2,25▲	2,28▼	2,43▲	2,25Δ	2,17▽	2,38	2,29	2,30	2,29	2,43▲	2,09▼	2,27▲	2,06▼	2,19▲	2,06▼
N	204	215	1.087	192	3.563	236	796	129	3.201	666	2.190	119	5.415	223	840	284
E22-E24. Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.79) [Gemiddelde]	1,38▼	1,75▲	1,47	1,48	1,46▼	1,62▲	1,65	1,72	1,57▽	1,65Δ	2,01▲	1,81▼	2,00▽	2,10Δ	1,67▼	1,88▲
N	205	217	1.089	192	3.565	236	796	130	3.194	667	2.195	120	5.404	223	845	286

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
• E25-E27. Moeilijkheidsgraad (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.78) [Gemiddelde] N	2,57▼ 204	2,78▲ 216	3,04 1.088	3,01 191	2,73▼ 3.562	3,00▲ 237	3,20▼ 795	3,37▲ 129	2,94▼ 3.187	3,27▲ 668	3,25 2.195	3,31 120	3,03▼ 5.405	3,36▲ 223	2,84▼ 843	3,09▲ 288
• E28-E30. Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.69) [Gemiddelde] N	2,47▼ 205	2,62▲ 218	2,86 1.084	2,89 192	2,53▼ 3.556	2,87▲ 237	2,94▼ 796	3,15▲ 130	2,65▼ 3.188	3,07▲ 668	3,09 2.193	3,13 120	2,84▼ 5.397	3,17▲ 223	2,73▼ 845	3,10▲ 288
3) Arbeidsongevallen																
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woonwerkverkeer] [% ja] N	1,5% 202	3,4% 218	6,3% 1.090	6,1% 192	2,7% 3.572	2,6% 237	1,2% 795	1,1% 130	2,6%Δ 3.197	1,2%▽ 668	2,4% 2.198	0% 120	2,5%Δ 5.414	0,3%▽ 223	3,0% 846	1,9% 288
4) Gezondheid																
H01om. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid? [1=slecht - 5=uitstekend] [Gemiddelde] N	3,61▲ 204	3,37▼ 218	3,40 1.088	3,46 192	3,56▲ 3.564	3,38▼ 237	3,51 795	3,38 130	3,50 3.202	3,49 667	3,40 2.191	3,54 120	3,41 5.414	3,52 223	3,48Δ 849	3,35▽ 288
• H02-H06. Burnout (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; alfa=0.84) [Gemiddelde] N	1,85▲ 205	1,60▼ 217	2,00Δ 1.088	1,81▽ 192	1,96Δ 3.578	1,75▽ 234	2,11 796	1,98 130	2,10▲ 3.204	1,71▼ 665	2,38▲ 2.200	1,80▼ 120	2,02 5.428	1,88 223	2,01▲ 847	1,76▼ 286
• H07-H09. Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; alfa=0.83) [Gemiddelde] N	5,72 204	5,93 214	5,90 1.091	5,88 192	5,52 3.571	5,69 233	5,53 793	5,58 130	5,54▽ 3.194	5,81Δ 664	5,89 2.196	5,98 120	5,86▽ 5.421	6,07Δ 222	5,78 846	5,95 286

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
• H10-H11. Body Mass Index (kg/m ²) [Gemiddelde] N	24,9 203	25,5 212	25,7 1.083	26,3 190	24,4▼ 3.534	25,7▲ 234	25,0 795	25,0 128	25,0 3.165	25,2 660	24,8 2.175	24,9 119	24,9 5.358	24,3 222	24,3 837	24,0 286
5) Ziekte en Werk																
• Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [Gemiddelde] N	3,19 204	2,12 215	4,60 1.079	3,98 190	3,80 3.538	3,88 234	2,62 792	3,27 130	3,78Δ 3.172	2,51▽ 664	4,20 2.179	2,85 120	4,52▲ 5.345	1,69▼ 223	4,08 844	3,31 285
I01. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [% ja] N	30,9% 205	29,5% 218	44,7% 1.092	40,0% 192	45,3%▲ 3.577	31,1%▼ 237	52,9%▲ 795	42,2%▼ 130	45,8%Δ 3.207	36,3%▽ 668	50,6%▲ 2.200	38,0%▼ 120	50,4%▲ 5.439	29,1%▼ 223	44,3% 849	38,8% 288
• K01-K02. Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [% ja] N	15,0% 201	18,4% 218	18,8% 1.065	24,2% 192	18,2%▼ 3.507	27,9%▲ 237	11,8%▽ 784	18,4%Δ 130	17,2% 3.161	15,9% 668	21,1% 2.159	19,1% 120	21,9%▲ 5.300	11,1%▼ 223	19,4% 831	23,4% 288
6) Functioneren en inzetbaarheid																
• L01-L03. In-role performance /werkprestatie (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items; alfa=0.85) [Gemiddelde] N	4,53 204	4,46 215	4,52▼ 1.088	4,64▲ 191	4,52▲ 3.570	4,36▼ 236	4,43 792	4,37 130	4,48 3.197	4,47 664	4,35▼ 2.196	4,59▲ 118	4,47 5.416	4,40 223	4,56▲ 846	4,43▼ 286

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens [Gemiddelde]	3,38▲	3,06▼	3,19	3,18	3,30▲	3,13▼	3,62	3,55	3,39▼	3,47Δ	3,43	3,41	3,23▼	3,44▲	3,35Δ	3,23▼
N	201	218	1.091	192	3.567	237	792	130	3.198	668	2.197	120	5.420	223	844	288
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens [Gemiddelde]	3,38▲	3,19▼	3,21▼	3,39▲	3,31	3,27	3,44	3,40	3,30▼	3,42Δ	3,22▼	3,42▲	3,20▼	3,37▲	3,34	3,29
N	201	217	1.091	190	3.564	236	791	130	3.194	668	2.192	120	5.413	223	845	288
8) Opleiding en Ontwikkeling																
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?																
· 1 Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	6,1%	3,8%	4,6%	2,2%	5,5%	5,3%	6,0%▼	13,6%▲	5,7%	5,5%	4,4%	2,0%	4,6%	3,9%	2,7%	4,5%
· 2 Het sluit goed aan	58,5%▼	75,6%▲	70,1%	67,6%	54,0%▼	67,4%▲	63,0%	67,5%	60,6%▼	68,3%Δ	67,9%	65,4%	67,1%▼	74,9%Δ	61,9%▼	76,4%▲
· 3 Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	35,4%▲	20,6%▼	25,3%	30,2%	40,6%▲	27,3%▼	31,0%▲	18,9%▼	33,7%Δ	26,2%▼	27,6%	32,7%	28,4%Δ	21,2%▼	35,5%▲	19,1%▼
N	201	218	1.077	188	3.546	237	791	130	3.173	668	2.184	120	5.356	222	837	286
9) Werk en Thuis																
O01. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,40▼	1,85▲	1,48▼	1,68▲	1,47▼	1,80▲	1,68	1,78	1,59▼	1,72Δ	1,70	1,80	1,58▼	1,68Δ	1,58▼	1,69Δ
N	202	218	1.074	190	3.550	236	794	129	3.171	664	2.180	120	5.372	223	835	286

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelikheden? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,19▼	1,50▲	1,28▼	1,43▲	1,24▼	1,52▲	1,40▼	1,62▲	1,32▼	1,50▲	1,37	1,43	1,27▼	1,47▲	1,28▼	1,47▲
N	196	217	1.019	190	3.405	235	773	129	3.030	663	2.084	117	5.002	223	798	286
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden? [1=komt veel geld tekort - 5=houdt veel geld over] [Gemiddelde]	3,46	3,34	3,32▲	3,13▼	3,30△	3,15▽	3,61▲	3,37▼	3,25▽	3,37△	3,46	3,38	3,29▼	3,55▲	3,30△	3,13▽
N	199	217	1.077	190	3.518	237	793	130	3.175	659	2.180	119	5.327	222	834	284
10) Toekomstperspectief																
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Gemiddelde]	62,7▼	67,5▲	62,7▼	63,9▲	61,1▼	66,6▲	63,4▼	69,4▲	62,9▼	67,9▲	63,9▼	67,3▲	63,1▼	66,0▲	63,7▼	70,0▲
N	132	148	826	129	2.345	161	629	79	2.214	448	1.593	85	3.367	163	546	189
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil doorgaan met werken [% aangekruist]	35,7%	31,7%	24,3%	30,5%	34,5%	31,6%	21,0%▼	39,0%▲	31,0%	32,4%	27,6%	28,8%	38,1%▲	26,7%▼	35,8%	33,8%
N	205	218	1.091	189	3.583	236	796	130	3.209	664	2.201	120	5.442	223	850	287
P07. Tot welke leeftijd denkt u - lichamenlijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Gemiddelde]	62,9▼	65,9▲	61,7	62,3	61,5▼	66,4▲	64,1▼	68,2▲	62,7▼	69,2▲	63,4▼	68,3▲	61,3▼	67,1▲	60,8▼	68,2▲
N	125	129	796	125	2.155	140	629	79	2.140	415	1.508	73	3.245	160	543	185
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten [% aangekruist]	39,1%	40,5%	27,1%	32,8%	39,8%	40,8%	21,0%▼	38,9%▲	33,3%▽	37,3%△	31,5%	39,2%	40,3%▲	28,2%▼	36,1%	35,2%
N	205	218	1.091	189	3.583	236	796	130	3.208	664	2.201	120	5.440	223	850	287

	Sector [8 categorieën; SBI2008-registratie]															
	Landbouw, bosbouw en visserij		Bouwnijverheid		Groot- en detailhandel		Informatie en communicatie		Zakelijke dienstverlening/ onroerend goed		Onderwijs		Gezondheids- en welzijnszorg		Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
11) Tevredenheid																
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]																
[Gemiddelde]	3,79	3,91	3,75 Δ	3,61 ∇	3,75	3,77	3,85	3,88	3,76 ∇	3,96 \blacktriangle	3,80	3,89	3,81 ∇	4,01 \blacktriangle	3,84	3,80
<i>N</i>	204	218	1.087	189	3.575	232	796	129	3.207	660	2.199	120	5.437	220	848	285
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden]																
[Gemiddelde]	3,76 ∇	4,01 \blacktriangle	3,86	3,94	3,80	3,91	3,90	3,88	3,79 ∇	4,11 \blacktriangle	3,97	4,07	3,94 ∇	4,16 \blacktriangle	3,90	3,96
<i>N</i>	202	214	1.089	188	3.578	231	794	127	3.207	663	2.196	118	5.437	221	846	283

Noot. De gerapporteerde acht sectoren zijn gekozen op basis van de regel dat er minimaal 100 zzp'ers vertegenwoordigd zijn per sector om betrouwbare vergelijkingen te kunnen doen.

Bijlage 2 Tabel 7.2 (zzp'ers vs. werknemers naar leeftijdscategorie)

	Leeftijd [registratie]					
	T/m 44		45 t/m 54		55 en ouder	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
1) Achtergrondkenmerken						
Geslacht [registratie]						
· 1 Man	50,9%▼	65,9%▲	52,9%▽	62,5%△	57,9%▼	69,0%▲
· 2 Vrouw	49,1%▲	34,1%▼	47,1%△	37,5%▽	42,1%▲	31,0%▼
N	13.218	801	6.862	790	5.143	791
Leeftijd [1-10-2012; registratie]						
[Gemiddelde]						
N	31,2▼	36,5▲	49,6	49,6	58,6▼	61,9▲
N	13.218	801	6.862	790	5.143	791
Leeftijd [registratie]						
· 1 T/m 44	100%	100%	0%	0%	0%	0%
· 2 45 t/m 54	0%	0%	100%	100%	0%	0%
· 3 55 en ouder	0%	0%	0%	0%	100%	100%
N	13.218	801	6.862	790	5.143	791
A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?						
· 1 Laag (<=VBO)	24,2%△	17,5%▽	26,2%△	20,9%▽	32,9%△	26,2%▽
· 2 Midden (HAVO-MBO)	43,9%	45,0%	42,9%△	39,1%▽	36,1%	37,3%
· 3 Hoog (HBO-WO)	32,0%▽	37,6%△	30,9%▽	40,0%△	31,0%▽	36,4%△
- Gemiddelde	2,08▽	2,20△	2,05▽	2,19△	1,98▽	2,10△
N	13.142	799	6.816	787	5.117	789
A05. Hoe is uw huishouden samengesteld?						
· 1 Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen	20,5%	22,0%	22,7%	21,6%	57,7%▽	64,9%△
· 2 Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen	40,1%▼	56,7%▲	57,9%	60,8%	22,8%△	19,0%▽
· 3 Eénouder-huishouden	3,3%	2,8%	6,7%	5,8%	2,4%	1,8%
· 4 Alleenstaand	18,1%△	14,5%▽	11,5%	10,7%	15,9%	13,7%
· 5 Anders	18,1%▲	4,1%▼	1,2%	1,2%	1,2%	0,6%
N	13.159	801	6.827	790	5.113	791
A06. Heeft uw partner inkomen? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· a. Ik heb geen partner	18,6%▲	2,5%▼	1,2%	1,0%	0,8%	0,3%
· b. Nee, mijn partner heeft geen inkomen	5,9%▼	12,3%▲	8,9%	9,4%	14,2%▽	17,7%△
· c. Ja, uit baan als werknemer	64,9%	62,3%	72,9%▲	52,6%▼	56,6%▲	29,5%▼
· d. Ja, als zelfstandige	7,9%▼	22,1%▲	10,5%▼	35,1%▲	7,9%▼	29,1%▲
· e. Ja, (pre)pensioen	0,1%	0%	1,9%△	0,7%▽	12,2%▽	18,1%△
· f. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)	3,0%	2,7%	6,0%△	3,7%▽	9,3%	9,4%
· g. Ja, uit andere bron	1,3%	0,6%	1,3%	1,8%	2,6%▽	5,6%△
N	10.249	663	5.603	660	4.194	667
Sector [13 categorieën; SBI2008-registratie]						
· 1 A (01-03). Landbouw, bosbouw en visserij	1,1%▼	10,1%▲	1,2%▼	12,7%▲	0,8%▼	12,0%▲
· 2 B-E (06-39). Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	9,7%△	4,7%▽	13,5%▲	4,8%▼	11,8%△	6,7%▽
· 3 F (41-43). Bouwnijverheid	4,7%▼	15,3%▲	4,7%▼	11,6%▲	4,9%▽	7,8%△
· 4 G (45-47). Groot- en detailhandel	20,3%▲	10,8%▼	12,8%	12,8%	11,1%▽	16,5%△
· 5 H (49-53). Vervoer en opslag	4,2%	3,9%	5,4%△	3,7%▽	5,8%△	3,4%▽
· 6 I (55-56). Horeca	5,3%△	1,9%▽	2,1%	2,2%	2,1%	2,2%
· 7 J (58-63). Informatie en communicatie	3,4%▼	9,9%▲	2,8%▽	5,8%△	2,1%	2,8%
· 8 K (64-66). Financiële instellingen	3,8%△	0,1%▽	4,6%△	0,8%▽	3,8%△	1,3%▽
· 9 L-N (68-82). Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	17,9%	19,5%	13,9%▽	20,9%△	14,0%▼	24,7%▲
· 10 O (84). Openbaar bestuur	5,2%▲	0,1%▼	8,5%▲	0%▼	9,9%▲	0%▼
· 11 P (85). Onderwijs	5,3%	3,9%	7,4%	5,7%	10,8%▲	4,7%▼
· 12 Q (86-88). Gezondheids- en welzijnszorg	15,5%▲	6,6%▼	19,3%▲	7,8%▼	19,6%▲	7,4%▼
· 13 R-U (90-99). Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	3,5%▼	13,1%▲	3,7%▼	11,3%▲	3,4%▼	10,5%▲
N	13.218	758	6.862	767	5.143	774

	Leeftijd [registratie]					
	T/m 44		45 t/m 54		55 en ouder	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
2) Arbeidsomstandigheden						
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld? [Gemiddelde]	32,3▼ 13.110	41,5▲ 797	34,8▼ 6.815	41,6▲ 784	33,6▼ 5.099	35,6▲ 777
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? [Gemiddelde]	4,13▼ 13.137	5,17▲ 798	4,43▼ 6.813	5,37▲ 789	4,32▼ 5.094	4,93▲ 780
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?						
· 1 Ja, regelmatig	28,2%▼	43,0%▲	21,9%▼	41,7%▲	18,1%▼	30,4%▲
· 2 Ja, soms	28,9%▼	42,0%▲	26,7%▼	36,4%▲	21,5%▼	39,0%▲
· 3 Nee	42,9%▲	15,0%▼	51,4%▲	22,0%▼	60,4%▲	30,6%▼
N	13.041	801	6.659	790	4.852	791
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?						
· 1 Ja, regelmatig	36,0%▼	57,0%▲	25,3%▼	53,6%▲	19,5%▼	41,9%▲
· 2 Ja, soms	25,9%▼	33,8%▲	27,7%▼	35,0%▲	24,1%▼	35,9%▲
· 3 Nee	38,1%▲	9,2%▼	47,0%▲	11,4%▼	56,4%▲	22,2%▼
N	13.036	798	6.672	790	4.909	789
B28. Hoeveel van uw werk verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week) [Gemiddelde]	1,56▼ 12.464	15,7▲ 796	2,15▼ 6.301	18,4▲ 778	2,26▼ 4.601	17,6▲ 773
B29. Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? (Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek etc., minuten per dag) [Gemiddelde]	51,5▼ 13.130	62,2▲ 781	54,0▼ 6.805	58,0▲ 763	55,3 5.088	54,8 742
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?						
· 1 Ja, regelmatig	4,6%	4,6%	4,2%Δ	1,9%▼	2,9%Δ	1,7%▼
· 2 Ja, soms	19,4%▼	24,2%Δ	18,2%▼	25,3%Δ	16,4%	17,1%
· 3 Nee	76,0%Δ	71,2%▼	77,5%Δ	72,8%▼	80,7%	81,2%
N	13.158	801	6.820	790	5.094	791
E03-E07 Fysieke belasting (schaal 1=nee - 3=ja, regelmatig; 5 items; alfa=0.82) [Gemiddelde]	1,55▼ 13.007	1,70▲ 797	1,51▼ 6.651	1,62▲ 780	1,48 4.860	1,50 761
E18-E21. Werkdruk (Taakeisen) (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items; alfa=0.86) [Gemiddelde]	2,28 13.172	2,32 797	2,32Δ 6.836	2,26▼ 789	2,24▲ 5.090	2,08▼ 783
E22-E24. Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.79) [Gemiddelde]	1,60▼ 13.166	1,73▲ 799	1,74 6.829	1,70 787	1,74Δ 5.100	1,69▼ 789
E25-E27. Moeilijkheidsgraad (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.78) [Gemiddelde]	2,88▼ 13.148	3,07▲ 799	3,05▼ 6.823	3,14Δ 788	3,08▼ 5.098	3,19Δ 789
E28-E30. Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.69) [Gemiddelde]	2,70▼ 13.132	3,01▲ 801	2,74▼ 6.821	2,94▲ 790	2,74▼ 5.091	2,96▲ 791
3) Arbeidsongevallen						
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon-werkverkeer] [% ja]	3,0% 13.181	3,1% 801	2,9% 6.834	2,0% 790	3,2%Δ 5.118	1,3%▼ 791
4) Gezondheid						
H01om. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid? [1=slecht - 5=uitstekend] [Gemiddelde]	3,58Δ 13.186	3,51▼ 801	3,34 6.829	3,36 789	3,24▼ 5.109	3,37Δ 791
H02-H06. Burnout (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; alfa=0.84) [Gemiddelde]	2,03Δ 13.200	1,83▼ 800	2,08▲ 6.850	1,80▼ 788	2,07▲ 5.125	1,63▼ 784

	Leeftijd [registratie]					
	T/m 44		45 t/m 54		55 en ouder	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
H07-H09. Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; alfa=0.83) [Gemiddelde]	5,57▽	5,84△	5,85	5,81	5,87	5,90
N	13.185	799	6.823	788	5.104	780
H10-H11. Body Mass Index (kg/m2) [Gemiddelde]	24,3	24,5	25,8△	25,3▽	26,2	26,1
N	13.055	790	6.775	781	5.079	777
5) Ziekte en Werk						
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [Gemiddelde]	3,54	2,82	4,51△	2,83▽	5,66△	3,12▽
N	13.065	799	6.777	786	5.052	781
I01. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [% ja]	48,9%△	40,0%▽	45,0%▲	31,1%▼	43,3%▲	32,5%▼
N	13.204	801	6.858	790	5.131	791
K01-K02. Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [% ja]	15,4%	15,7%	23,3%△	19,1%▽	29,0%	27,5%
N	12.984	801	6.715	790	4.986	791
6) Functioneren en Inzetbaarheid						
L01-L03. In-role performance / werkprestatie (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items; alfa=0.85) [Gemiddelde]	4,49	4,50	4,49	4,46	4,50△	4,43▽
N	13.188	800	6.826	788	5.092	779
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens [Gemiddelde]	3,39	3,41	3,28	3,31	3,16	3,12
N	13.174	801	6.823	789	5.110	791
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens [Gemiddelde]	3,33▽	3,39△	3,24▽	3,35△	3,16▽	3,25△
N	13.160	801	6.814	787	5.106	787
8) Opleiding en Ontwikkeling						
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?						
· 1 Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	5,4%	5,7%	4,8%	5,0%	4,6%	4,6%
· 2 Het sluit goed aan	58,7%▼	70,8%▲	65,3%▽	70,3%△	65,9%	66,6%
· 3 Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	35,8%▲	23,4%▼	29,9%△	24,6%▽	29,5%	28,8%
N	13.073	798	6.780	787	5.059	786
9) Werk en Thuis						
O01. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,57▽	1,80▲	1,63▽	1,77▲	1,50▽	1,69▲
N	13.088	793	6.786	787	5.068	785
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,30▽	1,54▲	1,33▽	1,53▲	1,24▽	1,40▲
N	12.639	794	6.393	787	4.659	783
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden? [1=komt veel geld tekort - 5=houdt veel geld over] [Gemiddelde]	3,31	3,28	3,31	3,24	3,47△	3,30▽
N	13.013	792	6.768	786	5.059	784
10) Toekomstperspectief						
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Gemiddelde]	61,8▼	65,2▲	63,4▼	66,4▲	64,4▼	70,0▲
N	8.509	531	5.008	530	4.207	540
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil doorgaan met werken [% aangekruist]	35,6%	33,2%	27,0%▽	32,6%△	18,2%▼	30,5%▲
N	13.217	796	6.862	790	5.143	786

	Leeftijd [registratie]					
	T/m 44		45 t/m 54		55 en ouder	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
P07. Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Gemiddelde]	60,7▼	64,4▲	63,5▼	66,7▲	64,9▼	70,7▲
<i>N</i>	8.359	524	4.677	492	3.662	473
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten [% aangekruist]	36,7%	34,2%	31,8%▼	37,5%▲	28,8%▼	39,0%▲
<i>N</i>	13.213	796	6.862	790	5.140	786
11) Tevredenheid						
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]	3,79	3,80	3,79	3,79	3,78▼	3,95▲
<i>N</i>	13.197	792	6.857	783	5.132	780
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]	3,84▼	3,98▲	3,89▼	3,96▲	3,90▼	4,07▲
<i>N</i>	13.199	787	6.850	784	5.132	770

Bijlage 3 Tabel 7.3 (zzp'ers vs. werknemers naar geslacht)

	Geslacht [registratie]			
	Man		Vrouw	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
1) Achtergrondkenmerken				
Geslacht [registratie]				
· 1 Man	100%	100%	0%	0%
· 2 Vrouw	0%	0%	100%	100%
N	11.987	1.510	13.236	872
Leeftijd [1-10-2012; registratie] [Gemiddelde]				
	40,7▼	48,6▲	39,4▼	47,4▲
N	11.987	1.510	13.236	872
Leeftijd [registratie]				
· 1 T/m 44	57,8%▲	39,7%▼	61,6%▲	39,7%▼
· 2 45 t/m 54	24,8%▼	28,0%Δ	24,4%▼	32,3%Δ
· 3 55 en ouder	17,4%▼	32,3%▲	14,0%▼	28,0%▲
N	11.987	1.510	13.236	872
A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?				
· 1 Laag (<=VBO)	27,5%Δ	23,9%▼	24,4%Δ	16,0%▼
· 2 Midden (HAVO-MBO)	41,4%	41,8%	43,5%Δ	39,2%▼
· 3 Hoog (HBO-WO)	31,1%▼	34,4%Δ	32,1%▼	44,8%▲
- Gemiddelde	2,04▼	2,10Δ	2,08▼	2,29▲
N	11.921	1.507	13.152	868
A05. Hoe is uw huishouden samengesteld?				
· 1 Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen	26,2%▼	36,1%▲	27,7%▼	33,1%Δ
· 2 Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen	43,3%	45,1%	40,0%▼	48,5%Δ
· 3 Eénouder-huishouden	2,3%	2,3%	5,9%	5,5%
· 4 Alleenstaand	16,9%Δ	14,0%▼	15,3%Δ	11,4%▼
· 5 Anders	11,3%▲	2,5%▼	11,2%▲	1,6%▼
N	11.941	1.510	13.157	872
A06. Heeft uw partner inkomen? [meerdere antwoorden mogelijk]				
· a. Ik heb geen partner	11,6%▲	1,6%▼	10,9%▲	1,1%▼
· b. Nee, mijn partner heeft geen inkomen	13,5%▼	18,7%Δ	1,8%	2,3%
· c. Ja, uit baan als werknemer	64,0%▲	52,3%▼	67,4%▲	43,2%▼
· d. Ja, als zelfstandige	5,3%▼	18,9%▲	12,2%▼	45,9%▲
· e. Ja, (pre)pensioen	1,0%▼	4,9%▲	4,3%▼	7,7%Δ
· f. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)	4,6%	5,2%	4,9%	4,9%
· g. Ja, uit andere bron	1,8%▼	2,9%Δ	1,2%	1,8%
N	9.572	1.263	10.383	725
Sector [13 categorieën; SBI2008-registratie]				
· 1 A (01-03). Landbouw, bosbouw en visserij	1,6%▼	12,9%▲	0,6%▼	8,7%▲
· 2 B-E (06-39). Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	16,3%▲	6,6%▼	5,1%Δ	3,0%▼
· 3 F (41-43). Bouwnijverheid	8,1%▼	16,6%▲	1,0%▼	2,6%Δ
· 4 G (45-47). Groot- en detailhandel	17,3%Δ	13,9%▼	16,6%Δ	11,9%▼
· 5 H (49-53). Vervoer en opslag	6,8%Δ	4,0%▼	2,4%	3,1%
· 6 I (55-56). Horeca	3,6%Δ	1,8%▼	4,5%Δ	2,6%▼
· 7 J (58-63). Informatie en communicatie	4,3%▼	8,2%Δ	1,7%▼	3,1%Δ
· 8 K (64-66). Financiële instellingen	4,3%Δ	0,9%▼	3,6%Δ	0,3%▼
· 9 L-N (68-82). Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	17,1%▼	20,8%Δ	15,4%▼	22,8%▲
· 10 O (84). Openbaar bestuur	8,1%▲	0,0%▼	5,3%▲	0,1%▼
· 11 P (85). Onderwijs	4,8%	4,1%	8,8%Δ	5,9%▼
· 12 Q (86-88). Gezondheids- en welzijnzorg	5,2%Δ	3,1%▼	30,3%▲	15,2%▼
· 13 R-U (90-99). Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	2,4%▼	7,1%▲	4,8%▼	20,8%▲
N	11.987	1.459	13.236	834
2) Arbeidsomstandigheden				
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld? [Gemiddelde]				
	38,5▼	43,1▲	27,2▼	33,1▲
N	11.913	1.495	13.106	864
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? [Gemiddelde]				
	4,65▼	5,30▲	3,77▼	4,88▲
N	11.913	1.498	13.134	869
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?				
· 1 Ja, regelmatig	26,1%▼	38,9%▲	24,0%▼	38,3%▲
· 2 Ja, soms	32,1%▼	39,0%Δ	21,8%▼	40,2%▲
· 3 Nee	41,8%▲	22,0%▼	54,2%▲	21,5%▼
N	11.743	1.510	12.860	872

	Geslacht [registratie]			
	Man		Vrouw	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?				
· 1 Ja, regelmatig	29,1%▼	51,6%▲	32,8%▼	50,8%▲
· 2 Ja, soms	32,0%▽	35,9%Δ	19,5%▼	32,8%▲
· 3 Nee	38,9%▲	12,5%▼	47,7%▲	16,4%▼
N	11.746	1.507	12.912	870
B28. Hoeveel van uw werk verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week) [Gemiddelde]				
N	2,15▼	16,9▲	1,42▼	17,4▲
	11.299	1.488	12.104	861
B29. Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? (Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek etc., minuten per dag) [Gemiddelde]				
N	57,6▼	67,1▲	47,4Δ	42,3▽
	11.886	1.457	13.145	831
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?				
· 1 Ja, regelmatig	6,4%Δ	4,2%▽	1,9%Δ	0,4%▽
· 2 Ja, soms	23,0%▽	27,0%Δ	13,9%	13,3%
· 3 Nee	70,7%	68,8%	84,2%	86,3%
N	11.916	1.510	13.162	872
E03-E07 Fysieke belasting (schaal 1=nee - 3=ja, regelmatig; 5 items; alfa=0.82) [Gemiddelde]				
N	1,59▽	1,70Δ	1,46	1,45
	11.691	1.481	12.880	860
E18-E21. Werkdruk (Taakeisen) (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items; alfa=0.86) [Gemiddelde]				
N	2,29	2,29	2,28▲	2,10▼
	11.933	1.505	13.173	864
E22-E24. Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.79) [Gemiddelde]				
N	1,60▽	1,67Δ	1,72▽	1,78Δ
	11.940	1.507	13.159	868
E25-E27. Moeilijkheidsgraad (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.78) [Gemiddelde]				
N	3,01▼	3,15▲	2,90▼	3,08▲
	11.929	1.505	13.141	870
E28-E30. Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.69) [Gemiddelde]				
N	2,76▼	2,97▲	2,67▼	2,98▲
	11.906	1.510	13.140	872
3) Arbeidsongevallen				
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon-werkverkeer] [% ja]				
N	3,9%	3,0%	2,0%Δ	0,7%▽
	11.952	1.510	13.183	872
4) Gezondheid				
H01om. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid? [1=slecht - 5=uitstekend] [Gemiddelde]				
N	3,51Δ	3,42▽	3,42	3,44
	11.950	1.510	13.178	871
H02-H06. Burnout (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; alfa=0.84) [Gemiddelde]				
N	2,07▲	1,76▼	2,03▲	1,75▼
	11.964	1.505	13.213	867
H07-H09. Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; alfa=0.83) [Gemiddelde]				
N	5,68▽	5,85Δ	5,69▽	5,83Δ
	11.945	1.502	13.174	865
H10-H11. Body Mass Index (kg/m2) [Gemiddelde]				
N	25,5▽	25,8Δ	24,4	24,2
	11.883	1.492	13.017	857
5) Ziekte en Werk				
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [Gemiddelde]				
N	3,62Δ	2,88▽	4,66Δ	2,97▽
	11.886	1.502	13.005	863
I01. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [% ja]				
N	43,8%Δ	35,0%▽	50,7%▲	35,2%▼
	11.973	1.510	13.222	872
K01-K02. Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [% ja]				
N	17,2%▽	19,5%Δ	21,9%	21,9%
	11.747	1.510	12.953	872
6) Functioneren en Inzetbaarheid				
L01-L03. In-role performance / werkprestatie (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items; alfa=0.85) [Gemiddelde]				
N	4,48	4,48	4,51Δ	4,45▽
	11.937	1.502	13.180	866
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens]				
N	3,36Δ	3,29▽	3,29	3,29
	11.939	1.508	13.171	872
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens] [Gemiddelde]				
N	3,29	3,33	3,26▽	3,34Δ
	11.931	1.507	13.152	868

	Geslacht [registratie]			
	Man		Vrouw	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
8) Opleiding en Ontwikkeling				
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?				
· 1 Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	5,5%	5,2%	4,7%	5,0%
· 2 Het sluit goed aan	60,6% ▽	67,0% △	62,5% ▼	73,9% ▲
· 3 Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	33,9% △	27,7% ▽	32,8% ▲	21,0% ▼
N	11.864	1.502	13.051	869
9) Werk en Thuis				
O01. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,60 ▼	1,79 ▲	1,55 ▼	1,70 ▲
N	11.864	1.499	13.082	866
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,32 ▼	1,50 ▲	1,28 ▼	1,49 ▲
N	11.376	1.495	12.371	869
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden? [1=komt veel geld tekort - 5=houdt veel geld over] [Gemiddelde]	3,37 △	3,28 ▽	3,29	3,26
N	11.831	1.496	13.004	866
10) Toekomstperspectief				
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Gemiddelde]	62,9 ▼	67,4 ▲	62,3 ▼	66,2 ▲
N	9.370	1.059	7.857	535
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil doorgaan met werken [% aangekruist]	21,8% ▽	29,0% △	40,6%	38,2%
N	11.986	1.502	13.235	869
P07. Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Gemiddelde]	62,7 ▼	67,4 ▲	61,3 ▼	65,9 ▲
N	8.816	984	7.549	507
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten [% aangekruist]	26,4% ▽	34,1% △	42,9%	41,5%
N	11.984	1.502	13.231	869
11) Tevredenheid				
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]	3,78	3,81	3,79 ▽	3,91 △
N	11.973	1.492	13.212	862
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]	3,85 ▽	3,98 △	3,88 ▽	4,04 △
N	11.966	1.476	13.215	864

Bijlage 4 Tabel 7.4 (zzp'ers vs. werknemers naar opleidingsniveau)

	A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?					
	Laag (<=VBO)		Midden (HAVO-MBO)		Hoog (HBO-WO)	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
1) Achtergrondkenmerken						
Geslacht [registratie]						
· 1 Man	55,5%▼	74,3%▲	51,3%▼	67,3%▲	51,8%▼	59,7%▲
· 2 Vrouw	44,5%▲	25,7%▼	48,7%▲	32,7%▼	48,2%▲	40,3%▼
N	4.798	536	10.441	698	9.883	1.143
Leeftijd [1-10-2012; registratie]						
[Gemiddelde]						
N	39,7▼	50,8▲	39,4▼	46,9▲	41,2▼	48,1▲
N	4.798	536	10.441	698	9.883	1.143
Leeftijd [registratie]						
· 1 T/m 44	55,3%▲	32,8%▼	61,7%▲	43,7%▼	60,4%▲	39,3%▼
· 2 45 t/m 54	24,8%▼	29,0%▲	24,9%	28,1%	24,1%▼	31,0%▲
· 3 55 en ouder	19,9%▼	38,2%▲	13,4%▼	28,2%▲	15,5%▼	29,6%▲
N	4.798	536	10.441	698	9.883	1.143
A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?						
· 1 Laag (<=VBO)	100%	100%	0%	0%	0%	0%
· 2 Midden (HAVO-MBO)	0%	0%	100%	100%	0%	0%
· 3 Hoog (HBO-WO)	0%	0%	0%	0%	100%	100%
Gemiddelde	1,00	1,00	2,00	2,00	3,00	3,00
N	4.798	536	10.441	698	9.883	1.143
A05. Hoe is uw huishouden samengesteld?						
· 1 Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen	25,4%▼	40,5%▲	24,5%▼	33,4%▲	31,3%	33,9%
· 2 Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen	35,2%▼	48,9%▲	43,6%▼	47,6%▲	44,7%	43,2%
· 3 Eénouder-huishouden	4,0%▲	1,6%▼	4,2%	4,4%	3,7%	3,4%
· 4 Alleenstaand	15,6%▲	8,0%▼	16,0%▲	11,4%▼	16,8%	17,8%
· 5 Anders	19,9%▲	1,0%▼	11,7%▲	3,2%▼	3,5%▲	1,7%▼
N	4.749	536	10.401	698	9.869	1.143
A06. Heeft uw partner inkomen? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· a. Ik heb geen partner	21,2%▲	1,0%▼	11,4%▲	2,0%▼	2,8%▲	0,9%▼
· b. Nee, mijn partner heeft geen inkomen	9,4%▼	18,2%▲	7,2%▼	13,0%▲	8,0%▼	10,0%▲
· c. Ja, uit baan als werknemer	55,1%▲	43,7%▲	67,0%▲	51,3%▲	72,7%▲	50,5%▼
· d. Ja, als zelfstandige	5,2%▼	24,9%▲	8,0%▼	29,1%▲	12,1%▼	29,1%▲
· e. Ja, (pre)pensioen	3,1%▼	8,6%▲	2,3%	2,0%	2,3%▼	8,5%▲
· f. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen)	6,2%	5,3%	4,8%	4,6%	3,6%▼	5,3%▲
· g. Ja, uit andere bron	1,7%	2,3%	1,6%	2,5%	1,4%▼	2,8%▲
N	3.808	483	8.254	588	7.823	907
Sector [13 categorieën; SBI2008-registratie]						
· 1 A (01-03). Landbouw, bosbouw en visserij	1,5%▼	12,6%▲	1,4%▼	17,2%▲	0,4%▼	4,5%▲
· 2 B-E (06-39). Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	14,7%▲	8,0%▼	11,1%▲	6,2%▼	7,7%▲	2,9%▼
· 3 F (41-43). Bouwnijverheid	6,7%▼	25,0%▲	5,4%▼	13,1%▲	2,1%	2,9%
· 4 G (45-47). Groot- en detailhandel	25,8%▲	20,1%▼	18,9%	16,0%	7,3%	6,0%
· 5 H (49-53). Vervoer en opslag	7,3%	7,4%	5,0%	3,7%	2,2%	1,7%
· 6 I (55-56). Horeca	6,1%▲	2,4%▼	4,7%▲	2,7%▼	1,5%	1,2%
· 7 J (58-63). Informatie en communicatie	0,9%▼	3,6%▲	2,4%▼	4,0%▲	5,7%▼	11,0%▲
· 8 K (64-66). Financiële instellingen	1,7%	0,7%	3,8%▲	0,6%▼	6,3%▲	0,8%▼
· 9 L-N (68-82). Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	13,8%▲	10,4%▼	15,4%	16,3%	19,3%▼	33,5%▲
· 10 O (84). Openbaar bestuur	4,6%▲	0%▼	6,5%▲	0%▼	9,0%▲	0,2%▼
· 11 P (85). Onderwijs	1,6%	1,2%	2,7%	3,9%	16,5%▲	7,6%▼
· 12 Q (86-88). Gezondheids- en welzijnzorg	11,5%▲	1,1%▼	19,5%▲	3,4%▼	18,4%▲	14,9%▼
· 13 R-U (90-99). Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	3,8%▼	7,6%▲	3,3%▼	12,8%▲	3,6%▼	12,9%▲
N	4.798	524	10.441	679	9.883	1.082

	A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?					
	Laag (<=VBO)		Midden (HAVO-MBO)		Hoog (HBO-WO)	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
2) Arbeidsomstandigheden						
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld? [Gemiddelde]	30,7▼ 4.745	43,5▲ 528	32,0▼ 10.360	41,9▲ 694	36,7▲ 9.836	35,2▼ 1.132
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? [Gemiddelde]	4,14▼ 4.747	5,30▲ 532	4,17▼ 10.362	5,34▲ 697	4,39▼ 9.860	4,88▲ 1.133
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?						
· 1 Ja, regelmatig	26,0%	26,6%	29,4%▼	41,6%▲	18,4%▼	42,3%▲
· 2 Ja, soms	22,6%▼	39,2%▲	22,9%▼	39,3%▲	37,0%	39,7%
· 3 Nee	51,4%▲	34,2%▼	47,7%▲	19,1%▼	44,6%▲	18,0%▼
N	4.597	536	10.216	698	9.762	1.143
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?						
· 1 Ja, regelmatig	35,8%▼	44,1%▲	36,5%▼	56,2%▲	19,3%▼	50,0%▲
· 2 Ja, soms	22,1%▼	32,8%▲	22,5%▼	32,9%▲	34,1%▼	38,2%▲
· 3 Nee	42,1%▲	23,1%▼	41,0%▲	10,9%▼	46,6%▲	11,9%▼
N	4.625	535	10.233	698	9.757	1.138
B28. Hoeveel van uw werk verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week) [Gemiddelde]	1,07▼ 4.248	14,7▲ 525	1,23▼ 9.673	17,8▲ 689	3,12▼ 9.620	17,7▲ 1.130
B29. Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? (Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek etc., minuten per dag) [Gemiddelde]	44,8▼ 4.733	69,3▲ 500	49,5▼ 10.368	57,6▲ 672	63,5▲ 9.857	54,3▼ 1.116
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?						
· 1 Ja, regelmatig	6,1%	4,5%	5,1%	3,5%	1,7%	1,5%
· 2 Ja, soms	22,6%▼	33,0%▲	21,6%▼	27,2%▲	11,3%	11,2%
· 3 Nee	71,4%▲	62,5%▼	73,3%▲	69,4%▼	87,0%	87,3%
N	4.752	536	10.385	698	9.858	1.143
E03-E07 Fysieke belasting (schaal 1=nee - 3=ja, regelmatig; 5 items; alfa=0.82) [Gemiddelde]	1,75▼ 4.599	1,85▲ 515	1,59▼ 10.213	1,73▲ 687	1,26▼ 9.710	1,36▲ 1.135
E18-E21. Werkdruk (Taakeisen) (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 4 items; alfa=0.86) [Gemiddelde]	2,16▼ 4.751	2,26▲ 531	2,25 10.412	2,21 695	2,44▲ 9.854	2,23▼ 1.139
E22-E24. Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.79) [Gemiddelde]	1,48▼ 4.753	1,57▲ 533	1,63 10.404	1,66 696	1,85 9.854	1,84 1.141
E25-E27. Moeilijkheidsgraad (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.78) [Gemiddelde]	2,72▼ 4.744	3,04▲ 533	2,91▼ 10.394	3,01▲ 696	3,22▼ 9.852	3,30▲ 1.141
E28-E30. Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; alfa=0.69) [Gemiddelde]	2,47▼ 4.733	2,82▲ 536	2,68▼ 10.390	2,90▲ 698	2,98▼ 9.842	3,14▲ 1.143
3) Arbeidsongevallen						
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon-werkverkeer] [% ja]	4,3% 4.769	4,1% 536	3,2% 10.413	2,0% 698	1,8% 9.861	1,4% 1.143
4) Gezondheid						
H01om. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid? [1=slecht - 5=uitstekend] [Gemiddelde]	3,40 4.774	3,37 535	3,44 10.405	3,40 698	3,56▲ 9.853	3,49▼ 1.143
H02-H06. Burnout (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; alfa=0.84) [Gemiddelde]	1,97▲ 4.785	1,74▼ 532	2,00▲ 10.425	1,72▼ 694	2,18▲ 9.869	1,82▼ 1.142

	A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?					
	Laag (<=VBO)		Midden (HAVO-MBO)		Hoog (HBO-WO)	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
• H07-H09. Bevoegenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; alfa=0.83) [Gemiddelde]	5,66▽ 4.770	5,87△ 532	5,67▽ 10.396	5,87△ 692	5,71▽ 9.863	5,82△ 1.140
• H10-H11. Body Mass Index (kg/m2) [Gemiddelde]	25,3▽ 4.702	26,3▲ 528	25,1 10.315	25,4 686	24,5 9.824	24,4 1.132
5) Ziekte en Werk						
• Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [Gemiddelde]	5,23△ 4.701	3,13▽ 531	4,18△ 10.313	2,68▽ 693	3,11 9.816	2,86 1.137
• I01. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsredenen? [% ja]	45,9%▲ 4.787	31,3%▽ 536	47,0%▲ 10.434	34,2%▽ 698	48,2%▲ 9.877	38,0%▽ 1.143
• K01-K02. Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [% ja]	23,5% 4.654	22,1% 536	20,1% 10.226	20,8% 698	15,4%▽ 9.760	18,8%△ 1.143
6) Functioneren en Inzetbaarheid						
• L01-L03. In-role performance / werkprestatie (schaal: 1=minimaal - 5=optimaal; 3 items; alfa=0.85) [Gemiddelde]	4,56 4.771	4,57 531	4,52△ 10.397	4,44▽ 692	4,40▽ 9.857	4,44△ 1.142
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens] [Gemiddelde]	3,14 4.767	3,15 536	3,28△ 10.395	3,22▽ 697	3,54△ 9.859	3,44▽ 1.143
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [1=helemaal niet mee eens - 4=helemaal mee eens] [Gemiddelde]	3,19 4.761	3,26 532	3,28 10.384	3,29 696	3,35▽ 9.853	3,43△ 1.143
8) Opleiding en Ontwikkeling						
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? - 1 Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk - 2 Het sluit goed aan - 3 Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	6,0% 63,2%▽ 30,7%△ 4.716	5,2% 70,8%△ 24,1%▽ 531	4,9% 58,9%▽ 36,2%▲ 10.318	5,3% 70,2%▲ 24,5%▽ 696	4,8% 63,2%▽ 32,0%△ 9.808	5,1% 67,7%△ 27,2%▽ 1.140
9) Werk en Thuis						
O01. Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,44▽ 4.728	1,71▲ 530	1,54▽ 10.324	1,78▲ 693	1,72▽ 9.811	1,77△ 1.137
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [1=nee, nooit - 4=ja, zeer vaak] [Gemiddelde]	1,25▽ 4.428	1,40▲ 526	1,26▽ 9.842	1,50▲ 695	1,39▽ 9.487	1,55▲ 1.138
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden? [1=komt veel geld tekort - 5=houdt veel geld over] [Gemiddelde]	3,09 4.677	3,14 530	3,27 10.295	3,22 691	3,63▲ 9.801	3,41▽ 1.136
10) Toekomstperspectief						
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Gemiddelde]	61,9▽ 3.081	66,3▲ 328	62,4▽ 7.107	65,9▲ 461	63,6▽ 7.445	68,5▲ 817
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil doorgaan met werken [% aangekruist]	35,8% 4.798	37,9% 531	31,9% 10.440	33,0% 695	24,7%▽ 9.882	28,2%△ 1.142

	A04. Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?					
	Laag (<=VBO)		Midden (HAVO-MBO)		Hoog (HBO-WO)	
	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er	Werknemer	ZZP'er
P07. Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Gemiddelde]	61,1▼	65,0▲	61,4▼	65,8▲	63,8▼	68,9▲
<i>N</i>	2.773	303	6.804	421	7.247	789
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten [% aangekruist]	42,2%	42,8%	34,8%▽	38,9%Δ	26,6%▽	30,7%Δ
<i>N</i>	4.797	531	10.438	695	9.878	1.142
11) Tevredenheid						
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]	3,75	3,74	3,75▽	3,84Δ	3,86	3,90
<i>N</i>	4.786	526	10.430	690	9.872	1.135
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [1=zeer ontevreden - 5=zeer tevreden] [Gemiddelde]	3,83	3,91	3,84▽	4,01Δ	3,91▽	4,05Δ
<i>N</i>	4.788	514	10.425	688	9.868	1.133

Bijlage 5 Uitleg tabellen

Voor numerieke variabelen en schalen zijn gemiddelden weergegeven in de tabellen. Voor categorische variabelen zijn percentages (%) weergegeven. Het aantal respondenten (N) wordt per categorie weergegeven.

We gebruiken ▲ wanneer een groep significant *hoger* scoort dan de normgroep en ▼ wanneer een groep significant *lager* scoort dan de normgroep ($p < 0,05$). Percentages zijn getoetst met de Pearson χ^2 toets en gemiddelden met de t-test.

Open driehoekjes Δ en ∇ zijn significant, maar Cohen's d is kleiner dan 0,20 (Cohen, 1988). Cohen's d is de grootte van het verschil tussen groepen in vergelijking met de standaarddeviatie in de gemeten variabele. Een Cohen's d 's kleiner dan 0,20 wordt in de regel als een klein verschil beschouwd.

Voor de acht schalen die zijn opgenomen in de NEA-ZEA vergelijking is telkens de betrouwbaarheid (Cronbach's alfa) weergegeven in de tabellen. Alfa's variëren van 0.69 tot 0.85 wat blijkt geeft van redelijke tot goede betrouwbaarheid.

Bijlage 6 Resultaten hiërarchische regressieanalyses

In de regressieanalyses in de Tabel 7.6 zijn steeds uitsluitend de regressiegewichten voor de variabele of iemand zzp'er (1) of werknemer (0) is weergegeven. Het ongestandaardiseerde gewicht B geeft het verschil tussen zzp'ers en werknemers op de afhankelijke variabele weer, de standaardfout (S.E.) wordt gebruikt om dit verschil te toetsen met een t-toets. Het gestandaardiseerde regressiegewicht β (het getal tussen vierkante haken) geeft een indicatie van de grootte van het verschil en is goed vergelijkbaar tussen verschillende variabelen. In de logistische en nominale regressies (bij dichotome en categorische afhankelijke variabelen) is het B-gewicht niet direct als verschil in gemiddelde te interpreteren en is het gestandaardiseerde regressiegewicht β niet beschikbaar.

Model 1 geeft steeds het regressiegewicht zonder correctie en Model 2 geeft het regressiegewicht na correctie voor leeftijd, geslacht, opleiding en sector. Bijvoorbeeld het b-gewicht bij variabele B15 geeft aan dat zzp'ers gemiddeld 5,58 uur per week meer werken dan werknemers, waarvan en 2,94 uur overblijft na correctie voor leeftijd, geslacht, opleiding en sector. Doordat gebruik is gemaakt van ongewogen gegevens, kunnen de hier gepresenteerde resultaten iets afwijken van die in de tabellen in de hoofdtekst. Voor een nominale variabele, bijvoorbeeld avond- en nachtwerk (B24) is de interpretatie minder eenvoudig, maar zien we dat de zzp'ers vaker dan werknemers aangeven dat zij regelmatig avond- en nachtwerk doen (een b-gewicht groter dan 0) en dat dit sterker het geval is na correctie voor leeftijd, geslacht, opleiding en sector. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat jongeren vaker avond- en nachtwerk verrichten dan ouderen terwijl zzp'ers gemiddeld ouder zijn dan werknemers.

Tabel 7.6 Resultaten van de regressieanalyses

Variabele	B (S.E.) [β]	
	Model 1	Model 2
2) Arbeidsomstandigheden		
B15. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld?	5,58 (0,61)** [0,12]	2,94 (0,28)** [0,06]
B16. Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans?	0,88 (0,03)** [0,21]	0,62 (0,03)** [0,15]
B24. Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt? ¹		
1= ja regelmatig	1,38 (0,06)**	1,84 (0,07)**
2= ja soms	1,23 (0,06)**	1,27 (0,06)**
3= nee	Referentie	Referentie
B26. Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt? ¹		
1= ja regelmatig	1,79 (0,07)**	2,27 (0,07)**
2= ja soms	1,53 (0,07)**	1,42 (0,07)**
3= nee	Referentie	Referentie
B28. Hoeveel van uw werk verricht u gemiddeld thuis? (Uur per week)	15,56 (0,15)** [0,55]	14,23 (0,15)** [0,51]
E01. Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht? ¹		
1= ja regelmatig	-0,54 (0,14)**	-0,20 (0,16)
2= ja soms	0,07 (0,06)	0,19 (0,06)**
3= nee	Referentie	Referentie

Variabele	B (S.E.) [β]	B (S.E.) [β]
E03-E07. Fysieke belasting (schaal 1=nee-3=regelmatig; alfa=0.82)	0,07 (0,01)** [0,04]	0,07 (0,01)** [0,04]
E18-E21. Werkdruk (Taakeisen, schaal 1=nooit-4=altijd; alfa=0.86)	-0,07 (0,01)** [-0,03]	-0,09 (0,02)** [-0,04]
E22-E24. Emotioneel zwaar werk (1=nooit- 4=altijd; alfa=0.79)	0,02 (0,01) [0,01]	0,04 (0,01)** [0,02]
E25-E27. Moeilijkheidsgraad (1=nooit- 4=altijd; alfa=0.78)	0,15 (0,02)** [0,06]	0,11 (0,02)** [0,05]
E28-E30. Gevarieerd werk (1=nooit- 4=altijd; alfa=0.69)	0,22 (0,01)** [0,09]	0,22 (0,02)** [0,09]
3) Arbeidsongevallen		
G. Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (% ja) ¹	-0,42 (0,16)**	-0,40 (0,17)*
4) Gezondheid		
H01om. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid? (1=slecht- 5=uitstekend)	-0,02 (0,02) [-0,01]	0,04 (0,02) [0,01]
H02-H06. Burnout (1=nooit- 7=elke dag; alfa=0.84)	-0,29 (0,03)** [-0,07]	-0,29 (0,03)** [-0,07]
H07-H09. Bevlogenheid (1=nooit- 7=elke dag; alfa=0.83)	0,13 (0,03)** [0,03]	0,05 (0,03) [0,01]
H10-H11. BMI	0,11 (0,09) [0,01]	-0,45 (0,09)** [-0,03]
5) Ziekte en werk		
Individueel ziekteverzuimpercentage	-1,37 (0,28)** [-0,03]	-1,44 (0,30)** [-0,03]
I01. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? (% ja) ¹	-0,57 (0,05)**	-0,41 (0,05)**
K01-K02. Arbeidsgehandicapt (% ja) ¹	-0,04 (0,05)	-0,09 (0,06)
6) Functioneren en inzetbaarheid		
L01-L03. In-role performance/werkprestatie (1=minimaal- 5=optimaal)	-0,01 (0,01) [0,01]	-0,01 (0,01) [0,01]
L14. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt (1=helemaal niet mee eens- 4=helemaal mee eens)	-0,02 (0,02) [-0,01]	0,00 (0,02) [0,00]
L15. Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt (1=helemaal niet mee eens- 4=helemaal mee eens)	0,06 (0,02)** [0,02]	0,08 (0,02)** [0,03]
9) Opleiding en ontwikkeling		
N04. Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? ¹		
1= Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	-0,12 (0,10)	-0,02 (0,11)
2= het sluit goed aan	Referentie	Referentie
3= Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	-0,40 (0,05)**	-0,31 (0,06)**
10) Werk en thuis		
O01. Mist of verwaarloost u familie-of gezinsactiviteiten door uw werk? (1=nee, nooit- 4=ja, zeer vaak)	0,18 (0,02)** [0,07]	0,16 (0,02)** [0,06]
O02. Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden (1=nee, nooit- 4=ja, zeer vaak)	0,19 (0,01)** [0,10]	0,18 (0,01)** [0,10]
O04. Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden? (1=komt veel geld tekort- 5=houdt veel geld over)	-0,11 (0,02)** [-0,03]	-0,14 (0,02)** [-0,04]

Variabele	B (S.E.) [β]	B (S.E.) [β]
11) Toekomstperspectief		
P06. Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken?	4,12 (0,18)** [0,18]	3,16 (0,19)** [0,14]
P06wn. Weet niet tot welke leeftijd ik wil door gaan met werken (% aangekruist) ¹	0,07 (0,05)	0,40 (0,05)**
P07. Tot welke leeftijd denk u- lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten?	4,75 (0,22)** [0,17]	3,48 (0,22)** [0,12]
P07wn. Weet niet tot welke leeftijd ik in staat ben om huidige werk voort te zetten (% aangekruist) ¹	0,12 (0,05)*	0,34 (0,05)**
12) Tevredenheid		
Q01. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? (1=zeer ontevreden- 5=zeer tevreden)	0,06 (0,02)** [0,02]	0,06 (0,02)** [0,02]
Q02. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? (1=zeer ontevreden- 5=zeer tevreden)	0,13 (0,02)** [0,04]	0,14 (0,02)** [0,04]

Noot. Voor de regressieanalyses is gebruik gemaakt van multi-pele, hiërarchische regressieanalyses. Model 1 geeft het ongecorrigeerde verband tussen type arbeidskracht (zzp'er = 1 vs. werknemer = 0) en de variabele. Model 2 geeft het verband tussen type arbeidskracht en de variabele na correctie voor sector (13 groepen), leeftijd, geslacht en opleidingsniveau (3 groepen). In deze tabel is alleen het regressiegewicht van het type arbeidskracht (zzp'er of werknemer) weergegeven.

B = ongestandaardiseerde regressiegewicht (gemiddelde verschil in de uitkomstmaten tussen de zelfstandige en de werknemers). S.E. = standaardfout van het ongestandaardiseerde regressiegewicht. β = gestandaardiseerde regressiegewicht.

** p < .01; * p < .05.

Het is mogelijk dat de regressiegewichten in Model 1 niet overeenkomen met de tabellen die in de Resultaten (hoofdstuk 4) zijn gepresenteerd doordat deze regressieanalyses zijn uitgevoerd op ongewogen gegevens.

¹: Betreft een logistische regressie (bij een dichotome variabele) of nominale regressie (bij een categorische variabele).

Bijlage 7 Onderzoeksteam

Het onderzoek is uitgevoerd door TNO, innovatiegebied Arbeid. Het onderzoeksteam bestaat uit vijf personen, waarbij de projectaansturing in handen is van Jan Fekke Ybema.

Dr. Jan Fekke Ybema (projectleider) is als senior onderzoeker werkzaam bij TNO bij de afdeling Work, Health and Care en is projectleider van de ZEA 2012.

Dr. Paul Preenen is als onderzoeker en consultant werkzaam bij TNO bij de afdeling Sustainable Productivity and Employability op het gebied van Human Capital, sociale innovatie en arbeidsflexibilisering.

Dr. Lando Koppes is als onderzoeker werkzaam bij TNO bij de afdeling Work, Health and Care en is projectleider van de NEA.

Dr. Ernest de Vroome is als onderzoeker en statisticus werkzaam bij TNO bij de afdeling Work, Health and Care.

Fenna Leijten, MSc. is als promovendus (OIO) werkzaam bij TNO en bij Erasmus Medisch Centrum. Haar onderzoek richt zich op het werkvermogen en de werkprestaties van oudere werknemers in STREAM, de Study on Transitions in Employment, Ability and Motivation.

Bijlage 8 Formulering van de vragen in ZEA en NEA

De onderstaande tabel bevat de overeenkomstige vragen van de ZEA 2012 en de NEA 2012 zoals geformuleerd in de betreffende vragenlijsten, met de bijbehorende vraagnummers. Indien de vraag en antwoordcategorieën identiek zijn in de ZEA en de NEA, dan is dit weergegeven onder de NEA.

ZEA 2012	NEA 2012
<p>A04 Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geen opleiding gevolgd/afgemaakt, basisonderwijs 2. LBO, VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg), VBO, leerlingwezen 3. MAVO, VMBO (theoretische en gemengde leerweg), eerste drie jaar HAVO/VWO, MULO, ULO 4. MBO 5. HAVO/VWO (bovenbouw), WO-propedeuse 6. HBO, WO-bachelor/kandidaats 7. WO-doctoraal, master <p>(1, 2, 3 = laag; 4, 5= midden; 6, 7 = hoog)</p>	<p>V01c Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geen opleiding gevolgd/afgemaakt, 2. Basisonderwijs 3. MAVO 4. Voorbereidend beroepsonderwijs 5. HAVO/VWO 6. Middelbaar beroepsonderwijs 7. Hoger beroepsonderwijs 8. Wetenschappelijk onderwijs <p>(1, 2, 3, 4 = laag; 5, 6 = midden; 7, 8 = hoog)</p>
<p>A05 Hoe is uw huishouden samengesteld?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen 2. Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen 3. Eénouder-huishouden 4. Alleenstaand 5. Anders 	<p>V01d Identiek</p>
<p>A06 Heeft uw partner inkomen?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik heb geen partner 2. Nee, mijn partner heeft geen inkomen 3. Ja, uit baan als werknemer 4. Ja, als zelfstandige 5. Ja, (pre)pensioen 6. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen) 7. Ja, uit andere bron 	<p>V01g Heeft uw partner inkomen?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik heb geen partner 2. Nee, mijn partner heeft geen inkomen 3. Ja, uit baan als werknemer 4. Ja, uit eigen onderneming 5. Ja, (pre)pensioen 6. Ja, uit uitkering (anders dan (pre)pensioen) 7. Ja, uit andere bron
<p>B15 Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld als zelfstandige?</p> <p><i>Tel hierbij ook de uren die u aan marketing en/of acquisitie besteedt voor uw werk als zelfstandige en de uren die u thuis werkt Graag afronden op hele uren.</i></p> <p>.... uur per week</p>	<p>V02b Wat is de omvang van uw dienstverband?</p> <p>.... uur per week (volgens contract)</p> <p>+</p> <p>V02i Hoeveel overuren maakt u gemiddeld per week?</p> <p><i>(het gaat zowel om betaald als onbetaald overwerk. Reistijd niet meetellen, overwerk thuis wel meetellen)</i></p> <p>.... uur per week</p>

ZEA 2012	NEA 2012
B16 Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans als zelfstandige? [Q] <i>Dus: over hoeveel dagen worden de gewerkte uren per week verspreid?</i> dag(en) per week	V02d Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? (dus: over hoeveel dagen worden de gewerkte uren per week verspreid?) dagen per week
B17 Hoeveel uur per week zou u als zelfstandige willen werken? [Q] <i>Graag afronden op hele uren.</i> ... uur per week	V02c Hoeveel uur per week zou u willen werken? uur per week (volgens contract)
B24 Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V02f Identiek
B26 Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V02g Identiek
B28 Hoeveel van uw werk als zelfstandige verricht u gemiddeld thuis? <i>Graag afronden op hele uren.</i> uur per week	V02i Hoeveel van uw normale betaalde arbeid verricht u gemiddeld thuis? (overwerk niet mee tellen) uur per week
B29 Hoeveel tijd bent u op een gemiddelde werkdag onderweg? <i>Waaronder woon-werkverkeer, klantbezoek, etc.</i> <i>Graag afronden op hele minuten.</i> minuten per dag	V02k Hoeveel tijd besteedt u op een gemiddelde werkdag aan woon-werkverkeer? (s.v.p. heen- en terugreis optellen) minuten per dag
D02 In welke sector bent u voornamelijk werkzaam? [S] <i>Als u in meerdere sectoren werkzaam bent, kies dan de sector waarin u de meeste tijd werkzaam bent.</i>	V04b Kunt u aangeven in welke van onderstaande categorieën uw bedrijf of instelling het beste past?
E01 Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V05a Moet u gevaarlijk werk doen? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee
E02 Wat zijn de belangrijkste gevaren die u loopt tijdens uw werk? [M] <i>Meer antwoorden mogelijk.</i>	V05b Zo ja, wat is het belangrijkste gevaar dat u loopt tijdens uw werk? (meerdere antwoorden mogelijk)
E03 Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten, bijvoorbeeld bij tillen, duwen, trekken, sjouwen, of gebruikt u in uw werk gereedschappen en apparaten waarbij u veel kracht moet zetten? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V05c Identiek

ZEA 2012	NEA 2012
E04 Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V05d1 Identiek
E05 Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V05d2 Identiek
E06. Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V05d3 Identiek
E07 Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee	V05e Identiek
E08 Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes? 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee 4. N.v.t.	V05f Identiek
E09 Werkt u met water of waterige oplossingen? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05g1 Identiek
E10 Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? (zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen, bestrijdingsmiddelen) 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05g2 Identiek
E11 Ademt u tijdens uw werk stoffen in? (zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof, stof van steen en beton) 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05g3 Identiek
E12 Komt u in contact met besmettelijke personen, dieren of materiaal? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05g4 Identiek

ZEA 2012	NEA 2012
E18 Moet u erg snel werken? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05j1 Identiek
E19 Moet u heel veel werk doen? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05j2 Identiek
E20 Moet u extra hard werken? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05j3 Identiek
E21 Is uw werk hectisch? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05j4 Identiek
E22 Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05k1 Identiek
E23 Is uw werk emotioneel veeleisend? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05k2 Identiek
E24 Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05k3 Identiek
E25 Vereist uw werk intensief nadenken? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05i1 Identiek
E26 Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05i2 Identiek
E27 Vergt uw werk veel aandacht van u? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05i3 Identiek

ZEA 2012	NEA 2012
E28 Is uw werk gevarieerd? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05m1 Identiek
E29 Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05m2 Identiek
E30 Vereist uw werk creativiteit? 1. Nooit 2. Soms 3. Vaak 4. Altijd	V05m3 Identiek
E31 Hoeveel uur <u>per dag</u> werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk? <i>Inclusief laptop, notebook en thuiswerk.</i> <i>Graag afronden op hele uren.</i> uur per dag	V07a Identiek
Kunt u aangeven in welke mate u <u>de afgelopen 12 maanden</u> persoonlijk te maken heeft gehad met:	V06d Kunt u aangeven in welke mate u <u>de afgelopen 12 maanden</u> persoonlijk te maken heeft gehad met:
E32 Ongewenste seksuele aandacht van klanten / opdrachtgevers?	a Ongewenste seksuele aandacht van klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
E33 Ongewenste seksuele aandacht van collega's of andere zelfstandigen?	b Ongewenste seksuele aandacht van leidinggevenden of collega's?
E34 Intimidatie door klanten / opdrachtgevers?	c Intimidatie door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
E35 Intimidatie door collega's of andere zelfstandigen?	d Intimidatie door leidinggevenden of collega's?
E36 Lichamelijk geweld door klanten / opdrachtgevers?	e Lichamelijk geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
E37 Lichamelijk geweld door van collega's of andere zelfstandigen?	f Lichamelijk geweld door van leidinggevenden of collega's?
E38 Pesten door klanten / opdrachtgevers?	g Pesten door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
E39 Pesten door collega's of andere zelfstandigen? 1. Nooit 2. Ja, een enkele keer 3. Ja, vaak 4. Ja, zeer vaak	h Pesten door leidinggevenden of collega's? 1. Nee, nooit 2. Ja, een enkele keer 3. Ja, vaak 4. Ja, zeer vaak
G01 Bent u in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken geweest bij een ongeval of voorval, waardoor u lichamelijk letsel of geestelijke schade heeft opgelopen? 1. Ja, één keer 2. Ja, meerdere keren 3. Nee	V08a Identiek
G02 Welk soort letsel heeft u hierbij opgelopen? 1. Lichamelijk letsel 2. Geestelijke schade 3. Beide	V08b Identiek

ZEA 2012	NEA 2012
<p>H01 Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitstekend 2. Zeer goed 3. Goed 4. Matig 5. Slecht 	V11a Identiek
<p>H02-H06 Wilt u aangeven hoe vaak iedere uitspraak op u van toepassing is?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk - Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg - Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk - Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken - Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk <ol style="list-style-type: none"> 1. Nooit 2. Enkele keren per jaar 3. Maandelijks 4. Enkele keren per maand 5. Elke week 6. Enkele keren per week 7. Elke dag 	V11b Identiek
<p>H07-H09 Wilt u aangeven hoe vaak iedere uitspraak op u van toepassing is?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Als ik werk voel ik me fit en sterk - Ik ben enthousiast over mijn werk - Ik ga helemaal op in mijn werk <ol style="list-style-type: none"> 1. Nooit 2. Enkele keren per jaar 3. Maandelijks 4. Enkele keren per maand 5. Elke week 6. Enkele keren per week 7. Elke dag 	V15d Identiek
<p>H10 Wat is uw lengte? <i>Graag afronden op hele centimeters (drie cijfers).</i> ... cm</p>	V11c.i Identiek
<p>H11 Wat is uw gewicht? <i>Graag afronden op hele kilogrammen.</i> ... kg</p>	V11c.g Identiek
<p>I01 Heeft u <u>de afgelopen 12 maanden</u> wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nee 	<p>V12a Onder verzuim wordt verstaan: minder uren of dagen werken dan normaal vanwege ziekte, ongeval of andere gezondheidsredenen. Normaal zwangerschapsverlof wordt niet als ziekteverzuim opgevat.</p> <p>Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens verzuimd?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nee

ZEA 2012	NEA 2012
J01 Wat voor soort klachten had u toen u <u>de laatste keer</u> niet kon werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? <i>Klik alléén de belangrijkste klacht aan.</i>	V13a Met wat voor soort klachten heeft u de laatste keer verzuimd?
J02 Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt? [Q] <i>Tel alleen de dagen waarop u normaal gesproken zou werken. Graag afronden op hele dagen.</i>	V13b Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer verzuimd? (tel alleen de dagen waarop u normaal gesproken zou werken, ook gedeeltelijk ziekteverzuim en therapeutisch werken tellen als verzuim)
J03 Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van uw werk? 1. Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk 2. Ja, voor een deel gevolg van mijn werk 3. Nee, geen gevolg van mijn werk 4. Weet niet	V13c Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van het werk dat u deed? 1. Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk 2. Ja, voor een deel gevolg van mijn werk 3. Nee, geen gevolg van mijn werk 4. Weet niet
J04 Wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten? <i>Klik alléén de belangrijkste reden aan.</i>	V13d Identiek
K01 Heeft u één of meer van de volgende langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps, en zo ja kunt u aangeven welke? <i>Meer antwoorden mogelijk</i>	V14a Identiek
K02 Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk? 1. Niet belemmerd 2. Licht belemmerd 3. Sterk belemmerd	V14b Identiek
K03 Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van uw werk? 1. Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk 2. Ja, voor een deel gevolg van mijn werk 3. Nee, geen gevolg van mijn werk 4. Weet niet	V14c Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van het werk dat u deed? 1. Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk 2. Ja, voor een deel gevolg van mijn werk 3. Nee, geen gevolg van mijn werk 4. Weet niet
K04 Heeft u -in verband met uw gezondheid- <u>de afgelopen 12 maanden</u> iets aangepast in uw werkplek of uw werkzaamheden?	V14d Zijn er -in verband met uw gezondheid- de afgelopen 12 maanden aanpassingen verricht in uw werkplek of werkzaamheden?
K05 Zijn er volgens u (verdere) aanpassingen nodig in uw werkplek of uw werkzaamheden in verband met uw gezondheid?	V14e Identiek
L01-L03 In welke mate bent u het eens met de volgende uitspraken? - Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen - De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af - Ik presteer goed in mijn werk 1. Helemaal mee eens 2. Grotendeels mee eens 3. Niet mee eens, noch mee oneens 4. Niet mee eens 5. Helemaal niet mee eens	V15a Identiek

ZEA 2012	NEA 2012
<p>L04-L13 Hoe vaak belemmeren de volgende zaken u bij de uitvoering van uw werk?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Files, vertraging in het openbaar vervoer of andere vervoersprobleem - Storing in apparatuur - Onnodig overleg / vergaderen - Onnodige administratie - Collega die slecht functioneert - (...) - Beperkte motivatie voor uw huidige werk - Uw leefstijl/gedrag in uw vrije tijd - Beperkingen in uw gezondheid - Zorg voor een familielid of andere naaste <ol style="list-style-type: none"> 1. Nooit/zelden 2. Ongeveer maandelijks 3. Ongeveer wekelijks 4. Ongeveer dagelijks 	<p>V15b Identiek</p>
<p>L14-L15 In hoeverre bent u het eens met de volgende uitspraken?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ik kan gemakkelijk voldoen aan de <u>fysieke eisen</u> die mijn werk aan mij stelt - Ik kan gemakkelijk voldoen aan de <u>psychische eisen</u> die mijn werk aan mij stelt <ol style="list-style-type: none"> 1. Helemaal niet mee eens 2. Niet mee eens 3. Mee eens 4. Helemaal mee eens 	<p>V15c Identiek</p>
<p>Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van werk (in het algemeen)?</p> <p>M01 Interessant werk</p> <p>M02 Mogelijkheid om te leren</p> <p>M03 Prettige sfeer</p> <p>M05 Goed inkomen</p> <p>M07 Mogelijkheid om in deeltijd te werken</p> <p>M08 Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen</p> <p>M09 Mogelijkheid om thuis te werken</p> <p>M10 Reistijd/afstand naar het werk</p> <p>M11 Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niet belangrijk 2. Belangrijk 3. Heel belangrijk 	<p>V16a Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van een baan?</p> <p>a Interessant werk</p> <p>b Mogelijkheid om te leren</p> <p>c Prettige sfeer</p> <p>e Goed salaris</p> <p>g Mogelijkheid om in deeltijd te werken</p> <p>h Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen</p> <p>i Mogelijkheid om thuis te werken</p> <p>j Reistijd/afstand naar het werk</p> <p>k Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niet belangrijk 2. Belangrijk 3. Heel belangrijk
<p>Hoe tevreden bent u over deze aspecten in uw huidige werk?</p> <p>M13 Interessant werk</p> <p>M14 Mogelijkheid om te leren</p> <p>M15 Prettige sfeer</p> <p>M17 Goed inkomen</p> <p>M19 Mogelijkheid om in deeltijd te werken</p> <p>M20 Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen</p> <p>M21 Mogelijkheid om thuis te werken</p> <p>M22 Reistijd/afstand naar het werk</p> <p>M23 Gezond werk (kleine kans op ziek worden</p>	<p>V16b Hoe tevreden bent u over deze aspecten in uw huidige baan?</p> <p>a. Interessant werk</p> <p>b. Mogelijkheid om te leren</p> <p>c. Prettige sfeer</p> <p>e. Goed salaris</p> <p>g. Mogelijkheid om in deeltijd te werken</p> <p>h. Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen</p> <p>i. Mogelijkheid om thuis te werken</p> <p>j. Reistijd/afstand naar het werk</p> <p>k. Gezond werk (kleine kans op ziek worden</p>

ZEA 2012	NEA 2012
<p>door het werk)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niet tevreden 2. Tevreden 3. Heel tevreden 	<p>door het werk)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niet tevreden 2. Tevreden 3. Heel tevreden
<p>N03 Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus?</p> <p><i>Meer antwoorden mogelijk.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nee 2. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen 3. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige werk aan te kunnen 4. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten 	<p>V17m Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus?</p> <p><i>Meer antwoorden mogelijk.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nee 2. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen 3. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige baan aan te kunnen 4. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten
<p>N04 Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk 2. Het sluit goed aan 3. Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk 	<p>V17e Identiek</p>
<p>O01 Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nee, nooit 2. Ja, een enkele keer 3. Ja vaak 4. Ja, zeer vaak 	<p>V18a Identiek</p>
<p>O02 Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nee, nooit 2. Ja, een enkele keer 3. Ja vaak 4. Ja, zeer vaak 	<p>V18b Identiek</p>
<p>O04 Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komt veel geld tekort 2. Komt een beetje geld tekort 3. Komt precies rond 4. Houdt een beetje geld over 5. Houdt veel geld over 	<p>V18c Identiek</p>
<p>P06 Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken</p> <p>Tot mijn ... ste jaar [Q]</p> <p>+</p> <p>Weet niet</p>	<p>V19f Identiek</p>
<p>P07 Tot welke leeftijd denkt u – lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten?</p> <p>Tot mijn ... ste jaar [Q]</p> <p>+</p> <p>Weet niet</p>	<p>V19g Identiek</p>

ZEA 2012	NEA 2012
<p>P08 Onder welke omstandigheden zou u tot een hogere leeftijd <u>willen</u> doorwerken dan u nu wilt? <i>Meer antwoorden mogelijk.</i></p>	V19h Identiek
<p>P10 Onder welke omstandigheden zou u <u>in staat zijn</u> om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen? <i>Meer antwoorden mogelijk.</i></p>	V19i Identiek
<p>Q01 In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zeer ontevreden 2. Ontevreden 3. Niet ontevreden/niet tevreden 4. Tevreden 5. Zeer tevreden 	V20a Identiek
<p>Q02 In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk als zelfstandige?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zeer ontevreden 2. Ontevreden 3. Niet ontevreden/niet tevreden 4. Tevreden 5. Zeer tevreden 	<p>V20b In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zeer ontevreden 2. Ontevreden 3. Niet ontevreden/niet tevreden 4. Tevreden 5. Zeer tevreden